

European
Heritage Days

"Historical
Town
Centres
in Latvia"

September, 2001

Eiropas Kultūras
mantojuma dienas

"Latvijas
pilsētu
vēsturiskie
centri"

2001. gada septembris

2001. GADA EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS

“LATVIJAS PILSĒTU VĒSTURISKIE CENTRI” OBJEKTU SARAKSTS

AIZPUTES vēsturiskais centrs	3
ALŪKSNES vēsturiskais centrs	5
BALDONES vēsturiskais centrs	7
BALVU vēsturiskais centrs	9
BAUSKAS vēsturiskais centrs	11
CĒSU vēsturiskais centrs	13
DAUGAVPILS vēsturiskais centrs	15
DOBELES vēsturiskais centrs	17
DURBES vēsturiskais centrs	19
GULBENES vēsturiskais centrs	21
JAUNJELGAVAS vēsturiskais centrs	23
JĒKABPILS vēsturiskais centrs	25
JELGAVAS vēsturiskais centrs	27
JŪRMALA, Dzintaru vasarnīcu rajons	29
KANDAVAS vēsturiskais centrs	31
KRĀSLAVAS vēsturiskais centrs	33
KRUSTPILS vēsturiskais centrs	35
KULDĪGAS vēsturiskais centrs	37
LIEPĀJAS vēsturiskais centrs	39
LIMBAŽU vēsturiskais centrs	41
LĪVĀNU vēsturiskais centrs	43
LUDZAS vēsturiskais centrs	45
MADONAS vēsturiskais centrs	47
MAZSALACA vēsturiskais centrs	49
OGRES vēsturiskais centrs	51
PILTENES vēsturiskais centrs	53
PLĀVINU vēsturiskais centrs	55
PREIļU vēsturiskais centrs	57
RĒZEKNES vēsturiskais centrs	59
RĪGAS vēsturiskais centrs	61
RŪJIENAS vēsturiskais centrs	65
SABILES vēsturiskais centrs	67
SALDUS vēsturiskais centrs	69
SIGULDAS vēsturiskais centrs	71
STRENČU vēsturiskais centrs	73
SUBATES vēsturiskais centrs	75
TALSU vēsturiskais centrs	77
TUKUMA vēsturiskais centrs	79
VALKAS vēsturiskais centrs	81
VALMIERAS vēsturiskais centrs	83
VENTSPILS vēsturiskais centrs	85
VILĀNU vēsturiskais centrs	87

Rietumkurzemē, 186 km no Rīgas, augstajos Tebras upes krastos atrodas Aizputes pilsēta. Tai gar austrumu robežu plūst Tebras pieteka Laža, bet dienvidrietumu malā paceļas Misiņkalns. Nocietinātā kuršu pils Beida pie nozīmīgā Rīgas - Prūsijas tirdzniecības un kara ceļu mezgla bijusi vēlākās pilsētas aizsākumu pamats.

Pēc arheoloģijas datiem Misiņkalnā jau agrajā dzelzs laikmetā bijusi apmetne, taču Aizpute izveidojusies vēlāk. Pilsētas tiesības tā ieguvusi 1378.gadā. 13.gs. Aizputē, kas vāciski saukta par Hasenpoth, uzcelta Kurzemes bīskapijas domkapitula pils. Vēlāk Tebras kreisajā krastā pili uzcēla arī Livonijas ordenis. Tā Aizputē bija izvērsusies par aktīvi apdzivotu vietu ap tolaik kuģojamu upi - Tebru, kam pie ietekas Sakā bija izveidota osta. Osta veicināja tirdzniecības un amatniecības attīstību. Pilsēta tika izraudzīta par centru gan 14.gs. Piltenei apgabalam, gan 1819. -1949.g. Aizputes aprīņķim, un vēlāk - rajonom. Vēl 20.gs. 20. - 30.gados Aizpute bija tipiska sīktirgotāju un amatnieku pilsētiņa.

Lai gan senā Aizpute veidojās pie Tebras, attīstības gaitā, tā atkāpās tālāk no upes. Iebraucamie ceļi, kas veda uz pilsētas centru un saplūda trīsstāvu laukumā, vēlāk pārtapa ielās un veidoja turpmāko ielu tīklu. Arī mūsdienās Aizputes galvenās ielas stiepjas no Tebras vecā akmens tilta uz visām pusēm, iežīmējot pilsētas līnijas. Gar agrākajiem ceļiem tika būvētas arī pirmās mājas. Pilsētā visai kompaktu saglabājusies vēsturiskā mazstāvu apbūve. Lielāko daļu veido koka ēkas, segtas divslīpu jumtiem, parasti novietotas paralēli ielai. Spilgtu vietu Aizputes kultūrvēsturē ieņem Sv. Jāņa luterānu baznīca, kas sākotnēji celta 13. gs. Baznīckalnā, bijušās Beidas pils vietā. Tā vairākkārt sagrūvusi un atkal atjaunota. Pilsētā ir arī citu konfesiju dievnami un interesantū objekti, piemēram, Tebras ūdensdzirnavas un savdabīgs veidojums - E.Damberga naivā, īpatnējā malkas arhitektūra.

Aizpute ir pievilciņa ar koka arhitektūras paraugiem un savdabīgiem ēku apdares elementiem, pilskalnu un raksturīgo mazpilsētas ainavu. Pēdējā laikā pilsētā attīstījušies nelielu uzņēmumi, rosīgi rit kultūras dzīve, kur joprojām nozīmīgo lomu ieņem Misiņkalns un tā estrāde.

The town of Aizpute is situated in western Kurzeme, 186 km from Riga, on the high banks of the river Tebra. The Laža, a tributary of the Tebra, flows along the eastern border of the town, and a hill called Misiņkalns lies in the south-west. Beida, a castle of the Cours, which stood on the significant Riga - Prussia trade and war crossroads, laid the foundations for the town.

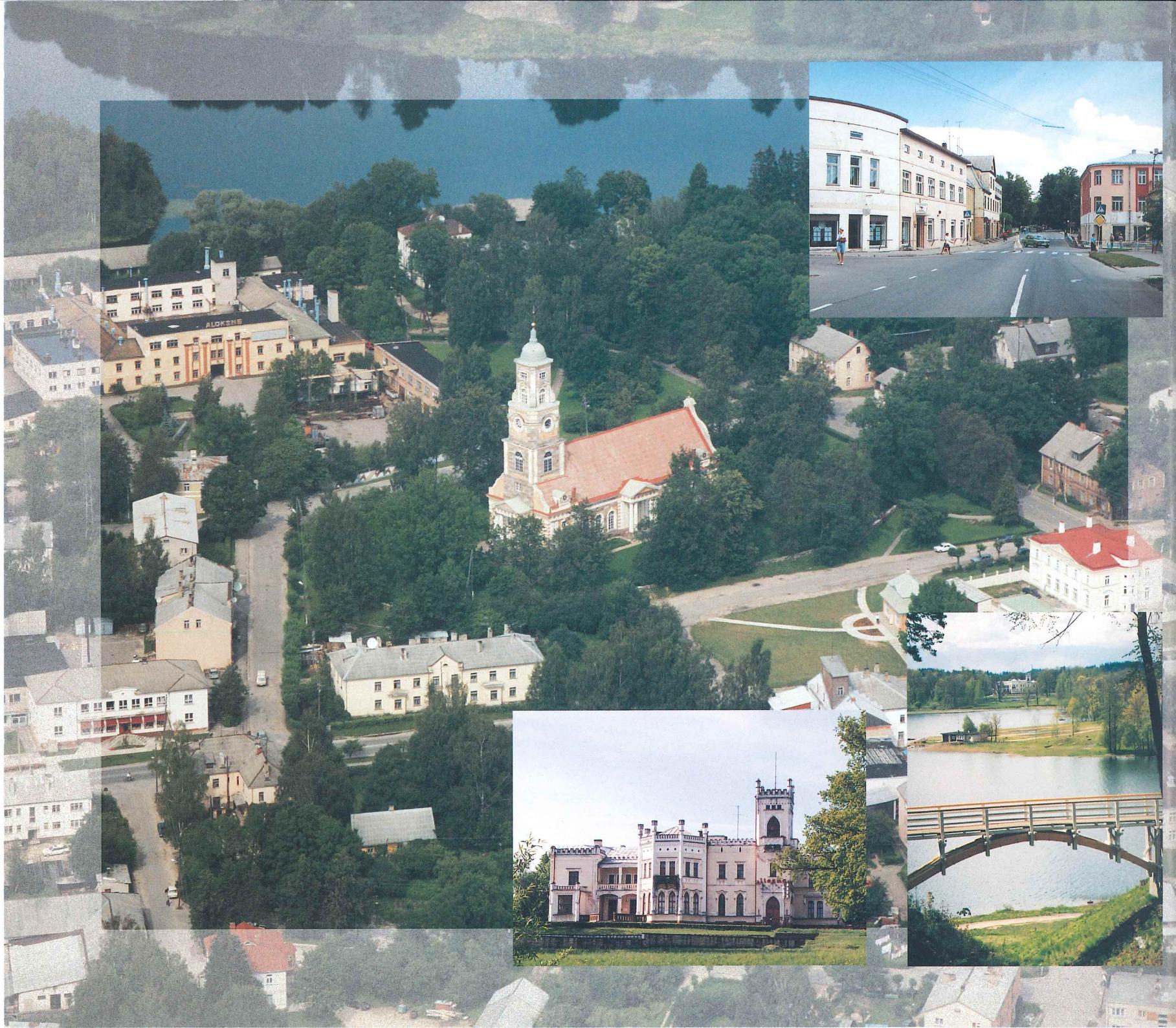
According to the archaeological data, there was a settlement in Misiņkalns as early as in the Iron Age, yet Aizpute was established later. It was granted town status in 1378. In the 13th century Kurzeme bishopric dome capital castle was built in Aizpute, which was called Hasenpoth in German. Later, The Livonian Order also built a castle on the left bank of the Tebra. Thus Aizpute became an active settlement on the banks of the Tebra, which was a navigable river at those times, and a harbour was formed at the estuary to the Saka. The harbour contributed to the development of trade and craftsmanship. The town was chosen the centre for Piltene district in the 14th century, for Aizpute district from 1819 - 1949 and later for the present-day Aizpute district. In the 1920's - 30's Aizpute was a typical small trade and craftsmanship town.

Although the ancient Aizpute grew on the Tebra, during the course of its development it stepped back from the river. Roads leading to the centre of the town and merging into a triangle - shaped square later grew into streets and formed the future street network. Today the main streets of Aizpute start from the old stone bridge over the Tebra and go in all directions outlining the lines of the city. The first houses were built along the old roads. The historical low buildings

have been preserved quite compactly in the town. For the most part they are wooden buildings covered with gabled roofs, usually located parallel to the street. Sv. Jāņa (St. John's) Lutheran Church, which dates back to the 13th century, when it was built on the Baznīckalns in the place of the former Beida castle, is an important building in the history of Aizpute. The church was destroyed and renovated many times. There are also churches of other confessions and other places of interest in the town, for example, the Tebra water mill and an interesting phenomenon - naïve and peculiar firewood architecture by Dambergs.

Aizpute attracts with its samples of wooden buildings and interesting building decoration elements, the castle mound and the characteristic landscape of a small town. In the last years several small enterprises have developed successfully in the town, the culture life is very active, with many events taking place in Misiņkalns with its open-air concert platform.

Alūksne atrodas 200 km uz ZA no Rīgas, Alūksnes augstienes centrālajā daļā, Alūksnes ezera D krastā.

Alūksnes Pilssala bijusi apdzīvota jau 2. gadsimtā p.m. ē., Tempļa kalnā 13. gs. atradusies latgalu pils, kas nodēdzināta 1225. gadā. 1342. gadā tagadējā Pilssalā Livonijas ordenis uzcēla nocietinātu pili (Marienburg), pie kuras ezera krastā izveidojās miests. Tas turpināja attīstīties līdz 1702. gadam, kad krievu karaspēks Ziemeļu kara laikā nopostīja gan pilī, gan miestu. 18. gs. vidū Alūksnes miests nonāca baronu Fitinghofu īpašumā, kuri 1861. g. atvēlēja Alūksnes muižas zemi miesta atjaunošanai. 1903. gadā atklāja Valkas - Stukmanu (tagad Plavīņu) šaursliežu dzelzceļu, kur Alūksne bija viena no lielākajām stacijām. Līdz Pirmajam pasaules karam tika intensīvi apbūvēti pilsētas centrs, kur darbojās vairāki rūpniecības uzņēmumi. Pēc Latvijas atbrivošanas kara Alūksne kā nozīmīgs ekonomiskais, izglītības un sabiedriskais centrs kļuva par lielāko Valkas aprīņķa pilsētu. 1920. gadā Alūksnei piešķirtas pilsētas tiesības.

Alūksnes vēsturiskajam centram raksturīgs brīvs plānojums, ko ietekmējusi vēsturiskā administratīvā centra novietnes maiņa : Tempļa kalns, Pilssala un Alūksnes Jaunā pils. Tā nozīmīgākā daļa saistāma ar 19. gs. izveidoto Alūksnes muižas ainavu parku

Pēc ugunsgrēka 1940. g., kad gāja bojā lielākā daļa no Alūksnes centra koka apbūves, kā raksturīgākie vēsturiskā centra elementi ir: Pilssalā saglabājušās Alūksnes pilsdrupas (14. - 18. gs. sāk.); Alūksnes muižas apbūves ievērojamākās ēkas: klasicisma stila kungu māja, Palmu māja, stallis un klēts (18. gs. beigas) un neogotikas piemineklis Alūksnes Jaunā pils (1860. - 1863. g.) ar ainavu parku; Alūksnes luterānu baznīca (1781. - 1788. g., arhit. K. Häberlands). Alūksnes pilsētas attīstību atspogujo ari tādi objekti kā Alūksnes pareizticīgo baznīca (1895. g.), Alūksnes bankas ēka (1927. - 1931. g., arhit. I. Blankenburgs), E. Glik pamatskola (1938.g.) u.c.

Pēc Latvijas valstiskās neatkarības atgušanas 1991. g., Alūksnes pilsētā galveno vērību pievērš videi draudzīga tūrisma un tā infrastruktūras attīstībai, ko nosaka gan kultūrvēsturiskās vērtības Alūksnē un tās apkaimē, gan Latvijas dabas ainava, gan arī pierobežas pilsētas statuss.

1683. g. Alūksnes mācītājs Ernests Glikis nodibināja pirmo skolu latviešu zemnieku bērniem, pārtulkojā pirmo reizi latviešu valodā Bibeli, par ko liecina arī viņa stādītie piemījas ozoli (1685. , 1689. g.), lai atzīmētu Vecās un Jaunās Derības tulkojumu pabeigšanu. Mācītāja E. Glikā audzumeita kļuva par Krievijas imperatori Katrinu I.

Vēsturiskā centra robežas uzskatāmi izpaužas Ziemelvidzemes pilsētas attīstība no 13. gs. līdz mūsdienām, kam raksturīga 18. gs. beigu - 19. gs. 60. gadu vidus Vidzemes gubernijas (Livland) muižas arhitektūra. Ievērojami Latvijas vēstures piemineklji: Gliku ozoli, karavīru kapi pie Jaunās pils un Garnizona kapsētā.

Alūksne is situated 200 km to the north-east of Riga, in the central part of the Alūksne upland, on the south bank of Lake Alūksne.

Alūksnes Pilssala (Castle Island) was inhabited already 2000 years B.C., and there was a Latgalian castle on Tempļa hill as early as in the 13th century, which was yet burnt down in 1225. In 1342 in the present-day Pilssala the Livonian Order built a fortressed castle (Marienburg) and a village grew nearby on the bank of the lake. It continued to develop until 1702 when the Russian army destroyed both the castle and the village during the Great Northern War. In the middle of the 18th century Alūksne village became the property of the barons Vietinghof who gave away the land of the Alūksne manor for the renovation of the village in 1861. In 1903 Valka - Stukmani (now Plavīņas) narrow-gauge railway was opened and Alūksne became one of the biggest stations. Before World War I many buildings were erected in the town centre, several industrial enterprises were opened. After the Latvian Liberation War Alūksne was a significant economic, educational and social centre and became the biggest town in Valka district. In 1920 Alūksne was granted town status.

The historical centre of Alūksne is characterised by free planning influenced by the historical change of location of the administrative centre: Tempļa hill, Pilssala and Alūksne New Castle. Its most important part is to be associated with the Alūksne manor landscape park laid out in the 19th century.

After the fire in 1940 when the major part of wooden buildings in the centre of Alūksne was lost, the Alūksne castle ruins preserved in Pilssala (14th - beginning of the 18th century) remain to be the most characteristic elements of the historical centre. The most remarkable buildings of the Alūksne manor include a dwelling house built in the Classicism style, the Palmu house, stables and the barn (end of the 18th century), the Alūksne New Castle built in the Neogothic forms between 1860 and 1863, with a landscape park, and the Alūksne Lutheran church built from 1781 up to 1788 according to Haberland's design. The development of Alūksne as a town is also reflected in such edifices as the Alūksne Orthodox Church (1895), the building of Alūksne bank (1927 - 1931, designed by Blankenburg), Gluck's primary school (1938) and other.

After Latvia regained the independence in 1991 much attention is paid to the development of environmental tourism and infrastructure, determined by cultural and historical values in Alūksne and its surroundings, Latvia nature, and the status of a border town.

In 1683 the clergyman of Alūksne, Ernest Gluck, established the first school for Latvian peasant children and made the first translation of the Bible into Latvian, evidenced by oak-trees planted by him in 1685 and 1689 to mark the finishing of the translation of the Old and the New Testaments. Ernest Gluck's stepdaughter became the Emperor Catherine I of Russia.

Within the boundaries of the historical centre the development of a typical northern Vidzeme town from the 13th century to the present day can be clearly seen, characterised by manor architecture of Vidzeme province (Livland), typical of the end of the 18th century - middle of the 1860's. The Gluck's oaks, soldiers' graves at the New Castle and in the Garrison cemetery are significant historical monuments of Latvia.

Baldone ir viena no Pierīgas kūrortu pilsētām, un atrodas 33 km no Rīgas. Tai no vienas pusēs piekļaujas Tiešu līdzenums, bet dienvidrietumu virzienā sākas Zemgales līdzenums. Cauri pilsētai plūst Kekavas upe. Baldone ir jo cieši saistīta ar tai piederošo lauku teritoriju, kas apņem pilsētu 5 - 10km plašā lokā. Labvēlīgā dabas vidē un klimatiskajos apstākļos gadsimtu gaitā pilsēta izveidojusies par patīkamu kūrortu ar sanatorijām, vasarnīcām un parkiem.

Par pilsētu Baldone kļuvusi 1991.gadā, bet šī vieta bijusi apdzīvota jau daudz agrāk, par ko liecina Daugmales, Sakaiņu pilskalni un citas senivetas.

17.gadsimtā, kad uzcelta muiža, šeit radies miests., Muižas vieta nav izraudzīta nejauši, bet gan ar nolūku izvietota dziedniecisko sēravotu tuvumā. Tie izveidojušies Baldones apkārtnē, gipšakmens slānī zem purviem.

Baldonē izveidojās un attīstījās arī vairākas rāzotnes - pirmais Kurzemes hercogistes dzelzāmurs - dzelzs ieguves ceplis, enkuru un naglu kaltuve, lielgabalu lietuve, mucenieku darbnīca, pat stikla kausētavas, vadmalas un linu austuves.

Tomēr galvenais Baldones attīstības virziens veidojās, pateicoties tuvējiem mežiem un galvenokārt sēravotu dziednieciskajām spējām, kuras novērtētas jau 15.gs. dokumentos. Īpaša uzmanība sēravotiem tika pievērsta 18.gs, tad arī nodibināta pirmā oficiālā dziednīca un atklāts Baldones kūrorts. Pirmā neatkarīgās Latvijas Republikas laikā - 30.gados - tas uzplauka un guva plašāku atzinību.

Pilsētai ir brīvs plānojums, kur Kekavas upe un gar to izveidotā Rīgas iela izezīmējusi lineāru virzienu. Turklat Pilsētas dome arī tagad atrodas ārpus pilsētas robežas - Avotos, kas vēlreiz pasvītro to nozīmi Baldones pastāvēšanā.

Baldonē mūsdienās darbojas evaņģēliski luteriskā draudze. Pirmās ziņas par baznīcu ir kopš 1567.gada; tā vairakkārt atjaunota. Pašreizējā mūra baznīca ir arhitektūras piemineklis, celta 19. gs. sākumā. Nozīmīgu vietu pilsētas arhitektūrā ieņem kūrorta ēkas un sanatorijas. Īpaši pieminama tā sauktā. Baltā pils.

Diemžēl 90.gados, privatizējot sanatoriju Baldone, tika samazināta pilsētas kā kūrorta atpazīstamība. Tomēr tā joprojām ir pievilkīga ar skaitstājiem priežu mežiem, mineralūdeņiem un atpūtas iespējām.

Baldone is one of the resorts near Riga, situated 33 km from the capital. On one side it borders on the Tiešu plain and the Zemgale plain stretches southwest. The river Kekava flows through the town. Baldone is closely linked with its rural territories, which surround the town in a 5 - 10 km wide circle. The favourable natural and climatic conditions over the centuries have helped the town to develop into a pleasant health-resort with sanatoriums, summer cottages and parks.

Baldone was granted town status in 1991, yet this place was inhabited much earlier, testified by the Daugmales and the Sakaiņu hillforts and other ancient sites.

The construction of a manor in the 17th century was followed by the development of a village. The place of the manor was not chosen by accident - it was located near the healing sulphurous springs on purpose. These springs have formed in the vicinity of Baldone in the gypsum layers under the swamp.

Several industrial sites developed in Baldone as well - the first iron output kiln in the Duchy of Kurzeme (Courland), anchor and nail mint, gun foundry, barrel maker's workshop, even glass foundries and cloth and flax weaving mills.

However, the main direction of development in Baldone is directly linked with the nearby forests and mainly with the curative qualities of the sulphurous springs, which were appreciated already in the written documents of the 15th century. Special attention was paid to the sulphurous springs in the 18th century when the first official spa was established and the Baldone resort was opened. During the times of the first independent Republic of Latvia - in the 1930's - it flourished and gained wide recognition.

The town has free planning in which the river Kekava and Rīgas Street situated along the river have marked a linear direction. Moreover, at present the Town Council is also situated outside the boundaries of the town - in a place called Avoti (springs), which emphasizes the importance of springs in the existence of Baldone.

Today an evangelic Lutheran congregation functions in Baldone. The first reference to the church dates back to 1567; it has been renovated more than once. The existing stone church is an architectural monument, built in the beginning of the 19th century. Spa buildings and sanatoriums are significant landmarks in the town architecture, and special attention should be paid to the so-called White Castle.

Unfortunately, in the 1990's when the sanatorium Baldone was privatized, the fame of the town as a resort was diminished. However, it still attracts people with its beautiful pine forests, mineral waters and recreational opportunities.

Balvi atrodas Latvijas A daļā ,220 km no Rīgas, Austrumlatvijas zemienes Atzeles pacēlumā pie Balvu ezera.

Rakstītos avotos Balvi pirmo reizi minēti 1224. gadā, bet 16. gs. minēti kā viens no Vījakas stārastījas centriem. Muižas centrs 1865.g. ieguva Vitebskas gubernas ciema tiesības un 1906.g. tika nosķirts no Otto fon Tranze īpašumā esošās Balvu muižas. 1919. - 1920. g. Balvi bija viens no Latvijas atbrīvošanas kara centriem, kur tika izveidots Latgales partizānu pulks. Pilsētas tiesības Balviem ir kopš 1928. gada . 20. gs. 30. gados šeit izveidoti vairāki rūpniecības uzņēmumi, kas bija par pamatu vēlākās 20. gs. 50. - 80. gadu pārtikas rūpniecības uzņēmumu attīstībai. Otrā pasaules kara laikā 1944. g. vasarā Balvi tika gandrīz pilnīgi nodedzināti.

Vēsturiskā centra plānojums koncentriskls, ar centru bijušajā Balvu muižā, kur tagad atrodas Balvu sākumskola. Muižas apbūve intensīvi attīstījusies 19. gs. beigās. Tagadējais administratīvais centrs izveidots pie Balvu ezera un Balupes D krasta.

Vēsturiskajam centrām raksturīga saglabājušās Balvu muižas apbūves daļas un 20. gs. otrās puses mazstāvu koka un mūra individuāla apbūve, kura iebūvetas 20. gs. 70. - 90. gadu daudzstāvu ēkas. Ievērojamākie objekti: Balvu muiža (1790. g.) ar 19. gs. veidoto parku, Balvu Sv. Trīsvienības katoļu baznīca (1805. g.), Balvu luterānu baznīca (1915. g.), piemineklis Latgales partizānu pulka karavīriem (1938. g., tēln. K. Jansons, padomju okupācijas laikā divas reizes nojaukts), kā arī "Lāča dārzs", kas izveidots kā savdabīgs akmensdārzs bijušajā Balvu muižas auglu un sakņu dārzā.

Atīstoties pārtikas pārstrādes un kokapstrādes uzņēmumiem, pilsētā, kas pašlaik ir Ziemeļlatgales kultūras un saimnieciskās dzīves centrs, notiek komunālās saimniecības un tūrisma infrastruktūras sakārtošana.

Balvu apmeklētājus var interesēt gan gleznainā apkārtne ar parku un ezeriem, gan Latgales partizānu pulka pieminekļa liktenis.

Balvi ir raksturīgs piemērs, kā lielas laukumiņas centrs 19. - 20. gs. laikā pakāpeniski pārveidojies par pilsētu.

Balvi is situated in the eastern part of Latvia, 220 km from Riga, in Austrumlatvia lowland, on Atzele rise at Lake Balvi.

Balvi was first mentioned in written documents in 1224, and in the 16th century it was mentioned as one of the centres of the Vīaka area. In 1865 the centre of the manor area was granted the status of a village of the Vitebsk province and in 1906 it was separated from Balvi manor owned by Otto von Transehe. During 1919 - 1920 Balvi was one of the centres for Latvia Liberation War and Latgale partisan regiment was located there. Balvi was granted town status in 1928. In 1930's several industrial enterprises were established in Balvi and it laid the basis for the development of food processing industry in 1950's - 1980's. During World War II Balvi was almost completely burnt down in the summer of 1944.

The planning of the historical centre is concentric with the centre in the former Balvi manor, which houses Balvi primary school at present. The buildings of the manor were mostly built in the end of the 19th century. The present administrative centre is situated at Lake Balvi and on the southern bank of the Balupe.

The historical centre is characterised by the preserved buildings of Balvi manor and low-rise wooden and stone private houses of the second half of the 20th century, intermixed with apartment blocks built in the 1970's - 1990's. Balvi manor (1790) with a park created in the 19th century, Balvi St.Trinity Catholic Church (1805), Balvi Lutheran Church (1915), monument to the soldiers of the Latgale partisan regiment (1938, sculptor Jansons, twice demolished during the Soviet occupation), as well as the "Lāča garden" - an original rock garden made in the former orchard and vegetable garden of Balvi manor are the most remarkable sites in Balvi.

Alongside with the development of food processing and timber processing industries in the town, which today is the cultural and economic centre of northern Latgale, the municipal economy and tourism infrastructure are being improved.

The visitors of Balvi might be interested in the picturesque surroundings with the park and the lakes as well as in the fate of the monument to the Latgale partisan regiment.

Balvi is a characteristic example of how the centre of a big country estate has gradually developed into a town during the 19th - 20th centuries.

Latvijas dienvidu daļā - Zemgales līdzenumā starp Mēmeli un Mūsu pie to satekas, sena Lietuvas tranzītcelja malā atrodas Bauskas pilsēta - sākotnēji pie Mēmeles brasla pamazām veidojās apdzīvota vieta, kuras iedzīvotāji nodarbojās ar tirgotāju apkalošanu.

1443. gadā pie Mūsas un Mēmeles satekas vācieši sāka celt pili, dokumentos tai blakus minēts arī pilsmiests, radies vienlaikus ar pili, uzskatāms par mužnieku brīvciemu.

1584. gadā pēc hercoga Gotharda Ketlera pavēles Bauska sāka veidoties tagadējā vietā. Tā kļuva par auglīga zemkopības rajona centru, izdevīgu tirdzniecības vietu, kur attīstījās arī amatniecība. Bauskas vecpilsēta izveidojusies Mēmeles ielejā. Vēlākos gados apbūvēta arī pilsētas augstākā daļa starp Mēmeles un Mūsas ieleju, kur Rīga pie upju satekas atrodas Bauskas pilskalns.

Tagadējo Rūpniecības un Dambja ielu krustojumā esošajā lielajā, regulārajā laukumā domājams atradies pirmais rātsnams, līdz ar ko šī vieta uzskatāma par senāko Bauskas kodolu, no kura tā turpināja attīstīties uz austrumu pusē. Bauskas regulārā plānojuma nospraušana notikusi 16.gs. beigās; 1609. gadā Bauskai piešķirtas pilsētas tiesības.

1615. gadā atļauj celt rātsnamu. Bauska kļuva par tipisku tirdzniecības un amatniecības pilsētu, kuras centrā turgus laukums, rātsnams, svaru māja. Vecpilsētas struktūra saglabā vīoduslaiku plānojuma tradīcijas, kā arī ležīmē renesances laika pilsētbūvniecības principus. Ziemeļu kara laikā daļa koka apbūves tiek likvidēta, lai iegūtos materiālus izmantotu pils nostiprināšanai, līdz ar ko 18.gs. apbūve tiek nojauktā vai ir saglabājusies pārbūvēta.

Pilsēta cietusi arī no mēra, kad izmira 1/3 iedzīvotāju. 2. pasaules kara laikā Bausku stipri noposta - tiek sagrauts vairāk kā 1/3 ēku.

Pēc 1701. gadā zīmētās panorāmas sprīzējams, ka pilsētu veidojusi vienstāvu apbūve divslīpiem jumtiem, un kā dominantes ležīmējas baznīcu torņi.

Bauska izceļas ar skaidri izteiktu pilsētbūvnieciskā plānojuma struktūru: 3 taisnstūra laukumus saista un apjōž taisnstūra sistēmas ielu tīkls. Centrālais - Rātslaukums, R no tā atrodas Sv. Gara baznīca. Vecais rātsnams 19.gs. pārbūvēts veikalim. 20.gs. sāk. celtniecība attīstās g.k. D un DA daļā Mēmeles krastā, līdz ar ko vecpilsētu nepakļāva lielām pārbūvēm. Plānojuma sistēma saglabājusies, vienīgi bij. Rātslaukumu kompozīciju stipri izjaucia tā apbūve ar mūra ēkām. Dalēji saglabājusies 18. - 19.gs. apbūve, liela daļa bruģēto ielu, daudz mūra ēku.

Šodien Bauskas kultūras un sabiedriskās dzīves notikumos jaudis ap sevi pulcina Bauskas pils, Tautas nama brīvdabas estrāde.

Bauskas tuvējā apkārtnē rodami vairāki icili arhitektūras meistardarbi - Rundāles pils (Rastrelli), Mežotnes pils (Kwarengi, Berlics), u.c.

In the south of Latvia - in the Zemgale plain where the rivers Mēmele and the Mūsa join, at an old Lithuanian transit road lies the town of Bauska. It gradually developed as a village at the Mēmele ford and the main occupation of its inhabitants was providing services to the merchants.

In 1443 the Germans started to build a castle in the place where the Mūsa and the Mēmele come together. The documents also mention a castle village, which grew at the same time as the castle and should be considered a free village of noblemen.

In 1584 by the order of the Duke Gotthard Ketler Bauska started to spread in its present place. It became the centre of a fertile agricultural area, a successful trading place with well-developed craftsmanship. The old town of Bauska has developed in the valley of Mēmele. Later houses were also built in the highest part of the town between the valleys of the Mēmele and the Mūsa, in the west, at the joining place of the rivers, where the Bauska castle mound is situated.

It is probable that the first Town Hall was situated in the present-day crossing of Rūpniecības and Dambja Streets in the existing big regular square; therefore this place can be considered the most ancient core of Bauska from where it continued to spread eastward. The regular planning pattern of Bauska was outlined in the end of the 16th century; in 1609 town status was granted to Bauska.

In 1615 a permit was given to build the Town Hall. Bauska became a typical trading and craftsman town with a market place, Town Hall and a weighbridge house in the centre. The structure of the old town follows the traditions of the medieval planning, as well as outlines the town building principles of the Renaissance. During the Great Northern War the wooden buildings were pulled down to use the materials for fortifying the castle, which resulted in the 18th century buildings being destroyed or rebuilt.

The town has suffered from the Black Death, which took the lives of 1/3 of inhabitants. During World War II Bauska was seriously affected, with more than 1/3 of the buildings destroyed.

The city panorama drawn in 1701 shows that the single-storey buildings with gabled roofs dominated in the town, in which the church spires stood out.

Bauska is characterized by a well-organized town planning structure, where 3 rectangular squares are connected and encompassed by a street network of rectangular shape. The central is the Town Hall Square, to its west stands the Church of the Holy Spirit. In the 19th century the old Town Hall was rebuilt to accommodate shops. Yet the old town did not undergo major reconstruction, since construction works in the 20th century were mostly carried out in the south and southeastern part of the town, on the bank of the Mēmele. The old planning system was retained, except for the composition of the Town Hall Square, which was considerably changed by the erection of stone buildings around it. 18th - 19th century constructions have partially been preserved, whereas a major part of cobble streets and numerous stone buildings have successfully survived.

Today the cultural and social events, which take place at Bauska Castle, Tautas nams open-air concert platform attract many people.

Several outstanding architectural masterpieces, such as the Rundāles Palace (arch.Rastrelli), Mežotnes Palace (arch.G.Qquarengi, J.G.A.Berlitz) and other, can be found in the vicinity of Bauska.

Cēsis atrodas 92 km uz ziemeļaustrumiem no Rīgas, Vidzemes augstienes ziemeļrietumu stūrī, gleznainās Gaujas senlejas stāvajā, gravām izvagotajā krastā. Vēsturiskajā centrā atrodas Riekstu jeb Naudas kalns - vendu pilskalns, kurā konstatēti 11. - 13. gs. apdzīvotības slāņi. Pirmo reizi rakstītos avotos Cēsu novads minēts 1206. g., kad Riekstu kalnā dzīvojošie vendi pieņēma kristīgo ticību un Zobenbrāļu, vēlāk Livonijas ordenis, sāka celt mūra pili (Wenden) blakus Riekstu kalnam. Blakus Cēsu pilij izveidojās pilsēta. To noteica izdevīgais ģeogrāfisks stāvoklis: Gaujas ūdensceļš, vecais Rīgas - Pleskavas ceļš, no kura uz ziemelēm atzarojās ceļš uz Tērbatu, bet uz dienvidiem - ceļš uz Koknesi. 1221. g. mājas un ciemu pie pils minēti vairākas tā laika hronikas. Kā pilsēta Cēsis minētais 1323. g., 14. - 16. gs. Cēsis bija Hanzas savienības pilsēta, un arī viena no četrām Livonijas naudas kultuvēm. Cēsis smagi cieta Livonijas kara laikā, īpaši 1577. g., kad krievu karaspēks ieņēma un izpostīja pilsētu un pili. Kopš tā laika Cēsu ekonomiskā un arī politiskā nozīme strauji samazinājās. Zviedru laikā 17. gs. sākumā gan nodrošināja zināmu stabilitāti, tomēr nespēja dot ekonomisku uzplaukumu. Cēsu attīstību 18. gs. un 19. gs. pirmajā pusē raksturo strīdi starp pilsētniekiem un Cēsu pilsmuižas ipašniekiem,

1748. g. ugunsgrēkā nodega gandrīz visa pilsēta. 1785. g. Cēsis kļuva par Vidzemes gubernās aprīnķa pilsētu. Vēsturiskā centra attīstībā nozīmīgs bija pēdējo Cēsu pils ipašnieku Ziversu dzimtas devums Cēsu Jaunās pils izbūvē (1778. g.), izmantojot Livonijas laika vecās pils austrumu korpusa drupas.

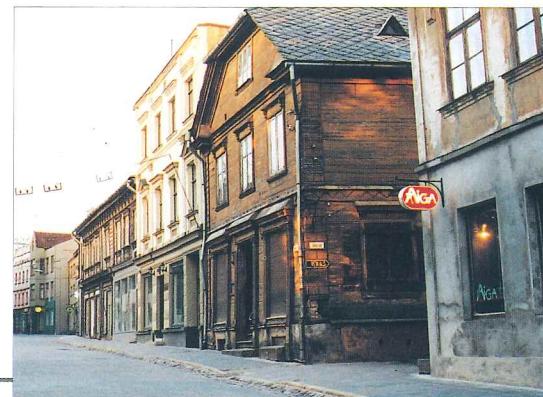
Jauns Cēsu uzplaukums sākās 19. gs. vidū, kad izbūvēja jauno Rīgas - Pleskavas šoseju un tās atzaru uz Cēsim. 1889. g. atklāja Rīgas - Pleskavas dzelzceļu un pilsētā sāka strauji attīstīties kā rūpniecības (alus darītava, mehāniskās darbnīcas, nažu fabrika, krejotava, dzelzceļa darbnīcas, elektrostacija) un kūrora centrs. Pirmā pasaules kara laikā Cēsis bija piefrontes pilsēta, kurā izvietojās rezerves karaspēka dalas un bēgļi. Latvijas atbrīvošanas kara laikā Cēsis izveidojās viena no pirmajām latviešu nacionālā karaspēka dalām, kas 1919. g. jūnijā piedalījās izšķirošajās Cēsu kaujās.

20. gs. 20. - 30. gados Cēsis bija nozīmīgs tūrisma centrs, kurā darbojās arī nelieli rūpniecības uzņēmumi. Otrā pasaules kara laikā Cēsis cieta salīdzinoši maz - sagrāutas 38 mājas. Pēc 1944. g. Cēsis izveidoja vairākas lielas ražotnes, tomēr pilsēta saglabāja kūrora un tūrisma centra nozīmi.

Cēsu pilsēta veidojusies pēc Ziemeļvācijas pilsētu parauga. Centrā - turgus laukums (tag. Rožu laukums), galvenā baznīca (Sv. Jāņa baznīca) un rātsnams (gājis bojā 1748. g.). Viduslaikos Cēsis bija viena no nedaudzajām Livonijas pilsētām, ko sargāja mūri. Vecpilsētā ojoprājumi ir saglabājies senais ielu tilks, kaut arī ēkas celtas galvenokārt 19. gs. Nozīmīgākā Cēsu vēsturiskā centra daļa ir Cēsu pils. Pils parks sākts veidot 18. gs. beigās, bet 20. gs. 30. gadu otrajā pusē tajā izveidotās kāpnes un terases ar skulptūrām.

Cēsu vēsturiskajam centram raksturīga mazstāvu 19. gs. mūra un koka apbūve, kurā saskatāmas gan vācu biržeru, gan Krievijas riетumu daļas arhitektūrai raksturīgas iezīmes. Dominejošā celtne ir Sv. Jāņa luterānu baznīca (1283. - 1287. g., baznīcas tornis - 1853. g.). Cēsu pils (13. - 18. gs.) ar tās veco un jauno daļu ir unikāls arheoloģijas, vēstures un arhitektūras piemineklis. No ievērojamākām celtņiem jaatzīmē pareizticīgo baznīca (1845. g.), Sv. Annas lūt. baznīca (1876. g.), Cēsu alus darītava (1878. g.), kā arī saglabājušās 18. gs. beigu dzīvojamās ēkas Rīgas ielā un 19. gs. sabiedriskās ēkas Raunas ielā. Palasta un Vaļņu ielā saglabājušās pilsētas nocītinājuši mūra paliekas.

Cēsis ir viena no gleznainākajām un kultūrvēsturiski bagātākajām Latvijas pilsētām un tās pat mēdz saukt par otro Latvijas galvaspilsētu. Atšķirībā no citām Latvijas pilsētām Cēsis ir vislabāk saglabājusies arī viduslaiku mūra pils. Hronikās aprakstīts, ka 13. gs. vietējo iedzīvotāju karadraudzes izmantojušas savā karogā krāsas, kas atspoguļojas tagadējā Latvijas valsts karoga.

Cēsis lies 92 km to the northeast of Riga, in the north-western corner of the Vidzeme upland, on the steep picturesque bank of the Gauja. The historical centre includes Riekstu or Naudas hill - a hillfort of the Vends in which inhabitation layers dating to 11th - 13th centuries have been found. The first reference to Cēsis is traced in 1206, when the Vends living on Riekstu hill adopted Christianity and the Order of the Brothers of the Sword, later the Livonian Order, started to build a stone castle (Wenden) near Riekstu hill. A town grew at Cēsis castle. The favourable geographical condition, i.e. the Gauja water way, the old Riga - Pskov road, which branched off in the north to lead to Terbata, and in the south to lead to Koknese, contributed to the development of the town. In 1221 the houses and the village at the castle were mentioned in several chronicles of that time. Cēsis was mentioned as a town in 1323, and in the 14th - 16th centuries Cēsis was a member of the Hanseatic League and one of the four coin mints in Livonia. Cēsis greatly suffered during the Livonian War, especially in 1577 when the Russian army captured and destroyed the town and the castle. Since then the economic and the political importance of Cēsis rapidly declined. In the beginning of the 17th century the Swedish times ensured certain stability but did not provide any economic growth. The development of Cēsis in the 18th century and in the first half of the 19th century is characterised by quarrels between the city dwellers and the owners of Cēsis castle estate.

In the fire of 1748 almost the entire city was burnt down. In 1785 Cēsis became the regional city of the Vidzeme province. The last owners of the Cēsis castle - the Sievers family - significantly contributed to the development of the historical centre by building the Cēsis New Castle (1778) using the ruins of the eastern part of the old Livonian castle.

A new prosperity in Cēsis started in the middle of the 19th century when the new Riga - Pskov road was built with a branch-off to Cēsis. In 1889 Riga - Pskov railway was opened and the town started developing rapidly as an industrial centre (with a brewery, a mechanical workshop, a knife factory, a creamery, a railway workshop, a power station) and a resort. During World War I Cēsis was close to the front-line, and reserve troops and refugees gathered there. During the Latvian Liberation War one of the first national Latvian troops was formed here, and they participated in the important Cēsis battles in June 1919.

In the 20's -30's of the 20th century Cēsis was a well-known tourism centre with small industrial enterprises. After 1944 several big industrial enterprises were established here, however, the city retained the fame of a resort and a tourism centre.

The city of Cēsis has developed according to the town formation principles of northern Germany. There was a market place (now - Rožu Square) in the centre, alongside with the main church (St. John's Church) and the Town Hall (destroyed in 1748). In the Medieval times Cēsis was one of the few Livonian cities protected by a wall. The ancient street network has been preserved in the old city till the present day, although most houses date back to the 19th century. The most important part of the Cēsis historical centre is Cēsis castle. The park around the castle began to develop in the end of the 18th century, yet the stairs and the terraces with sculptures were erected in the park in the second half of the 1930's.

The historical centre of Cēsis is characterised by low-rise 19th century stone and wooden buildings, which have the qualities of both the German burgers and the architecture of western Russia. The most dominant edifice is St. John's Lutheran church (1283 - 1287, the church spire - 1853), whereas the Cēsis castle (13th - 18th century) with its old and new part is a unique archaeological, historical and architectural monument. Other important buildings are an Orthodox church (1845), St. Ann's Lutheran church (1876), Cēsis brewery (1878), as well as the preserved 18th century dwelling houses in Rīgas Street and 19th century public buildings in Raunas Street. The remains of the fortification wall around the city can be seen in Palasta and Vaļņu Streets.

Cēsis is one of the most picturesque and culturally richest towns in Latvia, and it is even called the second capital of Latvia. In comparison with other towns in Latvia Cēsis has the best-preserved medieval stone castle. The chronicles tell that the warriors of the local tribes in the 13th century used a flag of the same colours as the present national flag of Latvia.

Daugavpils, otra lielākā Latvijas pilsēta, atrodas 232 km uz dienvidaustrumiem no Rīgas Daugavas senlejas labajā krastā, Jersikas līdzenumā. Senākais apdzīvotais rajons ir tagadējās Daugavpils ziemeļrietumu daļā, Daugavas labajā krastā - Vecā Forštate un bij. cietokšņa apkaimē - Cietoksnis, kam pieklaujas Centrs, Esplanāde un Gajoks - pilsētas administratīvais, kultūras un izglītības rajons. Kreisajā krastā atrodas Grīva - pilsētas daļa , kas veidojusies kā patstāvīga pilsēta, ko Daugavpilij pievienoja 1956.g.

Daugavpils pirmsākumi saistīti ar Daugavas tirdzniecības ceļu, kas bija viena no lielākajām satiksmes maģistrālēm Austrumeiropā no m. ē. sākuma. Pirmo Daugavpils mūra pili - Dinaburgu - cēla Livonijas ordenis 1275. g. 18 km uz augšu pa Daugavu no tagadējās Daugavpils. Pēc Livonijas kara 1578. g. Dinaburgu nolēma vairs neatjaunot. Polijas karalis Stefans Batoris 1582. g. sāka celt jaunu pili tagadējā Daugavpils cietokšņa vietā. Pie pils izveidojās pilsētiņa un tai pašā gadā jaunajai Dinaburgai piešķīra pilsētas tiesības. 1647. Polijas karalis ar dekrētu noteica, ka Dinaburga ir galvenā labības un preču noliktava visam Daugavas transportam.

1656.g. Dinaburgu ieņēma krievu karaspēks un pārdēvēja Dinaburgu par Borisoglebsku. 1667.g. tā atkal atguva Dinaburgas nosaukumu. Pēc pirmās Polijas dalīšanas 1772. g. Dinaburga kļuva par Krievijas gubernā (no 1802. līdz 1918. g. Vitebskas gubernā) aprinkā pilsētu. 1810. g. sāka celt Dinaburgas cietoksnī, kam bija liela nozīme arī pilsētas ekonomiskajā dzīvē un sākās strauja ekonomiskā attīstība. Dinaburga pakāpeniski kļuva par lielāko Vitebskas gubernās transporta, tirdzniecības un rūpniecības centru, sākotnēji kā Daugavas osta un Pēterburgas - Viñes pasta ceļa stacija. Uz neilgu laiku Dinaburgai bija administratīvi pievienota Grīva. 1893.g. Daugavpils cietoksnis un pilsēta ieguva Dvinskās nosaukumu. 19. gs. beigās caur caur Dvinskā gāja Pēterburgas - Varšavas, Rīgas - Orlas, Dvinskās - Šauļu dzelzceļa līnijas, kā arī Pēterburgas - Kaunas šoseja, cietoksnis kļuva par vienu no galvenajiem Krievijas rietumu cietokšņiem - noliktavām. Straudi attīstījās rūpniecība, bet pirmā pasaules kara laikā no Dvinskās uz Krievijas vidieni evakuēja lielākais rūpniecības uzņēmumus.

Pēc Latvijas atbrīvošanas kara Dvinska atguva Daugavpils nosaukumu. Turpinājās neevakuēto uzņēmumu darbība, tomēr pirmskara rāzošanas līmeni neizdevās sasniegt. Otrā pasaules kara laikā izpostīja lielu daļu pilsētas un rūpniecības uzņēmumu. Pēc 1944. g. Daugavpili sāka lielo rūpniecības uzņēmumu celtniecību.

Vēsturiskajā centrā izdalāmās trīs apbūves dasas: Daugavpils cietoksnis ar priekštilta societinājumiem Daugavas kreisajā krastā (celts 1810. - 1878. g., fortifikācijas būves -kara inž. J.Rekelis; ēkas - arhit. A.Stauberts); Esplanāde (izveidota 19. gs. 60. g. kā cietokšņa priekšlaiks, apbūvēta 20. gs. 2. pusē); Vecā Forštate jeb tag. Centrs (izbūvēta pēc 1826. g. izbūves plāna).

Pēc 1829. g. plūdiem līdz 1841. g. gar Daugavas labo krastu uzcelts 6 km garš aizsardzībām.

Cietoksnis ir vienīgais bez pārmaiņām saglabājies 19. gs. cietokšņa paraugs Latvijā. Mūsdienās cietokšņa ansamblī veido citadele, valnis, 8 bastioni, ravelini, ārējais aizsardzības valnis ar nosegtu ceļu un glasīsi, kā arī priekštilta societinājumi. Cietokšņa dzīvojamās un saimnieciskās ēkas celtas krievu ampīra stilā.

Vecā Forštate veidota un celta pēc 1826. g. plāna kā apriņķa pārvaldes, izglītības un kultūras centrs, kam raksturīga regulāra divu un trīsstāvu ēku apbūve. Tāda ir bijusi Daugavpils reālskola - 1840. g., arhit. A. Stauberts; valsts iestāžu ēku ansamblis -1830. g., dzīvojamās ēkas, kurās izmanti vietejā rāzojuma sarkanie profilētie kieģeli. Nozīmīga ir 19. gs. otrās puses klasicisma un 20. gs. sākuma jūgendstila sabiedrisko un dzīvojamo ēku arhitektūra (Sv. Pētera katoļu baznīca (1845. g.) levērojams ir arī funkcionalisms stilā 1937. g. celtais Vienības nams (arhit. V.Vitards), tā laika lielākā kompleksā būve (klubs, teātris, restorāns, viesnīca, veikals) Latvijā.

90. gados pilsēta ir izveidojusies par nozīmīgu Latgales novada ekonomisko, kultūras un izglītības centru, ar banku tīklu, vairākām augstākās izglītības iestādēm, teātri un attīstītu infrastruktūru. Nozīmīga darbības sfēra ir starptautisko tūrisma maršrutu apkalpošana. Daugavpils ir trešais lielākais Latvijas rūpniecības centrs

Daugavpils ir multikultūrāla pilsēta, kurā rodama saikne gan ar latviešu, gan krievu, polu, ebreju un vācu kultūru un to ievērojamākajiem pārstāvjiem, piemēram, A. Pumpuru, Raini, S. Mihoelsu, u.c.

Starp citām Latvijas pilsētām Daugavpili raksturo: Daugavpils cietoksnis, carīkās Krievijas rietumiem raksturīgās 19.gs. sarkanā kieģeļu mūra ēkas, Daugavas labā krasta ceļš pa aizsargdambi.

Daugavpils, the second largest city in Latvia, is situated 232 km to the southeast of Riga, on the right bank of the Daugava ancient valley, in the Jersika plain. The most ancient dwelling area is located in the north-west part of the present-day Daugavpils, on the right bank of the River Daugava. This area includes the Old Vorstadt, the area of the former fortress called the Fortress, the Centre, the Esplanade and the Gajoks, the latter being the administrative, cultural and educational district of the town. Grīva, part of the town, which has been developing as an independent town, is located on the left bank of the River Daugava, yet in 1956 it was incorporated into Daugavpils.

The beginnings of Daugavpils are related to the Daugava trade route, which was one of the biggest communication mains in Eastern Europe since the beginning of our era. Dinaburga - the first stone castle of Daugavpils - was built by the Livonian Order in 1275 in the distance of 18 km from the present-day Daugavpils upstream the Daugava. In 1578 after the Livonian War it was decided not to renovate Dinaburga. Steffan Batory, the king of Poland, started the construction of a new castle in the place of the present Daugavpils fortress in 1582. A town grew at the castle and in the same year the new Dinaburga was granted town status. In 1647 the king of Poland issued a decree stating that Dinaburga is the main grain and goods storage for all transport on the Daugava.

In 1656 Dinaburga was captured by the Russian army and renamed Borisoglebsk. In 1667 the city regained the name Dinaburga. After the first division of Poland in 1772 Dinaburga became a district city of the Russia province (from 1802 to 1918 the Vitebsk province). The construction of the Dinaburga Fortress began in 1810 and it had a significant influence on the economic life of the town, promoting rapid economic development. Dinaburga gradually became the biggest transport, trade and industrial centre of the Vitebsk province, at first as a port on the Daugava and a station on the St.Petersburg - Vienna post route. For a very short time Grīva was administratively annexed to Dinaburga. In 1893 the Daugavpils fortress and the town were named Dvinsk. In the end of the 19th century St.Petersburg - Warsaw, Riga - Orl, Dvinsk - Siauliai railway lines as well as St.Petersburg - Kaunas highway crossed Dvinsk, and the fortress became one of the main fortresses - depositaries of western Russia. Industry developed rapidly but during World War I the biggest industrial enterprises were evacuated from Dvinsk to the middle of Russia.

After the Latvian Liberation War Dvinsk regained the name Daugavpils. The enterprises, which were not evacuated during the war, continued to work but the level of production was lower than before the war. During World War II many buildings and industrial enterprises were destroyed. After 1944 the construction of large industrial enterprises was begin in Daugavpils.

Three parts can be distinguished in the historical centre: Daugavpils Fortress with the fortifications of the front bridge on the left bank side of the Daugava (built during 1810 - 1878, fortification structures by the war engineer Reckel, buildings - by the architect Staubert); Esplanade (created in the 1860's as the front square of the fortress, covered with buildings in the second half of the 20th century); the Old Vorstadt or the present Centre (built according to the 1826 construction plan).

After the flood in 1829 a 6 km long protective dam was built along the right bank of the Daugava (finished in 1841).

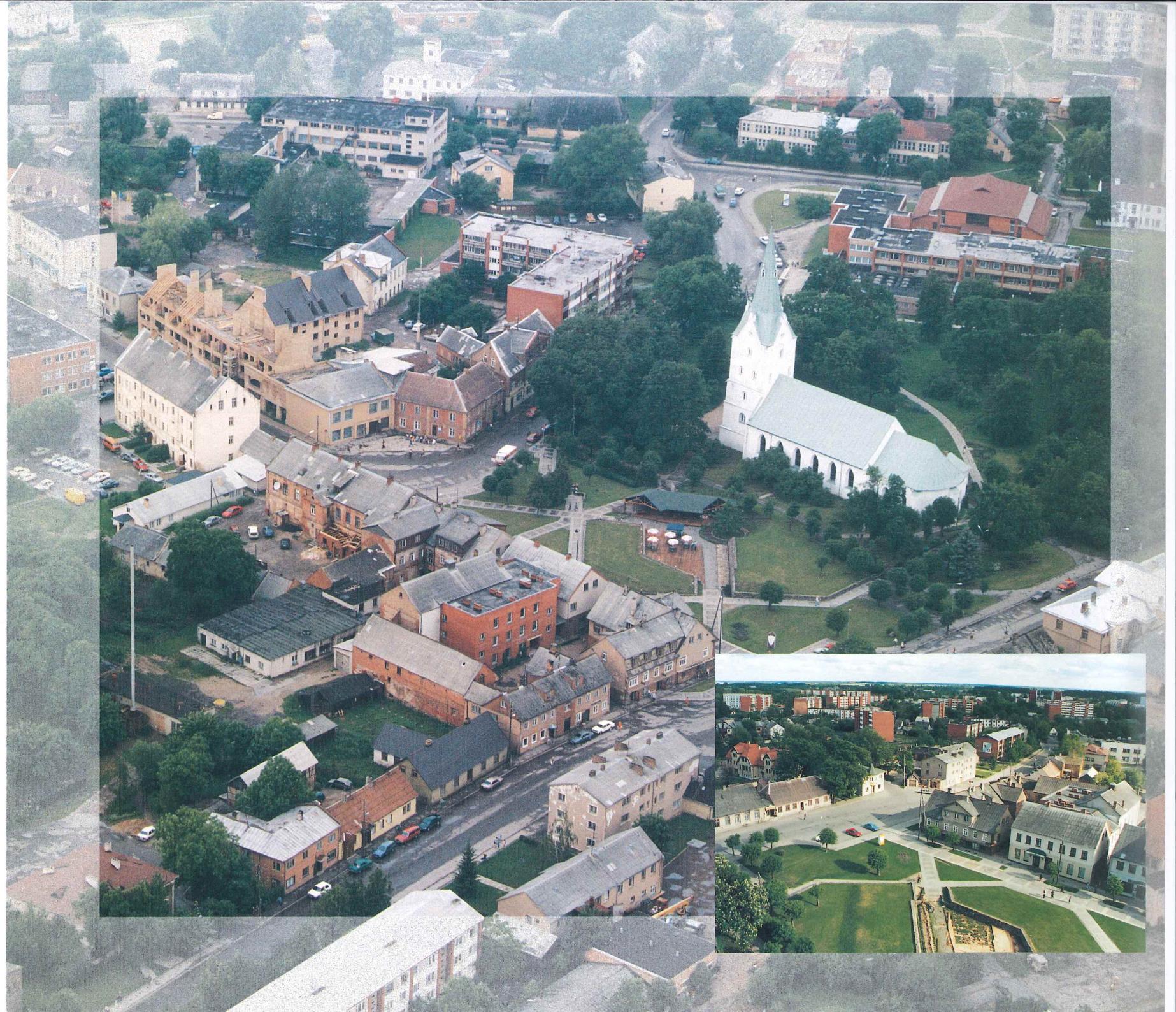
The fortress is the only sample of a 19th century fortress preserved unchanged in Latvia. Today the ensemble of the fortress consists of a citadel, a wall, 8 bastions, ravelins, an external protective rampart with a covered road and a glassis, as well as fortifications of the front bridge. The dwelling houses and household buildings are built in the Russian Empire style.

The Old Vorstadt was designed and built according to the 1826 plan as the administrative, educational and cultural centre of the district with the characteristic regular two- and three-storey buildings. This principle was also applied to the former school of Daugavpils - 1840, designed by architect Staubert, ensemble of public institutions built in 1830 and dwelling houses built from the locally produced red profiled bricks. Attention should be paid to the classicism architecture of the second half of the 19th century and the Art Nouveau style of the beginning of the 20th century represented in the public and dwelling houses (St. Peter's Catholic Church built in 1845). Vienības House finished in 1937 in the Functionalist style according to the design by Wietands is remarkable for being the biggest complex building of that time in Latvia, with a club, a theatre, a restaurant, a hotel and a shop.

In the 1990's the city has developed into an important economic, cultural and educational centre of the Latgale area, with a bank network, several higher educational establishments, a theatre and a developed infrastructure. Providing services to the international tourism routes is an important sphere of activities. Daugavpils is the third biggest industrial centre in Latvia.

Daugavpils is a multicultural city. Latvian, Russian, Polish, Jewish and German cultures intermingle here represented by great personalities, for example, A. Pumpurs, Rainis, S. Mihoelss, etc.

Among other Latvian towns Daugavpils is distinguished by the Daugavpils Fortress, 19th century red brick buildings characteristic of the west of the tsarist Russia, and the road along the protecting dam on the right bank of the Daugava.

Dobele izveidojusies pašā leīsmalē, Zemgales līdzenuma austrumu nomalē, 72 km no Rīgas. Cauri pilsētai plūst Bērzes upe.

Pirms apdzīvotības liecības Dobeles teritorijā saistāmas ar zemgaļu pilskalnu un senpilsētu pie tā. 13. gadsimtā šeit iebruka krustneši, taču Livonijas ordenim ilgi neizdevās iekarot seno zemgaļu mītni. Beidzot, 1335.gadā, ordenis zemgaļu pils vietā sāka celt savu mūru pili. Bērzes otrā krastā 15.gs. izveidojās amatnieku un tirgotāju miests, kas līdz 17.gs. bija nozīmīga tirdzniecības vieta. Tam iemesls bija caur Dobeli ejošais tirdzniecības ceļš uz Klaipēdu. 17.gs., hercoga Jēkaba valdišanas laikā, pilsētā bija vērojams ekonomisks uzplaukums - darbojās ūdensdzirnavas, vilnas kārstuve u.c. ražotnes.

17. - 18.gs. Dobele bija pilskunga iecirkna administratīvais centrs, vēlāk - aprīņķa centrs. Taču 1775.gadā aprīņķa vadošās iestādes tiek pārceltas uz Jelgavu un Dobele atkal pārtop tikai par amatnieku un tirgotāju miestu. Tikai 1917.gadā Dobelei piešķirtas pilsētas tiesības.

Dobeles vecpilsēta izvietojusies Bērzes kreisajā krastā starp Bērzes senleju un diviem ceļiem pretējā krastā, kas pie upes saplūda vienā. Vēlāk te uzcēla tiltu.

Pateicoties upei un vēlāk veidotajam celam gar to, pilsētai veidojusies lineāra plānojuma struktūra, ko pasvitro ari dzelzceļa līnija ar centru pie tilta. Ielas virzītas ziemeļaustrumu virzienā, kur paplašinās arī pilsētas teritorija.

Vepcilsētu veidoja galvenokārt vienstāva koka apbūve, kur ēkām nereti bija sastopams pildrežģa pielietojums. Kopš 20.gadsimta sākuma bija plaši izvērsusies dzīvojamo namu celtniecība - pārsvārā tika būvētas koka ēkas. Pilsētā iežimējās divslīpi un nošļaupti jumti, pildrežģa zelmiņi un pildrežģa saimniecības ēku sienas. Diemžel, Otrā pasaules kara laikā Dobeles apbūve ievērojamai tika izposta, un ir saglabājušās tikai nedaudzus liecības par iepriekšējiem periodiem.

Mūsdienās interesants objekts apmeklētājam varētu būt 17.gadsimtā, pēdējās Kurzemes hercogienes valdišanas laikā, Dobeles pilskalnā ierīkotais parks, kas tagad kļuvis par atpūtas vietu, un Bērzes glezainajā kreisajā krastā izvietotais Kestermežs. 1995.gadā, savai 500 gadadienai par godu, tika atjaunota arī luterāņu baznīca.

Pateicoties sabiedriskajām un kultūras aktivitātēm, šodien dobelnieki var pamatoti dēvēt savu pilsētu par Zemgales sirdi.

Dobele is situated at the very border with Lithuania, in the eastern part of the Zemgale plain, 72 km from Riga. The River Bērze flows through the town.

The first testimonies of inhabitants in the territory of Dobele refer to a Zemgalian hillfort and an ancient town nearby. In the 13th century the crusaders invaded this place, yet the Livonian Order had to struggle very long to conquer the ancient home of the Zemgalians. At last, in 1335 the Order began the construction of a stone castle in the place of the Zemgalian castle. On the other bank of the Bēze a village of craftsmen and tradesmen developed in the 15th century and until the 17th century it was an important place for commerce due to the trade route to Klaipēda, which went through Dobele. In the 17th century during the reign of Duke Jacob the town economically flourished - there was a water mill, a wool carding-mill and other workshops.

In the 17th - 18th centuries Dobele was the administrative centre of the lord of the manor's area, later - the centre of the district. Yet in 1775 the administrative bodies of the district were moved to Jelgava, and Dobele again became just a village of craftsmen and tradesmen. Only in 1917 Dobele was granted town status.

The old town of Dobele is situated on the left bank of the Bēze between the Bēze valley and two roads on the opposite bank side which joined at the river. Later a bridge was built here.

Because of the river and the road, which was later built along the river, the town has a linear planning structure emphasized also by the railway line with the centre at the bridge. The streets go in the north-eastern direction where the territory of the town becomes larger.

The old town mainly consisted of single-storey wooden buildings where the use of half-timbering was quite frequent. Since the beginning of the 20th century many dwelling houses, mostly wooden, were built. Gabled and gambrel roofs, half-timbered pediments and half-timbered walls for household buildings were characteristic of the town. Unfortunately, during World War II many buildings in Dobele were destroyed, and only very few testimonies of the previous periods remained.

The present-day visitor might be interested in the park created on the Dobele castle mound in the 17th century during the reign of the last duchess of Kurzeme (Courland), as well as Kestermežs situated on the picturesque left bank of the Bēze. In 1995 on its 500th anniversary the Lutheran Church was renovated.

Owing to an active social and cultural life, the population of Dobele can with good reason call their town the heart of Zemgale.

Latvijas rietumu daļā pie Rīgas - Liepājas autoceļa, 196 km no Rīgas atrodas viena no Kurzemes mazpilsētām - Durbe, kas izvietojusies Dienvidkuras augstienes Vārtajas vilnotajā līdzenumā, Durbes ezera krastā.

Uzskata, ka Durbes apkārtne bijusi apdzīvota jau bronzas laikmetā. Dokumentāli Durbe pirmo reizi minēta 1230.gadā. Tas redzams pāvesta sūtīja noslēgtajā līgumā ar pēdējo kuršu kēniņu par kuršu kristīšanu. 1260.gadā starp zemaišiem un krustnešiem izvērsā smagākā kauja Baltijā 13.gs. - Durbes kauja. Tad pie lielā pīru kara ceļa ordenis uzcēla tipisku apmetnes pili - Durbes pili. Ap to laika gaitā sāka veidoties miests, kur galvenokārt dzīvoja amatnieki un tirdotāji. Kurzemes hercogistes laikā šī apdzīvotā vieta jau bija izaugusi krietiņi lielāka un izveidojās Durbes novads. Pilsētas tiesības Durbe ieguva tikai 1893.gadā.

Par senāko pilsētas aizsākumu var uzskatīt vietu abpus kara ceļam no Prūsijas uz Rīgu, kur 13.gs. pie brasla pār Trumpes upi atradās kuršu pils.

Mūsdien Durbes vēsturiskais centrs saglabājies gandrīz 400 gadu garumā. Vecā apbūve, ko veido vienstāva koka ēkas, galvenokārt izvietojusies gar vienu centrālo garo ielu visā tās garumā, izziņējot lineāru struktūru. To papildina Skolas ielu krustošā Raiņa iela, kur saglabājusies liela daļa kolorītā vēsturiskās apbūves, izveidojot pilsētas centrā kompaktu, izvērstu plānojumu, kur bruģētās ielas pamazām pāriet laukumi celos ārpus pilsētas.

Durbe ir mazākā Latvijas pilsēta, arī viena no senākajām. To raksturo blīva mazo namiņu apbūve un dārzi pilsētas stilī. Pilsētas centrā, galveno ielu krustojumā, slejas 1651.gadā celts luterāņu dievnams. Kaut gan vēsturiskais kodols nav būtiski mainījies kopš 16.gs., pilsētas centrā sevi pieteikusi arī jaunā apbūve - skola un kultūras nams.

1925. gadā apstiprināts pilsētas ģerbonis, kurā attēlotā sudrabā ābele, kā arī paplašinātās pilsētas robežas. Tā joprojām ir mazākā Latvijas pilsēta. Tagad Durbei piekļaujas tās laukumi teritorija ar mežiem un pļavām. Durbes ezera augstajā krastā atrodas Līgutu muižas ansamblis ar plašu parku.

Durbei nav pārrūkušas iedibinātās sadraudzības saites ar Piltenes pilsētu Ventspils rajonā. Interesanti, ka Durbē skolas gudrības mācījies Kronvaldu Atis, un tagad viņa vārdā nosaukta Durbes vidusskola. Durbē dzimis arī pirmais Latvijas ārlieņu ministrs Zigfrīds Anna Meierovics.

In the western part of Latvia, at Riga - Liepaja motorway, in the distance of 196 km from Riga lies Durbe, one of the small towns of Kurzeme. Durbe is situated on Dienvidkura upland, in Vārtaja plain, at Lake Durbe.

It is considered that the surroundings of Durbe were inhabited already in the Bronze Age. Durbe was first mentioned in written documents in 1230. It was referred to in the contract signed by the Pope's messenger with the last Koenig of the Cours about the christening of the Cours. In 1260 the biggest battle of the 13th century in the Baltics started between the Zemaiši and the Crusaders. Then at the big Prussian war road the Order built a typical settlement castle - the Durbe castle. Gradually a village grew around the castle, inhabited mainly by craftsmen and tradesmen. During the times of the Duchy of Kurzeme (Courland) this settlement was considerably large and Durbe area was established. The town status was granted to Durbe only in 1893.

The place on both sides of the war road from Prussia to Riga where the castle of the Cours stood at the ford over the river Trumpe in the 13th century can be considered the most ancient part of the town.

The historical centre of the present-day Durbe has remained in the same place for almost 400 years. The old constructions represented by single-storey wooden buildings are mainly lined up along the long central street outlining a linear structure. It is emphasised by Raiņa Street crossing Skolas Street where a large part of original historical buildings is preserved, thus forming a compact, extended planning in the town centre, where cobble streets gradually pass into country roads outside the town.

Durbe is the smallest Latvian town, and also one of the oldest. It is characterised by many small houses, which are built close to each other, and the style of a garden town. In the centre of the town, on the crossroads of the main streets there is a Lutheran church built in 1651. Although the historical centre has not significantly changed since the 16th century, the new buildings - a school and a social gatherings house are erected here.

In 1925 the town emblem depicting a silver apple-tree was approved, and the borders of the town were extended. It still remains the smallest town in Latvia. Now Durbe borders on its rural territory with forests and meadows. On the high shore of Lake Durbe there is the Līguti manor ensemble with a large park.

Durbe still has bonds of friendship with the town of Piltene in Ventspils district. It is interesting that the writer Kronvaldu Atis has gone to school in Durbe and now Durbe secondary school is named after him. Zigfrīds Anna Meierovics, the first Minister of Foreign Affairs of Latvia, was born in Durbe.

Gulbene atrodas Latvijas ziemeļaustrumu daļā, 186 km no Rīgas, Gulbenes paugurvalnī, starp Vidzemes un Alūksnes augstieni.

Pirma reizi rakstītajos avotos minēta 13. gs., 1340. gadā latgalu pilskalnā uzcelta Rīgas bīskapijas pils (Schwaneburg), pie kurās izveidojusies pilsēta, kas iznīcināta Livonijas kara laikā 1577. gadā. Līdz 19. gs. sākumam te atradusies Vidzemes lauku muiža. Pēc Gulbenes muižas nonākšanas baronu Volfu dzimtas īpašumā (1802. - 1920. g.) sākās saimnieciskās aktivitātes, kas noteica Gulbenes kā pilsētas izveidošanos. 1811. g. uzcelts alus brūzis, bet 1843. g. bīskapa pils drupu vietā - Gulbenes (Vecgulbenes) luterānu baznīca. 19. gs. otrajā pusē turpinājās Gulbenes muižas kompleksa, kā arī Gulbenes pils parka un Marijas (tagad. Emzes un Spārītes) parka izbūve. 1902. g. ierīkoja Valkas - Alūksnes - Gulbenes (Vecgulbenes) - Pļaviņu (Stukmaņu) šaursliežu dzelzceļu un pie stacijas sāka veidoties jauna apdzīvotā vieta, kuras nosīme palielinājās līdz ar Ieriķu - Pitalovas dzelzceļa atzara celtnei 1916. - 1917. g. 1920. g. Gulbene ieguva miesta tiesības, bet, sākot ar 1928. g. - pilsētas tiesības. 1944. g. Gulbenes centrs tika stipri izpostīts aviācijas uzlidojumu laikā.

Gulbenes vēsturiskais centru veido vairākas daļas: Vecgulbenes muižas apbūve (19. - 20. gs. beigas); ainavu parks un tagadējais administratīvais centrs (19. gs. beigas; 20. gs. 20. - 30. un 60. - 70. g.); dzelzceļa mezglā apbūve (20. gs. sāk. - 20. gs. 30. g.).

Ievērojamākie objekti Gulbenē ir Baltā pils, kas celta un pārbūvēta no 18.gs. līdz 20.gs. sākumam, Sarkanā pils (19. gs. otrā puse), magazīns klēts (19. gs. vidus); Vecgulbenes luterānu baznīca (1843. g.), pie kurās atradas piemineklis M. Luteram, piemineklis Latvijas atbrīvošanas karā kritušajiem kariavāriem (1929. g.), Pils parks, Emzes parks, Spārītes parks, Latvijas bankas nodaļa, Gulbenes stacija (1925. - 1926. g., arhit. P. Feders), "dzelzceļnieku kolonija" - kā raksturīga 1920.gadu strādnieku dzīvojamā rajona apbūve (arhit. P. Kundziņš, būvinž. E. Veiss) un dzelzceļa depo.

Pēc denacionalizācijas un privatisācijas 20. gs. 90. g. sākumā, lielākā daļa iedzīvotāju nodarbināta nelielos uzņēmumos un iestādēs, tirdzniecībā un dzelzceļa darbos. Gulbene tiek veidota par videi draudzīgu teritoriju un lauku tūrisma centru.

Gulbenes apmeklētājus varētu interesēt ar baronu Volfu dzimtu saistītas vēsturiskās personas: baroness Marija, kurās piemiņai izveidots viens no lielākajiem ainavu parkiem Vidzemē, kā arī Heinriha fon Volfa studiju biedrs grāfs Otto fon Bismarcks, radinieks un ciemiņš grāfs Ferdinands fon Cepelins. Īpašs stāsts ir par 1905. gadā nodzīnāto muižas pili un "melnās sotņas" soda ekspedīcijām.

Gulbenei raksturīga izkliežēta apbūve un daudzi dārzi. Jāatzīmē, ka Gulbene ir Baltijā vienīgā pasažieru pārvadājošā šaursliežu dzelzceļa līnijas Alūksne - Gulbene gala stacija.

Gulbene lies in the north-eastern part of Latvia, 186 km from Riga, on Gulbene hillocks between Vidzeme and Alūksne uplands.

Written documents of the 13th century mention Riga Bishopric castle (Schwaneburg), which was built on the Latgalian hillfort in 1340. A town formed at the castle, yet it was destroyed during the Livonian war in 1577. Until the beginning of the 19th century a Vidzeme country manor was situated here. After the Gulbene manor became the property of the barons Wolf (1802 - 1920) economic activities started here which contributed to the formation of Gulbene as a town. In 1811 a brewery was built, whereas in 1843 the Gulbene (Vecgulbene) Lutheran church was built on the ruins of the bishop's castle. In the second part of the 19th century the construction of the Gulbene manor houses as well as the development of the Gulbene castle park and the Maria (at present Emzes and Spārītes) park were continued. In 1902 Valka - Alūksne - Gulbene (Vecgulbene) - Pļaviņas (Stukmanji) narrow-gauge railway line was opened, and a new inhabited area started developing at the railway station. The importance of the inhabited area increased when the Ieriķi - Pitalova railway branch was built in 1916 - 1917. In 1920 Gulbene was granted village status. Town status was granted to Gulbene from 1928. In 1944 the centre of Gulbene was largely devastated during an air-raid.

The historical centre of Gulbene consists of several parts: the Vecgulbene manor buildings (19th - 20th centuries), a landscape park and the present administrative centre (end of the 19th century; 1920's - 1930's and 1960's - 1970's); as well as constructions around the railway (early 20th century - 1930's).

The most remarkable sites in Gulbene are the White Castle, which was built and rebuilt from the 18th century till the beginning of the 20th century, the Red Castle (second half of the 19th century), magazine granary (mid of the 19th century), Vecgulbene Lutheran Church (1843) with a monument to Martin Luther situated nearby, monument to the soldiers who died in Latvian Liberation War (1929), the Pils park, the Emzes park, the Spārītes park, the Latvia Bank department, Gulbene railway station (1925 - 1926, architect Feders), "railwaymen colony" - dwelling houses characteristic of railway workers in the 1920's (architect Kundziņš, building engineer Veiss) and the railway depot.

After denationalisation and privatisation in the beginning of the 1990's the major part of inhabitants are employed in small enterprises and institutions, trade and railway works. Gulbene is being developed into an environmentally friendly territory and a rural tourism centre.

The visitors of Gulbene might be interested in historical persons related to the baron Wolfs' family: baroness Maria in whose honour one of the biggest landscape parks in Vidzeme was created, Otto von Bismarck, study mate of Heinrich von Wolf, a relative and friend count Ferdinand von Zeppelin. The manor house, which was burnt down in 1905, and the punishment expeditions require an additional story.

Gulbene is characterised by scattered buildings and many gardens. It should be noted that Gulbene is the final destination of the narrow-gauge railway Alūksne - Gulbene, which is the only narrow-gauge railway in the Baltics still used by passengers.

Jaunjelgava atrodas 85 km uz dienvidaustrumiem no Rīgas, Daugavas kreisajā krastā. Vēsturiskais centrs izveidojies līdzīgā ielejas terasē, kur beidzas Daugavas krāčainais posms Jēkabpils - Jaunjelgava.

Jaunjelgavas teritorija apdzīvota jau ko 13. gs. Kā Daugavas tirdzniecības ceļa preču pārkraušanas vietai (Jaunā Jelgavīja, Lubu Jelgava), kas bija arī linu un labības tirgus un plostnieku apmetne, Kurzemes hercogs Frīdrīhs tai piešķira miesta tiesības, bet viņa atraitne Elīzabete Magdalēna 1647. gadā pēc zviedru - poļu kara atjaunojamajam Frīdrīhštates (Friedrichstadt) miestam piešķira pilsētas tiesības. 1795. - 1924. g. Jaunjelgava bija aprīnka centrs. Pēc Rīgas - Daugavpils dzelzceļa atklāšanas, Jaunjelgava zaudēja savu nozīmi kā ūdensceļa piestātnē, tomēr turpināja attīstīties. Pirmā pasaules kara laikā un Latvijas atbrivošanas kara laikā vēsturiskais centrs tika daļēji izpostīts. 20. gs. 20. - 30. g. Jaunjelgava izveidojās par tīru un sakoptu pilsētu. Lai pilsētu pasargātu no plūdiem, ap 1939. gadu gar Daugavu uzcēla 3,5 km garu un 3 m augstu dambi. Pēc Otrā pasaules kara pilsēta izvietoja vairākus vieglās rūpnīcības uzņēmumus.

Jaunjelgavas vēsturiskajam centram raksturīgs regulārs plānojums, kurš saglabājies kopš 1646. gada, kad izstrādāja pilsētas plānu. Senākās ielas ir tagadējās Brīvības iela, Rīgas iela (paralēli Daugavai), kā arī Strūgu iela, Rātūža iela, Tīrgus iela, kas ved uz bijuojām piestātnēm.

Vēsturiski nozīmīgā apbūve - noslēgti apbūvēti kvartāli, kas raksturīgi Rīgas ielai un Jelgavas ielai, kur vienādīgi gruntsgabali kārtoti taisnstūra formas regulāros kvartālos un šo renesanse raksturīgo dalījuma principu tā saglabājusi līdz mūsdienām. Bijušā tirgus laukuma vietā izveidots parks. Vēsturiskajā centrā pārvvarā ir koka apbūve, tomēr 1912. g. celtais pilsētas valdes nams ir viena no ievērojamākām jūgendstila ēkām Latvijas mazpilsētās. Ievērojamākās celtnes: pareizticīgo baznīca (1896. - 1897. g.), baptistu baznīca (1897. g.), dzīvojamā ēka Jelgavas ielā 45 (19. gs.), aptiekas noliktavas ēka (19. gs.).

Pēc denacionalizācijas un privatizācijas 20. gs. 90. g. sākumā, pakāpeniski attīstījās kokapstrādes uzņēmumi, kā arī tika atjaunota pilsētas, tai skaitā vēsturiskā centra, infrastruktūra un komunālā saimniecība.

Jaunjelgavas apmeklētājiem varētu būt interesanta tās saistība ar Kurzemes hercogu Frīdrīhu (1569. - 1642.), kura vārdā nosaukta vēlākā Jaunjelgava, kā arī cīņa ar plūdu briesmām.

Jaunjelgavai raksturīgs ir kopš 1646. g. saglabātais plānojums un kvartālu apbūve, jūgendstila arhitektūra Latvijas provincē, kuģīša satiksme ar Daugavas labo krastu.

Jaunjelgava is situated 85 km to the south-east from Riga, on the left bank of the River Daugava. The historical centre has developed in the flat part of the valley, where the rapid part of the Daugava stretching from Jēkabpils to Jaunjelgava ends.

The territory of Jaunjelgava has been inhabited since the 13th century. It also used to be called Jauna Jelgavīja, Lubu Jelgava. Friedrich, the Duke of Kurzeme (Courland) granted village status to this place where goods were reloaded on the Daugava trading way and which also was the settlement of raftsmen and the market for grain and flax. In 1647 the widow of the Duke, Elisabeth Magdalene, granted town status to the village restored after the Swedish-Polish War as Friedrichstadt. During 1795 - 1924 Jaunjelgava used to be the district centre. After the opening of Riga-Daugavpils railway Jaunjelgava lost its importance as waterway wharf, yet it continued to develop. During World War I and the Latvian Liberation War the historical centre of the town was partly destroyed. During the 20's and the 30's of the 20th century Jaunjelgava formed into a neat and tidy town. To prevent the town from flooding a 3.5-km long and 3 m high dam was constructed along the river Daugava around 1939. After World War II several light industry factories were established in the town.

Jaunjelgava historical centre is marked by regular planning pattern dating from 1646, when the town plan was worked out. The oldest streets of the town are the present-day Brīvības street, Rīgas street (parallel to the Daugava), Strūgu street, Rātūža street and Tīrgus street, all leading to the former wharves.

The structural pattern of Jaunjelgava is of historical importance -there are closed, built-up blocks, typical of Rīgas street and Jelgavas street, where identical plots are arranged in regular sections, and this division characteristic of Renaissance times has been retained until nowadays. A park was set up in the former market square. The historical centre is marked by wooden constructions, yet the town hall built in 1912 is one of the most remarkable Art Nouveau buildings in Latvian towns. Other noteworthy buildings include an Orthodox church (1896-1897), a Baptist church (1897), a dwelling house in Jelgavas street, 45 (19th century) and a chemist's storehouse (19th century).

After denationalisation and privatisation in the beginning of 1990's woodworking companies gradually developed, infrastructure and municipal utilities including those in the historical centre were renovated. The history of Jaunjelgava is linked with Friedrich, the Duke of Courland (1569-1642) and this, alongside with the struggle against flood danger, might be the subject of interest to the visitors of Jaunjelgava, former Friedrichstadt.

Jaunjelgava is also remarkable for its town planning and structural arrangement dating from 1646, Art Nouveau architecture in Latvian province, and boat communication with the right bank of the river Daugava.

Jēkabpils atrodas 143 km uz dienvidaustrumiem no Rīgas Daugavas senlejas kreisajā krastā, Aknīstes nolaidenumā.

Jēkabpils sāka veidoties 17. gs. Kurzemes hercogistē pie Salas kroga kā bēgļu apmetne - sloboda - kurā apmetās Krievijas venticībnieki un Polijas uniāti. Daugavas krāci dēļ strūdzinieki pārkāvā kravu vezumos un nogādāja to līdz Jaunjelgavai. Atrašanās pie dzīvā tirdzniecības ceļa radīja priekšnoteikumus straujai apmetnes attīstībai un 1670. g. hercogs Jēkabs apmetnei piešķira pilsētas tiesības un Jēkabpils (Jakobstadt) nosaukumu. Līdz 19. gs 60. gadiem Jēkabpils bija ievērojams tirdzniecības centrs, kas savu nozīmi zaudēja līdz ar dzelzceļu būvi. 20. gs. sākumā turpinājās attīstīties vietējā rūpniecība. Jēkabpils stipri cīeta kā prieonutes pilsēta Pirmā pasaules kara laikā. 20. gs. 20. - 30. gados Jēkabpils bija aprīkla centrs. Pēc Otrā pasaules kara Jēkabpils turpināja attīstīties kā rajona centrs. 1962. g. Jēkabpili administratīvi pievienoja Krustpili.

Vēsturiskā centra plānojums, domājams, bijis regulārs, par ko liecina kvartālu izvietojums ap tirgus laukumu, kā arī Strūgu ielas, Plostu ielas un Zalās ielas trases, kas varētu būt izveidotas jau 16. - 17. gs. Par to liecina arī vēlākās apbūves ielu tīkla savietojamība ar vēsturisko centru.

Apbūvei raksturīga 19. gs. beigu un 20. gs. pirmās pusēs mazstāvu, pārsvarā koka, apbūve. Raksturīgakās pilsētas pirmsākuma dominantes: Sv. Nikolaja Brīnumdarītāja klosteru baznīca (1774. g.) ar 17. gs. beigās celto mūra sētu; Uniātu baznīca ar klosteri (1783. g.), Jēkabpils luterānu baznīca (1796. - 1807.). Jāatzīmē, ka vecākā koka apbūve gāja bojā 1878. g. ugunsgrēkā.

Pēc denacionalizācijas 20. gs. 90. g. sākts abu Jēkabpils daļu sabalansētas attīstības process, sakārtota pilsētas infrastruktūra.

Jēkabpils apmeklētājiem varētu būt interesanta pilsētas saistība ar Kurzemes hercogu Jēkabu, kā arī 1826. g. akadēmīka V. Struves veiktie astronomiskie ģeodēziskie mērījumi un Jēkabpils muzeja brivdabas nodaļa.

Raksturīga Jēkabpils iezīme ir tipiska nenocticināta 17. gs. tirdzniecības un administratīva centra attīstība līdz mūsu dienām.

Jēkabpils lies 143 km to the south-east of Riga, on the left bank of the Daugava river valley, in Aknīstes lowland.

Jēkabpils began to develop in the 17th century as sloboda- the settlement of refugees in the Duchy of Kurzeme (Courland) at the Salas krogs (The Island Tavern), where Russian old- believers and Polish Uniates settled. Daugava rapids made the barges reload cargoes to carts and deliver them to Jaunjelgava. The location of Jēkabpils at a busy trade route was the precondition for fast development of the settlement and in 1670 town status, alongside with a title Jakobstadt, was granted to the settlement by Duke Jacob. By 1860's Jēkabpils used to be a significant trade centre, which lost its importance with the construction of railway. In the beginning of the 20th century local industry continued to develop. Jēkabpils has largely suffered from World War I, since it was located at the front-line. In 1920's and 1930's Jēkabpils was the centre of the area. It continued to develop as a district centre after World War II. In 1962 Krustpils was administratively joined to Jēkabpils.

The pattern of the historical centre is believed to have been regular, judging by the location of blocks around the market square as well as by the routes of Strūgu street, Plostu street and Zalā street, which could date back to the 16th and 17th centuries. This fact is also evidenced by the compatibility of subsequent street network with the historical centre.

Low-rise structures, mostly wooden, characteristic of the end of the 19th and the beginning of the 20th century are typical of Jēkabpils. The most characteristic sites of the beginnings of the town include St. Nicolaus' cloister church (built in 1774) with a stone fence constructed at the end of the 17th century, Uniates church with a cloister (built in 1783), and Jēkabpils Lutheran Church (built from 1796 up to 1807). It should be noted that the oldest wooden constructions were burnt down during a fire in 1878.

After denationalisation in the 1990's a balanced development process of both parts of Jēkabpils was begun. Town infrastructure has been improved.

The link of Jēkabpils with Jacob, the Duke of Kurzeme (Courland), alongside with astronomic and geodetic measurements done in 1826 by researcher V. Struve and the open-air part of the Jēkabpils museum might interest the visitors of Jēkabpils most of all.

What makes Jēkabpils special is its gradual development from a typical unfortified 17th century-trade and administrative centre into a modern town.

Jelgava atrodas Viduslatvijas zemienē, 42 km no Rīgas. Pirmās ziņas par Jelgavas aizsākumiem rodamas 1265.gadā, kad Pils salā celta koka pils, lepreti pilij - Lielupes kreisajā krastā - izveidojās amatnieku un tirgotāju apmetne. Caur Jelgavu veda Lielupes ūdensceļš, tirdzniecības ceļš uz Lietuvu un galvenais pasta ceļš no Krievijas uz Rietumeiropu. No 1576.gada Jelgava ieguva Kurzemes hercogistes galvaspilsētas statusu. 1573.gadā tai tika piešķirtas pilsētas tiesības.

Jelgavas pilsētas un apkārtnes plāns pirmoreiz tika izveidots 1651. - 1652.gados, Hercoga Jēkaba valdīšanas laikā, kad pilsēta piedzīvoja uzplaukumu. Pirms tam pārveidoja veco pils aizsargvalni un no jauna nostiprināja pili. Pirms brūgēšanas darbus Jelgavā uzsāka pēc 1791.g. patentes, kad, braucot uz Jelgavu, bija jāņem līdzi laukakmeņi brūgēšanai.

1795.g. Jelgava tika iekļauta Krievijas sastāvā un no hercogistes galvaspilsētas kļuva par Kurzemes gubernās un faktiski arī par Dobeles aprīņķa centru. Līdz 1820. g. visas ielas bija nolīdzinātas vienā līmenī, ēkas drīkstēja celt tikai amatū meistari pēc apstiprinātā plāna. Ceļot koka ēku, bija jābūt arī brandūrim. Tika veicināta mūra ēku celtniecība.

1849.g. tika izgatavots pilsētas plāna projekts. Pēterburgā tika aizrādīts uz ielu nepietiekamo platumu, taču paplašināšanu neveica - tas prasītu daudzu vērtīgu māju nojaukšanu. Rīgas - Jelgavas dzelzceļa atklāšana (1868.) izmaiņiņa Dobeles vārtu un to tuvējās teritorijas nozīmi tie zaudēja savu reprezentatīvu lomu, rajons bija kļuvis par normali.

19.gadsimta beigās gulbūju un pildrežu pilsētā ar dakstiņu jumtiem ielauzās augstie mūra īresi un iestāžu ēkas, tika aizbērti desmit kanāli. Jelgavā tomēr saglabājās gadiem krāto vietējo celtniecības tradīciju pētēcību, kas deva tai no citām pilsētām atšķirīgu, unikālu pilsētvides raksturu. 1934.g. tika apstiprināti Jelgavas būvnoteikumi, kas noteica māju augstumu (līdz 16m), pieļautais apbūves blīvums svarītājās stārp 40-60 procentiem.

Jelgavas pilsētu un tās apbūvi gandrīz pilnībā izpostīja Otrais pasaules karš. Pēc kara nolēma atjaunot nevis kādreizējo pilsētu, bet celt jaunu - ar platām ielām un laukumiem, jauniem dzīvojamo ēku kvartāliem, kas maz līdzinātos agrākajai Jelgavai. Vecajai apbūvai paredzēja pakārtotu lomu, nojaucot pat neskartās ēkas. Pašlaik vienīgais vecās Jelgavas apbūves liecinieks ir vecpilsētas ielas apbūves komplekss, kurā esošās ēkas pārstāv celtniecības paraugus no 17.gs. līdz 20.gs. sākumam. Senākā apbūves daļa ir tagadējās Vecpilsētas ielas austrumu puse (17.gs.).

Neskatoties uz zudušajām apbūvēm vērtībām, Jelgava ir interesanta ar Rastrelli celto Jelgavas pili, saglabāto pilssalu, baznīcām un leģendām. Studentu pilsētas statusu jau agrāk veidojusi Academia Petrina, bet tagad Jelgavas pili izvietotā Lauksaimniecības Universitātē.

Jelgava lies in the Viduslatvijas lowland, 42 km from Riga. First evidence about the beginnings of Jelgava can be found in 1265, when a wooden castle was constructed on the Pils island. A settlement of craftsmen and merchants grew opposite to the castle, on the left bank of the river Lielupe. The Lielupe waterway, the trade route to Lithuania and the main post way from Russia to Western Europe went through Jelgava. Starting from 1576 Jelgava acquired capital status of the Duchy of Kurzeme (Courland). In 1573 it was granted town status.

Jelgava town and vicinity plan was first made in 1651- 1652, during the reigning of Duke Jacob, when the town was flourishing. The old castle rampart was reshaped before that, and the castle was strengthened anew. First cobbling works were started in Jelgava after the 1791 order, establishing that when visiting Jelgava stones should be taken for cobbling. In 1795 Jelgava was annexed to Russia and thus from former capital of Duchy turned into the centre of Kurzeme (Courland) province and in fact also into the centre of Dobeles district. By 1820 all the streets were levelled according to one level, buildings could only be constructed by professional constructors and according to the approved plan. Newly constructed wooden buildings had to be furnished with a fire-resistant wall. Thus construction of stone buildings was promoted.

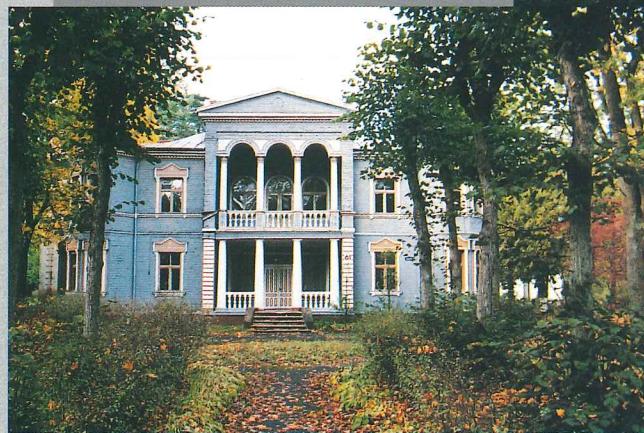
In 1849 a draft town plan was made. Officials from St. Petersburg pointed out to insufficient width of streets, yet widening of the streets did not take place since it would require demolition of many valuable buildings. The opening of Riga - Jelgava railway in 1868 altered the importance of the Dobeles gate and its adjacent territory - they lost their representative role and the district became a suburb.

In the end of the 19th century high stone apartment houses and institution buildings broke into the town of horizontal log structures and half-timbering houses with tile roofs. Ten canals were filled up. The succession of local building traditions accumulated over years was retained, giving a unique townscape different from that of other towns. In 1934 Jelgava construction rules were approved, specifying the height of houses (up to 16m) and the allowed construction density, which varied between 40-60 %.

Jelgava with its constructions was almost completely destroyed during World War II. After the war it was decided to construct a new town instead of renovating the former town, with wide streets and squares as well as new blocks of dwelling houses which would not resemble the former Jelgava. A secondary role was attributed to the old structures and even intact buildings were destroyed. At present the only witness of the old structural pattern of Jelgava is the old town street constructions, amongst which there are samples of structures dating from the 17th and the beginning of the 20th century. The oldest buildings dating from 17th century are to be found in the eastern part of the present-day Vecpilsētas street.

Irrespective of the loss of valuable structures, Jelgava is interesting due to Jelgava palace built by arch.F.B.Rastrelli, the preserved palace island, churches and legends. Owing to Academia Petrina student town status was earlier attributed to Jelgava and it has also been maintained nowadays by the University of Agriculture located in the Jelgava palace.

Jūrmalas pilsēta stiepas gar Rīgas jūras līci, aizņemot zemes strēli, ko Lielupe, plūstot gar krastu un ietekot jūrā, nošķir no sauszemes. Uz ziemeļaustrumiem no Lielupes likuma Banķa izveidojies Dzintari vasarnīcu rajons - viens no kūrortpilsētas sastāvdalām. Tas atrodas apmēram 20 km no Rīgas, un aizņem Jūrmalas kāpu joslu. Te ir saglabājušies arī dabiski meža nogabali.

Par Jūrmalas seno apdzīvotību - pirms mūsu ēras - liecina arheoloģiskie materiāli, kas atrasti pie Dzintariem. Mūsdienās Jūrmalas pilsēta vēsturisko tradīciju un kultūras struktūras ziņā ir ļoti neviendabīga. Jūrmalā dažviet saglabājusies zvejniekciemē raksturīgā apbūve. Citi viet pilsētā vērojama sākotnējai apbūvei raksturīgā vasarnīcu rajonu savrupība.

Savukārt Dzintari veidojās kā peldvieta, kur apbūves iespējas no vienas puses ierobežoja jūra, no otras - upe, un vidū auga mežs. Te uzturējās turīgie rīdzinieki, kas vēlējās atpūsties pie jūras, mežu apvidū, svaigā gaisā. Drīz parādījās pirmās kūrmājas, viesnīcas, kā arī mājas, ko izīrēja vasaras sezona atpūtniekim.

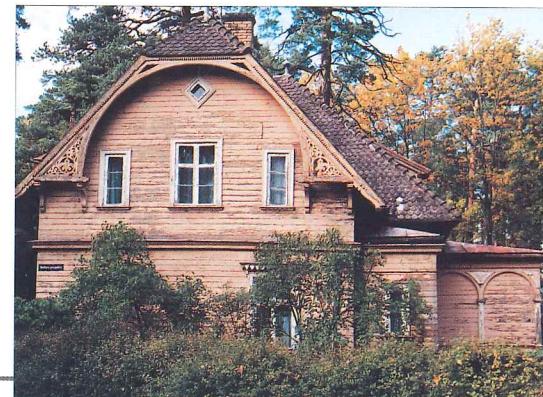
Tagad Dzintari, agrāk saukti par Edinburgu, ir priežu mežā izveidojusies vasarnīcu teritorija ar regulāru ielu tīklu. Koka ēkas nereti iedzīlinātas gruntsgabalos, ielas pusē veidojot priekšdārzus, ko no ielas norobežo koka vai metāla sētas.

Laika gaitā Jūrmalas apdzīvības sezonālais raksturs mainījās. Tā kļuva par pilsētu, kas funkcionē visu gadu. Palielinājās pastāvīgo iedzīvotāju skaits. Daudzas ēkas tika pārbūvētas un piemērotas dzīvošanai arī ziemas sezonā. Tā ir arī Dzintaros.

Vasarnieku vajadzībām Dzintaros uzceltas divas nelielas baznīcas .Luterānu draudzes mūra dievnami būvēts 1889.gadā pēc arhitekta H.Hilbīga projekta ,un patlaban tiek restaurēta arī pareizticīgo koka baznīca, ko nojauca padomju okupācijas laikā. Īpaši grezns ir būvuzņēmēja un mecenāta K.Morberga neogotisko ēku komplekss - vasarnīca, dārznieka māja, ledus pagrabs, stallji, mākslīgo pilsdrupu konstrukcijas.

1929.gadā Jūrmalā izstrādāja funkcionālā zonējuma shēmu un būvnoteikumus. Tika paredzēta vienotu transporta sistēma. 30.gados Dzintaros, Majoros, Dubultos, Mellužos un Ķemeros viesu atpūtai un izklaidei ierīkoja koncertdārzus. Brīvdabas koncertdārzu un koncertzāli Dzintaros uzbūvēja 1936.gadā pēc arhitektu A.Birzenieka un V.Mellenberga projekta, vēlāk piebūvēja vaļējo vasaras zāli (arhitekts M.Gelzis).

Pilsētas tiesības Jūrmalai piešķirtas 1959.gadā. Kūrortpilsētas statuss nosaka, ka dzīve te vērsta uz vairāk vai mazāk ilgstošu uzturēšanos ārstniecības vai atpūtas nolūkos. Tam tiek piemērotas medicīnas, izklaides un citas jomas. Tomēr, neskatoties uz pēdējo gadu desmitu ienestajām zīmēm, pilsēta dominē vasarnīcu tipa koka apbūve ar interesantu dekoru. Tas piešķir Jūrmalai neatkarīgumu šarmu. Pilsētas pievilcību uztur arī tīrais gaiss, priežu meži un balta liedaga smilts.

The town of Jūrmala stretches along the Gulf of Rīga occupying the strip of land that is separated from the sea by the river Lielupe flowing parallel to the sea coast. To the north-east of the Lielupe loop Banķis there is Dzintari summer cottages area - one of the parts of the resort. It is situated approximately 20 km from Riga and occupies the dune area of Jūrmala. Natural wood sites are also preserved here.

Archeological materials that were found near Dzintari testify that Jūrmala was inhabited already a long time ago, before Christ. Today the town of Jūrmala is very different in respect of historical traditions and cultural structure. In some places buildings characteristic to fishing villages are preserved in Jūrmala. In other places in the town the scattered summer cottages can be seen, type of buildings which prevailed in the beginning.

Dzintari, however, was formed as a seaside resort in which the construction was limited by the sea on the one side and the river on the other, the forest growing in between. The prosperous inhabitants of Riga who wanted to relax at the sea and in the forest and enjoy the fresh air, lived here. Soon the first sanatoriums and hotels emerged, as well as the houses that were let to tenants in the summer season.

Today Dzintari, which used to be called Edinburga, is a territory of summer cottages with a regular street network, situated in a pine forest. The wooden buildings sometimes are built on the farthest side of the building site, with a front garden at the street side, separated from the street with a wooden or metal fence.

During the course of time the seasonal character of the inhabitants of Jūrmala changed. It became a town that functions all year round. The number of the permanent inhabitants increased. Many houses were adapted to living in the winter. The same happened in Dzintari.

Two small churches were built for the use of the summer residents. The Lutheran church was built from stone in 1889 according to Hielbig's design. At present the wooden Orthodox church is being restored, it was pulled down during the Soviet occupation. The Neogothic group of buildings of Morbergs, a building contractor and a patron, is especially luxurious. It includes a summer cottage, gardener's house, ice basement, stables, and even artificial castle ruins.

In 1929 the functional zoning scheme and building regulations were adopted in Jūrmala. A unified transport system was envisaged. In the 1930's in Dzintari, Majori, Dubulti, Melluži and Ķemeri concert gardens were set up for the entertainment of the summer guests. An open-air concert garden and a concert hall were built in Dzintari in 1936 according to the design of the architects Birzenieks and Mellenbergs, later an open summer hall was built (architect Gelzis).

Town status was granted to Jūrmala in 1959. The status of a sea resort determines that everything in the town is subordinated to a longer or shorter stay for medical or recreational purposes. The medicine, entertainment industry and other spheres are adapted to it. However, irrespective of the signs of the last decades, wooden summer cottages with interesting decorations dominate in the town. It gives Jūrmala unique charm. The town is attractive also because of the fresh air, pine forests and the white sand of the beach.

Viena no skaistākajām Kurzemes pilsētām - Kandava atrodas Abavas senlejā, upes kraujajos krasatos, 91 km no Rīgas. Kreisajā krastā izveidojusies vecpilsēta, bet labajā - Jaunkandava.

Kandavas apkārtne bijusi apdzīvota jau sen, iespējams, pat kopš agrā dzels laikmeta (2. - 4.gs.), uz ko norāda vairāki kapulauki un pilskalni Abavas krastos. Kandavas kuršu pils, kas bija viens no Vanemas centriem, un senpilsēta ģeogrāfiski izdevīgajā vietā pie lielā Prūsijas zemes ceļa Abavas labajā krastā pastāvējusi jau 10. - 12.gs.

1253.gadā Kandavu ieguva Livonijas ordenis un uzcēla tur fogta pili. Pie tās izveidojās vācu amatnieku un tirgotāju pilsētīņa ar tirgu, darbnīcām un baznīcu. 14. - 17.gs. turpinājās Kandavas izaugums, līdz 1625.gadā tai piešķirtas miesta tiesības. Kurzemes hercogistes laikā Kandava bija arī pilskunga rezidence. 1795.gadā Kandavas novadu ieķēlāja Kurzemes gubernā. 17.gs. Kandava specīgi uzplauka un bija kluvusi par tuvējās apkārtnes tirdzniecības centru. Pa Abavu uz Ventspils ostu tika pludināti koki, attīstījās sīkās rāzotnes - linu austuve, pulvera malfultuve, darvas cepli u.c.

18.gadsimta sākumā Lielais mēris paņēma lielāko daļu pilsētas iedzīvotāju dzīvibas. Kandava zaudēja savu līdzīnējo centra statusu. Pilsētas dzīves ritms bija pierimis. Tikai 1893.gadā sāk darboties pirmā pilsētas dome, jo Kandava bija miests ar pilsētas tiesībām, bet juridiski tai pilsētas tiesības tika piešķirtas tikai 1917.gadā.

Pilsētas plānojums sadalās divās daļās - Abavas ielejas kreisajā krastā veidojusies un attīstījusies vecpilsētas daļa ar centriski vērstu ielu tilku, otrā krastā izaugusi Jaunkandava. Abus krastus savieno 1873.gadā būvēts mūra tilts ar četrām arkām. Galveno ielu trases izveidojušas sen. Viena no vecākajām - Lielā iela - veido loku un iezīmē centru, turklāt tā izveidojusies reljefā. Tā apmet loku kalnā, bet otrs gals atkal nonāk sākuma līmenī.

Pilsēta daudz cietusi karos un ugunsgrēkos, tāpēc maz saglabājusies senākā koka apbūve. Nopostīto koka māju vietā galvenokārt tika būvēti mūra nami, kam nereti materiālus nēma no vecās pils. 19.-20.gs. mijā Kandavā mūra ēku īpatsvars bija viens no lielākajiem Latvijā. Visvečākā pilsētas apbūve rodama galvenokārt Lielajā ielā un Tirgus laukumā. Tirgus laukums savu pašreizējo izskatu ieguvis 19.gs. otrajā pusē, un tē saglabājusies 18.gs. tirdzniecības ēka ar pīlāru rindu priekšpusē. Pārējās būves ir bagāti rotātām fasādēm, ar izteiktām logu apmalēm un dzegām. Ielu krustojumos ēkām raksturīgi stūri nošķupumi. Pilsētas vēsturiskajā daļā saglabājusies galvenokārt 19.gs. apbūve. Turklāt tā paklauta izteiktajam reljefam, tādēļ sastopamas ēkas, kam dažādās fasādēs parādās stāvu starpība. 1993.gadā tika atjaunots dzirnavu ezerā aizsargsnies akmens mūris; šajā rajonā vēl saglabājušās Kandavai kādreiz raksturīgās laukakmenē sētas, kas aizpildīja atstarpes starp majām.

90.gadu vidū, apvienojoties Kandavas pilsētai ar Kandavas un Cēres pagastu, vēlāk arī Matkules un Zemites pagastiem, izveidojies Kandavas novads.

Glezainā daba, savdabīgā apbūve un kultūras mantojums lauj Kandavas novadu dēvēt par Kurzemes Šveici.

Kandava, one of the most beautiful towns of Kurzeme, lies in the Abava valley, on steep riverbanks, 91 km from Riga. The old town has developed on the left bank of the river, whereas the new town called Jaunkandava lies on the right riverbank. Several cemeteries and hillforts on the banks of the Abava suggest that the environs of Kandava were already inhabited a long time ago, even possibly in the early Iron Age (2nd - 4th centuries). Kandava Couronian castle that used to be one of the centres of Vanema, and the ancient town located in geographically favourable position at the Big Prussian land route had existed on the right bank of the Abava as early as in the 10th and the 12th centuries.

The Livonian Order captured Kandava in 1253 and built a fogt's castle. The castle became the core of the town of German craftsmen and merchants, which grew at the castle and had a market, workshops and a church. The growth of Kandava continued from the 14th and up to the 17th century, until village status was granted to Kandava in 1625. During the times of the Duchy of Kurzeme (Courland) Kandava was the residence of the lord of the manor. In 1795 Kandava district was annexed to the Kurzeme (Courland) province. The 17th century was marked by strong development of Kandava that had become the trading centre of the environs. Timber was rafted to Ventspils on the Abava river; small manufactures, such as a flax weaving-mill, a powder mill, tar kilns and other developed.

The Great plague in the beginning of the 18th century took the lives of most inhabitants of Kandava away. Kandava lost its former centre status. The rhythm of town life became slower. Only in 1893 did the first town council start to function, since Kandava was a village with town status, though the town status was de iure granted to Kandava as late as in 1917.

According to the town planning pattern Kandava is divided into two parts - the old town with centre-oriented street network, which has formed and developed on the left bank of the Abava river and the Jaunkandava that grew on the right riverbank. Both banks are connected by a stone bridge with four arches, built in 1873. The routes of the main streets developed a long time ago. One of the oldest streets- Lielā street- forms an arch and marks the centre, and moreover it has developed in relief. It makes an arch on the hill and then comes back to the initial level.

The town has largely suffered from wars and fires, therefore its ancient wooden constructions have not survived. Stone dwellings were built in place of wooden dwellings, yet the stone dwellings were often constructed using the materials of the old castle. On the eve of the 20th century the proportion of stone buildings in Kandava was much larger than in any other town of Latvia. The oldest structures are

located in the Lielā street and the market square. The market square acquired its present shape in the second half of the 19th century, and the trade building with a row of pillars in the front, dating from 18th century, has survived in the square until nowadays. Other buildings are furnished with richly decorated facades, with distinct window frames and cornices. Edge bevels are characteristic of buildings located at the street crossings. 19th century structures are preserved in the historical part of the town. Besides, the buildings are constructed depending on the relief, therefore there are buildings which have a storey-difference in the facades. In 1993 a stone protection wall was constructed around the mill lake; some of the stone fences between the houses, which used to be characteristic of Kandava, have still remained in this area.

The joining of Kandava with the rural municipality of Cēre, followed by joining of rural municipalities of Matkule and Zemite in the middle of the 90's resulted in the formation of Kandava area.

Owing to its picturesque nature, peculiar structures and cultural heritage Kandava area is often called the Switzerland of Kurzeme.

Krāslava atrodas 265 km uz dienvidaustrumiem no Rīgas, Daugavas senlejas labajā krastā. Pie Krāslavas sākas viens no skaistākajiem Latvijas dabas parkiem "Daugavas loki", kas ietver Daugavas senleju līdz Naujenei.

Krāslavas teritorija bijusi apdzīvota jau 4.- 2. gadu tūkstoši p.m.e., par ko liecina atradumi netālajā Adamovas apmetnē. Ap 12. gs. novads ietilpa latgaļu Jersikas valstī, kā liecinieki tam ir divi pilskalni: Teātra kalns un Šokolādes kalns.

Pirma reizi avots Krāslava minēta 1558. g. kā Livonijas ordena nocietināta preču noliktava. Pēc Livonijas kara Krāslava bija Pārdaugavas hercogistes (vēlāk Polu Vidzemes) robežpilsēta ar Kurzemes hercogisti, kurā bija muižniecības viesnīca, zirgu pasta stacija un divi krogi.

1729. g. Krāslavu savā īpašumā ieguva grāfa Plātera dzimta, un piešķira tai miesta tiesības. Tas kļuva par ievēojamu Latgales amatniecības un tirdzniecības centru. 18. gs. 30. - 40. gados izveidoja tirgus laukumu ar pārdotavu rindām un uzbūvēja divstāvu mūra rātsnamu. 18. gs. vidū sāka izbūvēt jauno baznīcu un Plāteru dzimtas rezidenci. Pie jaunuzceltā Sv. Ludvīka baznīcas 1757. g. piebūvēja garīgā semināra ēku. Garīgais seminārs bija pirmā augstākā mācību iestāde Latgalē un darbojās līdz tā slēgšanai 1842. g. Plāteru dzimta uzskatīja, ka Krāslavai jākļūst par visas Polu Vidzemes (Inflantijas) centru, tomēr, pēc Polijas dalīšanas un Latgales pievienošanas Krievijas impērijai, no šis ieceres vajadzēja atteikties. No 1772. līdz 1917. g. Krāslava bija viens no lielkajiem Daugavpils aprīņķa miestiem, kura attīstību veicināja arī Daugavpils - Vitebskas dzelzceļa izbūve 1866. g.

Latvijas pirmās republikas laikā 1923. g. Krāslava ieguva pilsētas tiesības. Tika atjaunota 1912. g. celtā elektrostacija, kas bija pamats vietējās pārstrādes uzņēmumu attīstībai. 20. gs. 30. gados uzcēla jaunu pilsētas valdes namu. Pilsētā bija vairāk nekā 300 veikalji un nelieli rūpniecības uzņēmumi. Pēc otrā pasaules kara Krāslavai pievienoja tās Pārdaugavas daļu Priedainei. Vēlāk Krāslava kļuva par rajona centru.

Vēsturiskais centrs iedalās vairākās daļās: pils komplekss ar parku; bij. rātsnams un tirgus laukuma apbūve; baznīca un garīgais seminārs, kas kopumā veido vienotu 18. gs. pilsētas apbūves sistēmu, kas veiksmīgi iekļaujas Daugavas ielejas gleznainajā ainavā.

Kā liecina 1825. g. pilsētas plāns, vēsturiskajā centrā saglabājies tā laika ielu un kvartālu plānojums. Ievējamākās pilsētas dominantes ir: Krāslavas (Plāteru) pils (1760. - 1791. g.) ar bibliotēku (1759. g.) un parku; Sv. Ludvīka katoļu baznīca (1755. - 1767. g., arhit. A. Parako) ar garīgo semināru (1757. g.), kam pēc ieceres vajadzēja kļūt par visas Latgales reliģisko centru; bij. viesnīca "Livonija" un aptieka (18. gs. sāk.).

Ievērojot saīdīzinoši nelielos postījumus kara darbības laikā 20. gs., Krāslavā gandrīz neskarta saglabājusies 20. gs. sākuma koka apbūve, kas pilsētai piešķir savdabīgu skaistumu.

Krāslavas attīstībai mūsdienās raksturīga nestabilitāte. Darbojas galvenokārt nelielie uzņēmumi. Ar PHARE programmas atbalstu tiek realizēti projekti sociālajā un pārrobežu sadarbības jomā.

Pilsētas apmeklētājiem varētu būt interesanti iepazīties ar grāfu Plāteru dzimtu un tās saistību ar Krāslavas vēsturi.

Krāslavu raksturo gleznainajā Daugavas senlejas ainavā izveidotā 18. gs. kultūrai raksturīgā polu - lietuviešu magnātā dzīves telpa - pils un baznīca - ar tājā iekļāvusī vēlaka laika apbūvi.

Krāslava lies 265 km to the south-east of Riga, on the right bank of the Daugava ancient valley. One of the most beautiful nature parks of Latvia called "Daugavas loki" (The Arches of Daugava) embracing the ancient Daugava valley until Naujene begins near Krāslava.

The territory of Krāslava has already been inhabited in the 4th- 2nd centuries B.C., evidenced by finds in the nearby Adamova settlement. Around the 12th century this area was included in the Jersika Country inhabited by Latgalian tribes, the testimony of this fact being given by two hillforts, the Teātra Hill and the Šokolādes Hill.

The first historical reference to Krāslava dates from 1558, Krāslava being referred to as a fortified storehouse of the Livonian Order. After the Livonian War Krāslava was a border town between the Pārdaugava Duchy (later Polish Vidzeme) and the Duchy of Kurzeme (Courland), with a hotel for nobility, a horse post station and two taverns.

In 1729 the family of Earl Plather acquired Krāslava in their property and granted village status to it. Krāslava became an important craftsmanship and trade centre. In 1730's - 1740's a market square with rows of selling places was formed and a stone two-storey town hall was constructed. In the middle of the 18th century building of a new church was started alongside with construction of a residence for the Plather family. At the newly built St.Louis' church a theological seminary building was constructed in 1757. The theological seminary was the first higher education building in Latgale and it kept functioning until it was closed in 1842. The family of Plather believed that Krāslava should become the centre of the whole Polish Vidzeme (Infanty), yet after the division of Poland and incorporation of Latgale into the Russian Empire this idea had to be abolished. From 1772 up to 1917 Krāslava was one of the largest villages amongst the villages of Daugavpils district, the development of Krāslava was promoted by the construction of Daugavpils-Vitebsk railway in 1866.

During the time of the First Republic of Latvia Krāslava gained town status in 1923. A power station built in 1912 was renovated and became the basis for the development of local processing enterprises. A new town hall was constructed in 1930's. There were more than 300 shops and minor industrial companies. After World War II Priedaine, part of Krāslava located on the other bank of the river, was joined to Krāslava. Krāslava became the district centre later.

The historical centre can be divided in several parts: castle buildings with a park, former town hall and structures of the market square, a church and the theological seminary, which altogether form an 18th century system of urban construction that successfully fits in the picturesque Daugava valley.

As the 1825 town plan shows, only the streets and block-planning pattern are preserved in the historical centre. The most remarkable sites of the town include Krāslava (Plathers Family) Castle built from

1761 up to 1791 with a library (1759) and a park; St. Ludwig's Catholic Church (1755 - 1767, designed by Paracco) with a theological seminary (1757), which had to become the religious centre of the whole Latgale; former hotel "Livonia" and a drugstore built in the beginning of the 18th century.

Since the devastation of Krāslava during the wars of the 20th century was comparatively insignificant, wooden structures typical of this century have preserved almost intact, and make the town beautiful in a peculiar way.

Nowadays the development of Krāslava is not stable. Mainly small companies are operating. With the assistance from PHARE projects in the social sphere, cross-border co-operation is established.

The visitors of Krāslava might be interested in learning about the Plather family and their link with the history of Krāslava.

Krāslava can be characterised by a castle and a church characteristic of 18th century Polish-Lithuanian magnates, with other buildings constructed at a later stage, located in the picturesque landscape of Daugava ancient valley.

Krustpils atrodas 143 km uz dienvidaustrumiem no Rīgas, Daugavas senlejas labajā krastā, pie Donavinas ietekas, Aronas paugurlīdzenumā.

Pirma reizi rakstītos avotos pieminēta 1237. gadā, kad Rīgas bīskaps netālu no latgaļu pils Asotē uzcēla pili (Kreutzburg), kas bija pirmā mūra pils vācu iekarotajā latgaļu teritorijā. Ap pili pakāpeniski veidojās apmetne un 1511. g. Krustpils tiek minēta kā miests. Pēc Livonijas kara Krustpils atradās Poļu Vidzemes teritorijā un 1585. g. tika nodota fēni Korfu dzimtai. Krustpils miests nopostīts polju zviedru kara laikā 17. gs. sākumā. 17. gs. beigās un 18. gs. sākumā nocietināto pili pakāpeniski pārveidoja par muīžas dzīvojamlo ēku, saglabājot veco pili kā muīžas kungu mājas D spārnu. 1683. g. uzcelta mūra baznīca uz dienvidiem no pils. No 1772. g. Krustpils ir Krievijas gubernijas miests, kas savu uzplaukumu piedzīvoja līdz ar Rīgas - Orlas dzelzceļa izbūvi 1861. g. Tā nozīme palielinājās pēc 1904. g. izbūvētā Ventspils - Ribinskas dzelzceļa atklāšanas. 1917. g. Krievijas armija atkāpjoties Krustpili nodedzināja. Pēc Latvijas atbrīvošanas kara 1920. g. Krustpils ieguva pilsētas tiesības, un sāka strauji atjaunoties kā nozīmīgs satiksmes mezgls un pārtikas rūpniecības centrs. Pēc Otrā pasaules kara Krustpils tika pārvērsta par sociālistiskās industrializācijas centru, kurā sadzīvoja hiperfrotēta rūpniecība, padomju armijas daļas un viens no lielākajiem cietumiem Latvijā. 1962. gadā Krustpils administratīvi pievienota Jēkabpili.

Krustpils vēsturiskā centra plānojums raksturo vēsturisko pilsētas attīstību: 13. - 19. gs. brīvā apbūve Krustpils pils un luterānu baznīcas kompleksā; 19. gs. beigu izmaiņas Rīgas ielas apbūvē, veidojot regulāru kvartālu tīklu.

Vēsturiskajam centrām raksturīga mazstāvu mūra apbūve, kurā dominē Krustpils pils (13. - 19. gs.), Krustpils luterānu baznīca (1683., 1818., atjaunota 1924. g.); 19. gs. beigu sarkano kieģeļu mūra sabiedriskās un dzīvojamās ēkas Rīgas ielā.

Pēc denacionalizācijas sākts abu Jēkabpils daļu sabalsansētas attīstības process, sakārtota pilsētas infrastruktūra.

Krustpils apmeklētājiem varētu būt interesanta Krustpils pils; carīkās Krievijas rietumu rajoniem raksturīgais sarkano kieģeļu "Latgales baroks"; atjaunotais piemineklis Latvijas atbrīvošanas karā kritušajiem karavīriem (1925., arhit. A. Birzenieks, tēln. V. Treijs, nopostīts ap 1950.g., atjaunots 1992. g.).

Rīgas iela Krustpilī uztverama kā vizuāla Latvijas vēstures stunda no 13. gs. līdz mūsdienām.

Krustpils is situated 143 km to the south-east of Riga, on the right bank of the ancient Daugava valley, at the mouth of the river Donavīja, in Aronas plain.

The first historical reference to Krustpils dates from 1237, when the Bishop of Riga built a castle (Kreutzburg) not far from a Latgalian castle in Asote. The castle built by the Bishop was the first stone castle in the territory inhabited by Latgalian tribes yet occupied by the Germans. A settlement gradually developed around the castle and in 1511 Krustpils was already referred to as a village. After the Livonian War Krustpils was situated in the territory of Polish Vidzeme and in 1585 it was granted to the Korff family. The village was destroyed during the Polish-Swedish War in the beginning of the 17th century. At the end of the 17th century and at the beginning of the 18th century the fortified castle was gradually reshaped into a dwelling manor, preserving the old castle as the south wing of the manor where the lords dwelled. In 1683 a stone church was constructed to the south of the castle. From 1772 Krustpils was a village of a Russian province that prospered as a result of the construction of Riga-Orel railway in 1861. The importance of Krustpils grew after the construction of Ventspils - Ribinsk railway in 1904. In 1917 Krustpils was burnt down by the Russian army when retreating. After Latvian Liberation War in 1920 Krustpils acquired town status and began to regain the status of an important communication town and the centre for food industry. After World War II Krustpils was turned into the centre of socialist industrialisation, where there were large industrial factories, divisions of soviet army and one of the largest prisons in Latvia. In 1962 Krustpils was administratively joined to Jēkabpils.

The planning pattern of the historical centre of Krustpils characterises the historical development of the town, with free structures constructed during the period from the 13th up to the 19th centuries around the castle and the Lutheran church, and with changes in the structural pattern of Rīgas street, characteristic of the end of the 19th century, when regular pattern was introduced.

Low-rise stone constructions are typical of the historical centre, dominated by the Krustpils castle (13th-19th centuries), Krustpils Lutheran Church (1683, 1818, restored in 1924) and 19th century red brick public and dwelling buildings in the Rīgas street.

The Krustpils castle, "Latgalian Baroque" typical of western regions of tsarist Russia and the restored monument to soldiers who were killed during the Latvian Liberation War, constructed by an architect Birznieks and a sculptor Treijs in 1925, destroyed around 1950 and renovated in 1992, might be most interesting to the visitors of Krustpils.

The Rīgas street in Krustpils can be deemed a visual lesson in the history of Latvia from the 13th century up to now.

Ventas krastos, Kuras zemienes Pieventas līdzenumā veidojusies Kuldīga - vecākā pilsēta Rietumlatvijā un arī viena no vecākajām pilsētām Baltijā. tā atrodas 150 km no Rīgas. Kuldīgas vārds pirmoreiz minēts 1245. gadā, taču pilsētas tiesības tā ieguvusi 1378. gadā.

1242. - 1244.g. Bandavas novadā, netālu no kuršu Kuldīgas pilskalna, pie Ventas rumbas celta ordeņa pils. Pie pils 13.gs. otrajā pusē izveidojās ciemats - otra Kuldīga, kas jau 1355.g. dēvēta par pilsētu. Pilsētas senais kodols atradies tagadējās Kalna un Aunīja ielas rajonā, pie pils mūriem, ko lezīmeja dabiska apbūves robeža - Alekšupīte. No 1350. gada Kalna un Annas ielas rajonā izveidojās Kalnamiests - vieta ar lineāru plānojuma struktūru, kuru ap 1390. gadu sauca par Jaunpilsētu. Tālāk izveidojušās divas atsevišķas apmetnes - ap veco tirgus laukumu un Katrīnas baznīcu, kā arī Ventspils un Pētera ielu rajonā, kas vēlāk saplūdušas.

16.gadsimta pēdējā ceturksnī pilsētas plāna struktūra sāka attīstīties citā virzienā. Alekšupītes otrā krastā iepretī Kalna ielas ziemeļu galam, domājams, pie kādreizējiem pilsētas vārtiem, izveidojās t.s. Mazais tirgus, bet iepretī Jaunkuldīgas Pasta ielas galam - Lielais tirgus. Tad, atbilstoši jaunizveidotām pilsētbūvnieciskajām prasībām, ap katru no tiem sāka veidoties savdabīga pilsētas telpiskā vide. 1615. g. lielo plūdu laikā Venta aiznesa izgriežamo kēžu tiltu ar smagiem akmens pilāriem, nodega arī baznīca un daļa pilsētas.

Izveidojoties Kurzemes hercogistei, Kuldīga kļuva par tās galvaspilsētu. Uzplaukumu tā piedzīvoja Hercoga Jēkaba valdīšanas laikā, kad strauji attīstījās ražotnes, tika nodibinātas amatnieku cuntefes.

Vecākā dzīvojamā māja Kuldīgā celta 1670.g. Baznīcas ielā 7, vēlāk tā pārbūvēta. Kuldīgas pilij bijis sakņu dārs, auglu dārs, un zvēru dārs. 1701.g. kaujās zviedri ieņēma Kuldīgas pilī un to izlaupīja. 1860.g. nopostītās pils vietā ierīkoja parku. Pils akmenus iedzīvotājā izmantoja māju celtniecībai, jo pilsētnieku dzīve bija jāturpinās. Kalna iela ir pirmsais 1740.g. dokumentos minētais ielas nosaukums pilsētā.

Krievijas impērijas laikā Kuldīgā bijis rātsnams, dzīrnavas, ap 200 dzīvojamo ēku, viena desmitā daļa no tām - mūra. To puslīauptie jumti, vertikāli dēļiem apšūtie zelmiņi, zemie, masīvie ēku stāvi, ko sedz lielei jumti, piešķir Kuldīgas apbūvei daudz zemnieciskas noņemtības pretstatā citu pilsētu pilsētbūvnieciskajam smalkumam. Kuldīgas māju pagalmi, tāpat kā ielījumi, bija bruģēti. Saimnieciska nepieciešamība likusi ēku aizmugurēs celt visdažādākās piebūves un lievenus. Pagalmos bijuši stalli, noliktavas, šķūnīši un rūpīgi sakrautās malkas grēdas. 1822. g. uzcelts mūra tilts pāri Alekšupītei Pasta ielā. Jaunais rātsnams (1860.) celts pēc arhitekta O.Dīces projekta; viņš projektējis arī pašreizējo tiltu pār Ventu (1874). Pirmā pasaules kara laikā 1915.g. krievu armija atkāpoties saspridzināja divus tilta posmus, ko atjaunoja tikai 1926.gadā.

Visa pilsētas sadzīve galvenokārt norisinājās tirgū. Tādēļ 1937.g. rātsnama tiešā tuvumā esošo tirgus laukumu pārceļot uz pilsētas nomali, aizsākās pirmsākums jauna pilsētas centra veidošanai.

1942.gadā, pilsētas 700 gadu jubilejā, pils parkā tika stādīts ozols un liķis piemiņas akmens. 1970. gados Pils parkā sāka veidot skulptūru dārzu, kuru no Kalna ielas nošķira 1977. - 1978.g. veidotais mūris ar kāpnēm, kas vizuāli uztverams kā Ventas tilta turpinājums.

Padomju laikā restaurētas un no ārpuses uzspodrinātās aptuveni 12 ēkas, tai skaitā ēka Upes ielā 1, kurai ir saglabāts apvalkdūmenis. Sarežģītais Kuldīgas reliefs, Alekšupītes un Ventas krastu nogāzes dod Kuldīgai raksturīgo ainavu, kur uz ielas pusi šķietamais pagrabstāvs pagalmā izrādās praktiski pirmsākums. Tas sevišķi labi redzams tieši Upes un Baznīcas ielu apbūvē. Vairāk nekā septiņus gadus simtus pilsēta augusi un attīstījusies, un nav zaudējusi savu seju un pievilcību, piesaistot pilsētas viesus ar Ventas rumbu un mazpilsētas īpatnē raksturu.

Kuldīga, the oldest town of Western Latvia and one of the oldest towns in the Baltics, lies on the banks of the river Venta, in Pieventa plain of Kursa lowland. It is located 150 km far from Riga. The earliest references to Kuldīga occur in 1245, yet it acquired town status in 1378.

An order castle was constructed during 1242 - 1244 in the Bandava area, not far from Kuldīga Cours hillfort, at the Venta waterfall (Ventas rumba). A hamlet formed at the castle in the second half of the 13th century- the second Kuldīga that was already referred to as a town in 1355. The ancient core of the town is located in the area of present-day Kalna and Aunīja streets, at the castle walls, marked by a natural border for construction- a small river Alekšupīte. Starting from 1350 the settlement called Kalnamiests formed in the area of Kalna and Annas streets- a place with linear planning pattern, which around 1390 used to be called Jaunpilsēta (the New Town). Two separate settlements - around the old market square and St. Catherine's Church and in the area of Ventspils and Pētera streets - formed a little farther, yet they merged later.

In the last quarter of the 16th century the structure of town plan started to develop in another direction. The so-called Mazais tirgus (The Small Market) developed on the other bank of the river Alekšupīte, opposite to the northern end of the Kalna street, where former town gate is believed to have been situated. Opposite to the end of Pasta street of Jaunkuldīga (New Kuldīga), the Lielais tirgus (The Large Market) developed. Then, according to the newly established regulations related to urban construction, original urban environment started to develop around each of them. In 1615, during large flood, the chain bridge with heavy stone pillars was carried away by the river Venta, the Church and part of the town burnt down.

When the Duchy of Kurzeme (Courland) was established Kuldīga became its capital. Kuldīga prospered at the times when Duke Jacob was reigning, when factories were developing rapidly and crafts-men guilds were established.

The oldest dwelling house in Kuldīga is situated in Baznīcas street 7 and dates back to 1670, yet it was rebuilt later. The Kuldīga castle was surrounded by a vegetable garden, a fruit garden and an animal garden. During the battles of 1701 Swedes captured and pillaged the castle. In 1860 a park was set up in the place of the castle. Stones of the castle were used by inhabitants for construction of their dwellings, since the life of town population had to continue. Kalna Street was the first street that was mentioned in the documents dating from 1740.

During the times of Russian Empire Kuldīga had a town council, a mill and about 200 dwelling houses, one tenth of which were made of stone. The half-bevelled roofs of dwelling houses, pediments planked with vertical planks, low massive storeys of buildings covered by large roofs give Kuldīga the looks of a farmer town, unlike the urban refinement of other towns. The yards of dwelling houses in Kuldīga were cobble just like the streets. Construction of various extensions and porches behind the buildings was economically dictated. There were stables, storehouses, sheds and neatly arranged stacks of firewood. In 1822 a stone bridge across the river Alekšupīte was built in Pasta street. The new town hall (1860) was built according to the design made by Dietse who also designed the present-day bridge across the river Venta (1874). During World War I Russian army blew up two sections of the bridge when retreating in 1915, and it was only in 1926 when these sections were restored.

All social life of the town was mainly related to the market. This is the reason why the existing market square located close to the town council was removed to a suburb, thus marking the beginning of a new town centre.

In 1942, at the 700th anniversary of the town an oak was planted in the castle park and a memorial stone was laid. In 1970's the creation of sculpture garden was started in the town park, separated from the Kalna street by a wall with stairs built in 1977-1978, which is visually perceived as a continuation of the bridge over the Venta.

During the Soviet times around 12 buildings were restored and cleaned from outside, including a building in Upes street 1, with a preserved mantel chimney. The complicated relief of Kuldīga, the slopes of Alekšupīte and Venta make the structures of the town specific since the basement seen from the street turns out to be almost the ground floor from the yard. This peculiarity is especially seen in the structures of Upes and Baznīcas streets. The town has been growing and developing for more than seven hundred years and it has managed to preserve its face and charm, attracting visitors by its peculiar provincial townscape and by the Venta waterfall (Ventas Rumba).

Latvijas dienvidrietumos, vētru un dzintara krastā atrodas viena no lielākajām Latvijas pilsētām. Tā atrodas 218 km no Rīgas, un aizņem ap 1,5km platu joslu Baltijas jūras piekrastē, turpinoties Piejūras zemienē. Austrumu pusē to norobežo Liepājas un Tosmares ezeri. Nepārprotami šī ir osta pilsēta. Ezerus ar jūru savieno Liepājas Osta kanāls, kam pie ietekas jūrā izrakts atzarojums - neaizsalstoša Ziemas osta. Uz ziemeļiem ir Tosmares kanāls, kas lietots kara osta vajadzībām.

Senatnē jūru ar Liepājas ezeru savienojusi upe, un abi saukti vienā vārdā par Līvu. Jau sen pirms krustnešu ienāšanas (2. - 3.gs.) skandināvi te tirgojušies ar lībiešiem un vēlāk ar kuršiem. Senais tirdzniecības ceļš sniedzies līdz senprūšu zemēm un tagadējai Lietuvas teritorijai. 13.gadsimtā jau izveidojās Līvas zvejnieku osta un ciems, kas pirmo reizi minēts 1253.gada dokumentos, Kurzemes bīskapa un Livonijas ordeņa zemu daļšanas līgumā. 14.gadsimta sākumā bīskapam piederošo teritoriju, t.sk. Liepāju, sagrabā Livonijas ordenis.

16.,17. gadsimtā, kad pār Liepāju valdīja Prūsijas hercogs, sāka lietot vietas vācisko nosaukumu Libawe. Pilsētā tika atvērta pirmā skola, nodibināta tirgotāju ģilde, veicināta osta un amatniecības attīstība.

1625.gadā Liepājai piešķirtas pilsētas tiesības. Pilsētas teritorijā tolaik ietilpa arī vairāki ciemi. 17.gadsimtā Liepāju vairākkārt ieņēmuši un postujiši gan poli, gan zviedri. Pēc Olivas miera līguma 1660.gadā tika slēgta Liepājas konkurējoša osta Šventoja, kas palielināja pilsētas nozīmi Baltijas jūras tirdzniecībā. Taču pastāvēja Rīgas osta konkurence.

Vairākos posmos no 1860. līdz 1904.gadam notiek Liepājas osta izbūve. Izveidoja kara osta. 20.gadsimta sākumā pastāvēja regulāra tvaikoņu satiksme ar Baltijas un ārziņu ostām. Pilsētā attīstījās arī rūpniecība, sevišķi metālpārstrādes jomā. Liepāja sāka kurstēt pirmās tramvajs Baltijā.

Visai vētraini pilsētā aizritēja 1905.gada revolūcija un Pirmais pasaules karš, kad 1919.gadā Liepājā tika nominēta Latvijas Pagaudu valdība. Otrā pasaules kara laikā Liepājā praktiski tika iznīcināts vēsturisks pilsētas centrs, ražošanas uzņēmumi, dzelzceļa mezgls un osta. Pēc kara tirdzniecības osta slēža; atjaunojās zvejas osta, vieglās rūpniecības uzņēmumi.

Pilsētas attīstību pilnībā noteica ekonomiskie apstākļi - sākotnēji osta izveide, vēlāk - rūpniecība. No zvejniekiem izveidotajā Liepājā saglabājies nedaudz namu no 18.gadsimta, bet tie atspoguļo visus senās pilsētas apbūves tipāži. Pārsvārā tā ir izklaidus vienstāva koka apbūve uz zema cokola. Pilsētas iepatnība - koka noliktavas osta tuvumā, kur bija saimnieciskās dzīves centrs. Turīgākie iedzīvotāji sāk būvēt ēkas ar jumta izbūvēm, greznām durvīm, apkalumiem, sienu gleznojumiem un podinu krāsnīm telpās. Greznākā 18.gs. celtne ir Sv. Trīsvienības luterānu baznīca. Jaunas iezīmes Liepājas sejā parādījās ap 19.gs. vidu, kad izbūvēja ceļus un dzelzceļu, un par pilsētas galveno arhitektu kļuš M.P.Berči. Viņa celtnes- Sv. Annas baznīca, Romas viesnīca un savrupmājas, kā arī sarkano kieģeļu arhitektūra veido nozīmīgāko pilsētas vēsturiskās apbūves dalu. 19.gs. beigās jūrmalā tika izbūvēts elitāru villu rajons, turpat arhitekts G.F.Kūfalts veidoja Jūrmalas parku.

Starp ezeriem un jūru iespiestā, izstieptā pilsēta sadalījusies vairākās daļās. Vecliepāja aptver pilsētas vēsturisko centru, ar raksturīgo apbūvi, Rožu laukumu, Annas tirgu, tai cauri iet pilsētas galvenā - Lielā iela, kas pāriet tiltā pāri tirdzniecības kanālam, savienojot Vecliepāju ar Jaunliepāju. Pilsētas ziemeļu daļā Krievijas militārās vajadzībām uzcelts Karostas komplekss, kurā iekļauta arī pareizticīgo katedrāle, vīrsnieku saieti nams u.c. apbūve, kas pilnībā atšķiras no pārējās pilsētas.

Liepājā izsenis attīstīta sabiedriskā un kultūras dzīve - joprojām darbojas teātris; nozīmīgākās mācību iestādes - Liepājas pedagoģiskā augstskola, Liepājas lietišķas mākslas koledža.

Liepāja, one of the largest towns in Latvia, lies in the south-west of Latvia, on the coast of winds and amber. It is situated 218 km from Riga, and occupies approximately a 1.5 km wide zone of the Baltic seacoast, stretching to littoral lowland. Liepāja is bounded by Lake Liepāja and Lake Tosmare on the east. It is a seaport. The lakes are connected with the sea by Liepāja Port Canal, which has a branch at the sea mouth thus making Liepāja an unfreezing winter harbour. There is another canal to the north, called Tosmares, which is used for the needs of the naval port.

In ancient times the sea was connected with Lake Liepāja by a river, and both the river and the lake were called Līva. A long time ago before the crusader invasion in the 2nd and 3rd centuries Liepāja was a place where Scandinavians traded with Līvs and later also with Cours. The ancient trade route stretched up to the lands of ancient Prussians and the territory of present-day Lithuania. A harbour and a settlement of fishermen of Līva developed in the 13th century and was first referred to in the documents in 1253, in a contract concerning the division of land between the Bishop of Kurzeme and the Livonian Order. At the beginning of the 14th century the territory belonging to the Bishop, including Liepāja, was seized by the Livonian Order.

In the 16th and the 17th centuries, when Liepāja was ruled by The Duke of Prussia, a German name Libawe came in use. At that time the first school was opened in the town, a merchant guild was established and the development of port and crafts was promoted.

In 1625 town status was granted to Liepāja. The territory of the town also included several villages at that time. During the 17th century Liepāja was repeatedly captured and destroyed by the Poles and the Swedes. After the signing of Oliva Peace Treaty in 1660 a rival harbour in Šventoja was closed thus increasing the importance of Liepāja for trade across the Baltic Sea. Yet the Riga harbour remained a rival.

The construction of Liepāja Port took place in several stages from 1860 up to 1904. A naval port was also established. At the beginning of the 20th century regular steamboat communication with other Baltic and foreign harbours already existed. Industry, particularly metalworking, developed. Liepāja was the first town in the Baltics to have tram communication.

The 1905 Revolution and World War I were turbulent times for the town, and in 1919 Temporary Government of Latvia was seated in Liepāja. During World War II the historical centre of Liepāja, industrial trial companies, railway and the port were devastated. After the war the trade port was closed down and only the fishing port and light industry companies developed.

The development of the town was fully determined by economic situation - first the establishment of a port, then the development of industry. Few houses dating back to 18th century survived in Liepāja formed of fishermen villages, yet those houses which remained represent all the typical old town structures. Most of those houses are single-storey wooden structures on low socles. Wooden warehouses in the vicinity of the port, which was the centre of social life, are a peculiar feature of Liepāja. More wealthy inhabitants of the town started to construct buildings with gables, richly decorated doors, fittings, wall paintings and tiled ovens inside. The most exquisite 18th century building in Liepāja is the St. Trinity Lutheran Church. New features in the looks of Liepāja occurred around the middle of the 19th century, when roads and the railway were constructed and when Max Paul Bertschi became the chief architect of the town. Several buildings designed by him, such as St. Anna's Church, a Roman hotel and detached houses, as well as red brick architecture form the core of historical constructions of Liepāja. At the end of the 19th century exclusive villa area was established and a Seaside park was laid out by architect Kūfalts in the same area.

The town squeezed between the lakes and the sea has divided into several parts. The Old Liepāja (Vecliepāja) incorporates the historical centre of the town with its typical constructions, Rožu square, Annas market and with the main street crossing the town- the Lielā street, passing into a bridge over the trade canal and connecting the Old Liepāja with the New Liepāja (Jaunliepāja). A naval port for the needs of Russian militarists was constructed in the northern part of the town, which also includes an Orthodox Church, officer meeting house and other constructions, which are completely different from the rest of the town.

Social and cultural life has always been developed in Liepāja - a theatre is still functioning in the town and two important educational establishments, namely, Liepāja Pedagogical University and Liepāja Applied Arts College, are situated in Liepāja.

Limbaži ir Vidzemes pilsēta, kas atrodas 87 km no Rīgas, vietā starp augstāko Austrumlatviju un zemāko Rietumlatviju. Pilsētas rietumos piegulošo ezeru - Limbažu Lielezera un Dūņezera, kurus savieno Donaviņa, krasti ir pārpurvjušies un krūmaini; tur izveidojušies putniem labvēlīgi ligzdošanas apstākļi. Austrumu virzienā pilsētas teritorijas reļefs kāpjōš.

Pilsētas tiesības Limbaži iegūst jau 1385.gadā; 14.gadsimta beigās pilsētā dzīvo ap 6000 iemītnieku, bet pēc karu posta un panākuma 17.gadsimta sākumā - tikai 12 namnieku.

Zījus par Limbaži novada apdzīvotību rodinamas jau 1.gadu tūkstoši pirms mūsu ēras, bet dokumentos Limbaži pirmo reizi minēti 1223.gadā, kad blakus līdzīnējo apkārtnes iedzīvotāju un pārvaldnieku - lībiešu pilskalnam bīskaps uzceļ savu pili. Pie pils sākā attīstīties Limbažu pilsēta, ko vēlāk ar varu pārņēma Livonijas ordenis un saimniekoja tur līdz 14.gadsimta vidum. Tad pili saņēma atpakaļ arhibīskaps. 14., 15.gadsimtā Limbaži piedzīvoja uzplaukumu. Pilsēta ietilpa Hanzas savienībā, kā arī bija viena no Livonijas savienības pilsētām. Livonijas kara laikā 16.gadsimtā pilsēta tika nodedzināta, to atjaunoja. Tomēr drīz sekoja nākamā kara posta. Veselu gadsimtu Limbaži bija pakļauti krievu, zviedru un polu vardarbībai, līdz 1621.gadā Gustavs Ādolfs uzdāvināja Limbažus Rīgas pilsētai. Tikai 19.gadsimtā pilsēta sākā lēnām atjaunoties. Tā atrīvojās no Rīgas aizbildniecības, pilsēta attīstījās saimniecībā.

Līdz ar pilsētas tiesībām arhibīskaps Limbažu izbūvē piešķira zemi, ganības, mežus un pavelēja pilsētu nocietināt. Nocietinājuma valni tika nojaukti 1602.gadā. Pilsētas centrā veidojies tirgus laukums un rātsnams, attālāk arī citas sabiedriskas celtnes - baznīca, krogi. Lielāko daļu pilsētas apbūves veidoja dzīvojamās mājas, turklāt vēl 20.gadsimta sākumā dominēja koka ēku īpatsvars.

Limbažu centrs izvietojies vairāku nozīmīgu ielu krustojumā ap K.Baumaņa laukumu, kur veidojas radiāli centriski plānojums. Centrā sakoncentrētas nozīmīgākās celtnes - pilsētas dome, vairāku konfesiju baznīcas. Kā izcilākā būve minama Sv.Jāņa baznīca, kas saglabājusies pēc Ziemeļu kara.

19.gadsimta otrajā pusē Limbažos aktīvi darbojās jaunlatviešu kustība, viens no tās dibinātājiem bija Baumaņu Kārlis - Latvijas valsts himnas autors, kurš atdusas Limbažu Jūras ielas kapos, un viņa piemiņa te iemūžināta piemineklī.

Pateicoties kanālam, kas savienoja jūru ar Limbažu ezeriem, pilsētai senākais laikos bijis "reņģu galvaspilsētas" nosaukums. Savienojums ar jūru devīs tai tiesības būt Hanzas savienībā.

Limbaži is a town in Vidzeme, lying 87 km far from Riga, in a place between the highest eastern Latvia and the lowest western Latvia. The banks of lakes adjacent to the town in the west - Lielezers and Dūņezers, connected by a small river Donaviņa, are bogged up and covered with bushes, thus creating favourable conditions for bird nesting. The town relief in the eastern direction is ascending.

Town status was granted to Limbaži as early as in 1385. In the end of the 14th century there were around 6000 inhabitants in the town, yet after the war and decline in the beginning of the 17th century only 12 house owners were left.

The first historical reference to the population of Limbaži district could be found as early as in the 1st millennium B.C., yet the first documentary reference to Limbaži dates from 1223, when the Bishop built a castle near a hillfort of Līvs, who had been inhabiting and governing this territory before. Limbaži town started to develop at the castle, yet the town was seized by the Livonian Order, which remained and reigned in the town until the middle of the 14th century. Then the castle was given back to the archbishop. The 14th and the 15th centuries were the times of prosperity of Limbaži. The town was member of the Hanseatic League and was also one of the member towns of the Livonian Union. During the Livonian War in the 16th century the town was burnt down, followed by restoration. Yet the next devastation came shortly after restoration. Limbaži were under the Russian, Swedish and Polish power for a whole century, until Gustav Adolf granted Limbaži to Riga in 1621. It was only in the 19th century when slow restoration started in the town. Limbaži got free from Riga and could develop its own economy.

Alongside with granting of town status, the Archbishop granted land, pasture and forests to Limbaži and issued an order stating that the town should be fortified. Fortification ramparts were demolished in 1602. A market square and a town hall formed in the town centre; public buildings, such as a church and taverns, were constructed farther in the town. Dwelling houses formed a major part of the town constructions, moreover wooden structures dominated.

The centre of Limbaži has developed at the crossing of several important streets, around Baumaņa square, where radial centre-oriented planning pattern was formed. The most important buildings, such as the town council and different churches, are concentrated in the centre. St. John's church survived after the Northern War represents the most remarkable building.

Neo-Latvian movement was active in Limbaži in the second half of the 19th century; one of the founders of this movement - the author of the Latvian national anthem - Baumaņu Kārlis was buried in the Jūras street cemetery, and there is a monument in Limbaži dedicated to him.

Owing to a canal that connected the lakes of Limbaži with the sea, the town used to be called the Capital of Sprats. The connection with the sea made the town eligible to become the member of the Hanseatic League.

Līvāni atrodas 170 km uz dienvidaustrumiem no Rīgas Daugavas labajā krastā pie Dubnas ietekas, Jersikas līdzenuema R malā.

Līvāni bijuši apdzīvoti jau 10. - 11. gs., par ko liecina divi bagātīgi sudraba depozīti atradumi. 13. gs. šeit bijusi apmetne, kas saukta par Dubnavu. 1289. g. pie tirdzniecības ceļa pa Daugavu, netālu no senās latgaļu valsts centra Jersikas, minēta Dubnas pils. 1553. g. toreizējais zemes ipašnieks J. Livens nosauca jaunizveidoto miestu savā vārdā (Lievenhof). 1784. g. tas bija ciems, 1824. gadā - miests. Līvāni strauji attīstījās 19. gs. otrajā pusē, pēc Rīgas - Daugavpils dzelzceļa izbūves. Līdz 20. gs. sākumam Līvānos uzcēla 10 jaunas fabrikas, no kurām ievērojamākās bija celulozes fabrika (1872. g.), 2 stikla fabrikas (vecākā 1887. g.), kā arī dzelzceļa stacija un ūdensdzirnavas. 1915. - 1918. g. Līvāni bija frontes pilsēta, kā rezultātā tika nopostīti visi rūpniecības uzņēmumi un trešdaļa dzīvojamo ēku. Pēc Latvijas atbrīvošanas kara atjaunoja stikla fabriku, bijušajā celulozes fabrikā ierīkoja spēkstaciju ar dzirnavām, koka un vilnas apstrādes darbnīcam, uzcēla kaļķu cepļi un spirta dedzinātavu. Attīstījās arī tirdzniecības uzņēmumi un 1926. g. Līvāniem piešķira pilsētas tiesības. Pēc Otrā pasaules kara Līvānos cēla galvenokārt lielos rūpniecības uzņēmumus, kā rezultātā Līvāni kļuva par trešo lielāko rūpniecības centru Latgales ekonomiskajā rajonā.

Līvānu vēsturiskā centra lineārā plānojuma attīstība saistīta ar galvenajiem transporta ceļiem: Daugavu, Rīgas - Daugavpils šoseju un dzelzceļu.

No bijušās Līvānu muižas Dubnas kreisajā krastā saglabājusies 19. gs. vidū celtā laukakmenju mūra klēts. 19. gs. pirmajā pusē celts Baltais krogs, pie kura atradies vecais tirgus laukums. Dzelzceļa stacijas rajonā saglabājusies carisks Krievijas rietumu pilsētām raksturīgā 19. gs. otrās pusēs tipveida sarkano kieģeļu apbūve. Vēl no 19. gs. ceļnēm var atzīmēt Līvānu Sv. Mīkela katoļu baznīcu (1861. g., atjaunota 1918. g.), 20. gs. 20. - 30. gadu apbūvi raksturo mazstāvu koka apbūve, kā arī "Latvijas stikla" pirmsais atjaunotais rāzošanas korpus (1922., arhit. R. Hanke), pamatskola un slimnica (1929. g., arhit. P. Pavlovs), luterānu baznīca (1929.g.), pilsētas valdes nams, kā arī citas saglabājušās rūpniecīska rakstura ēkas. 20. gs. 60. - 80. gados pārsvārā celtas daudzstāvu tipveida dzīvojamās un sabiedriskās ēkas.

Pēc privatizācijas 20. gs. 90. gados, neskaitoties uz augsto bezdarba līmeni, turpina darboties a/s "Līvānu stikls", kūdras fabrika, optisko šķiedru ražotne, būvmateriālu un celtniecības detaļu ražotnes. Pamazām attīstās decentralizētā pilsētas infrastruktūra.

Līvānu apmeklētājiem varētu būt interešants a/s "Līvānu stikls" muzejs, kur rodamas ziņas par vairāk nekā 100 gadus senu stikla rāzošanas pieredzi Latvijā.

Līvānu raksturo Līvānu stikla izstrādājumu slava un 4,5 km garā Rīgas iela.

Līvāni lies 170 km to the south-east of Riga on the right bank of the river Daugava at the mouth of the Dubna, in the western part of Jersika plain.

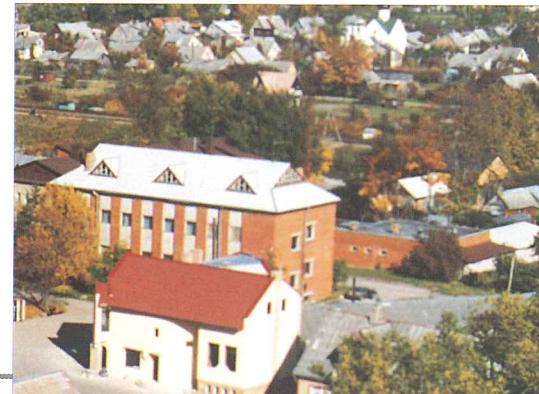
Līvāni was already inhabited in the 10th and 11th centuries, evidenced by the finds of two rich silver deposits. In the 13th century there used to be a settlement called Dubnavu. In 1289 a reference was made to the castle of Dubna situated close to the ancient centre of Latgalian Country Jersika, at the Daugava trade route. In 1553 the landowner Lieven named the newly established village in his name (Lievenhof). In 1784 Līvāni was a hamlet, yet in 1824 it was a village. The construction of Riga-Daugavpils railway in the second half of the 19th century marked the period of rapid development of Līvāni. By the beginning of the 20th century 10 new factories were built in Līvāni, the most important of which were a cellulose plant (built in 1872), two glass factories (the oldest built in 1887), as well as a railway station and a water mill. During 1915-1918 Līvāni was a front town, which resulted in the destruction of all industrial factories and one third of the dwelling houses. After Latvian Liberation War one glass factory was rehabilitated, a power station with a mill as well as with timber and wool processing workshops was established in the former cellulose factory and a lime-kiln and a distillery were constructed. Trading companies also developed and in 1926 town status was granted to Līvāni. After World War II large industrial factories were mostly built in Līvāni, which made Līvāni the third largest industrial centre in the economic area of Latgale.

The development of linear planning pattern of Līvāni is linked with the most important transport routes: the Daugava, Riga - Daugavpils highroad and the railway.

Among the buildings which survived until nowadays a stone granary, which used to be part of the manor and was built in the middle of the 19th century on the left bank of the Dubna, should be mentioned alongside with Baltais krogs (The White Tavern) built in the first half of the 19th century, which used to be located at the old market square. In addition to these buildings red brick structures characteristic of western towns of tsarist Russia of the second half of the 19th century have survived in the area of railway station. The range of 19th century buildings also includes St. Michel's Church built in 1861 and restored in 1918. During the 1920's and 1930's few-storey wooden buildings were mostly built. At the same time several other buildings were also constructed, including the first renovated production block of glass factory "Latvijas stikls" (built in 1922 by architect Hanke), a primary school and a hospital (built in 1929 by architect Pavlovs), a Lutheran church (1929), a town council, and other industrial buildings. From 1960's up to 1980's the scope of construction was mostly limited to multi-storey apartment houses and public buildings.

After privatisation in 1990's several industrial companies, such as a/s "Līvānu stikls", a peat factory, a company producing optical fibre and factories producing building materials and construction instruments continue to operate irrespective of high unemployment rate. Decentralised infrastructure is under gradual development. The museum of a/s "Līvānu stikls", containing information about the more than a century-long history of glass production in Latvia might be especially interesting to the visitors of Līvāni.

Līvāni is remarkable for its glass products and a 4.5 km long Rīgas street.

Ludza atrodas Latvijas A daļā 272 km no Rīgas Latgales augstienes Rēzeknes iekšplakā pie Lielā Ludzas ezera un Mazā Ludzas ezera.

Ludzas apkaime bijusi apdzīvota jau no mezolīta laikmeta. Pirmo reizi rakstītajos avotos tā minēta 1177. g. 1399. g. agrākās latgaļu pils vietā Livonijas ordenis uzcēla mūra pili. Pēc Livonijas kara Ludzas novads ietilpa Pārdaugavas hercogistē. 1654. g. krievu karaspēks ieņēma Ludzu un uzspridzināja pili. 1765. g. apmetne pie pils nosaukta par miestu, bet 1777. g. Ludzai piešķirtas pilsētas tiesības. No 1802. g. līdz 1920. g. Ludza bija Vitebskas gubernjas aprīņķa pilsēta un tirdzniecības centrs uz Rīgas - Rēzeknes - Maskavas satiksmes ceļa. 1904. g. uz Ventspils - Maskavas dzelzceļa atklāja Ludzas staciju, ap kuru sākās aktīva dzīvojamo māju celtniecība. Vēsturiskā apbūve daļēji izpostīta 1866. g. un 1938. g. ugunsgrēkos. No 1920.g. Ludza ir viens no lielākajiem Latgales rūpniecības centriem. Centrs daļēji izpostīts 1944. g. uzlidojumu laikā. Pēc Otrā pasaules kara uzcelti arī metālapstrādes, linu, gaļas un piena pārstrādes uzņēmumi.

Vēsturiskais centrs izveidojies tagadējo Kārsavas - Dagdas ceļa un Rēzeknes - Zilupes ceļa krustojumā. Ne 1778. g. Krievijas imperatores Katerīnas II apstiprinātais apbūves plāns, ne 1937. g. izstrādātais apbūves plāns nav īstenots.

Ludzas vēsturiskajam centrām raksturīga mazstāvu koka apbūve samērā brīvā plānojuma sistēmā. levērojamākie apbūves objekti: Ludzas pilsdrupas (14. gs. beigas); sinagoga (18. gs.); Sv. Tadeuōa kapella (19.gs. sākums); Debesbraukšanas pareizticīgo katedrāle (1843. g.), luterānu baznīca (1864. - 1866. g., tornis - 1931. g.) Latgaliešu kultūras veicināšanas biedrības tautas nams (1926. - 1930. g., arhit. P. Pavlovs), valsts vidusskola (1927. g. arhit. I. Balnkenburgs), katoļu baznīca (1995. g.).

Pēc tautsaimniecības denacionalizācijas 20. gs. 90. gados Ludzā izveidojās vairāki lieli pārtikas, vieglās un metālapstrādes rūpniecības uzņēmumi. Attīstās tūrisma industrija, izmantojot Ludzas atrašanos vairāku gleznaīnai ezeru ielokā.

Ludzas apmeklētājiem varētu būt interesantas Ludzas pilsdrupas, Sv. Dievmātes - Māras zemes karalienes skulptūra (1934. g., tēln. A. Tomašickis). Ludzā dzimis un dzīvojis 1812. gada franču - krievu kara varonis ģenerālmajors J. Kuļnevs. Otrā pasaules karā kritušo 10 Padomju Savienības varonu kapi ar 1963. g. veidotu tēln. J. Zariņa pieminekli.

Ludzas īpatnība ir Latvijas austrumu daļai raksturīgā noslēgto pagalmu koka apbūve viduslaiku pilsdrupu pakājē.

Ludza is situated in the eastern part of Latvia, about 272km from Riga near Lake Lielais Ludzas and Mazais Ludzas.

The surroundings of Ludza have been inhabited since Mesolithic period. Ludza is first mentioned in written sources dating from 1177. In 1399, the Livonian Order built a stone castle. After the Livonian War Ludzas region became a part of the Duchy of Pardaugava. In 1654, Russian army occupied Ludza and detonated the castle. In 1765, the settlement next to the castle was referred to as a village, but town status was granted to Ludza in 1777.

Between 1802-1920 Ludza was a regional town of Vitebsk province and a trading centre at the traffic route Riga-Rezekne-Moscow. In 1904, Ludzas station was opened on Ventspils -Moscow railway line, and this marked a period of active construction work in the vicinity of the station. Historical buildings were partly destroyed by fire in 1866 and 1938. Since 1920's Ludza is one of the largest industrial centres in Latgale. The centre was partly devastated by an air-raid in 1944. Metal treatment plant, flax, meat and milk processing plants were built after World War II.

The historical centre has developed on the junction of the present-day roads from Karsava to Dagda and Rezekne to Zilupe. In 1778 Russian emperor Catherine II approved a building scheme, another building scheme was elaborated in 1937, yet neither of them have been implemented.

The historical centre of Ludza is characteristic of its low-rise wooden structures within a rather free planning system. Most remarkable buildings include Ludzas castle ruins (late 14th cent.), Synagogue (the 18th cent.), the Chapel of St.Tadeush (early 19th cent.), the Ascension Orthodox Cathedral (1843), Lutheran Church (1864-1866, spire from 1931), the meeting house of the Association for Promotion of Latgale's Culture (1926-1930, arch.P.Pavlov) , State Gymnasium (1927, arch.I.Balnkenburg), The Catholic Church (1995).

Several large industries of food processing, light industry and metal treatment has developed in Ludza after the process of denationalisation in 1990's.

Sites of the town include Ludzas castle ruins and the sculpture of the Virgin - the Queen of the Mara Land (1934, sculptor A.Tomasickis). Major-general J.Kulnev, a hero of the French-Russian War (1812) was born and has lived in Ludza. A cemetery with the graves of ten heroes of the Soviet Union with a monument by sculptor J.Zarins (1963) is also situated there.

Ludza is peculiar for its wooden buildings that are grouped around closed courtyards at the foot of the medieval castle ruins, a typical feature of Eastern Latvia.

Madona atrodas Latvijas austrumu daļā, 172 km no Rīgas uz Vidzemes augstienes Vestienas pauguraines. Pilsētas reļefs paugurains, kurā izveidojušas vairākas sīko upiņu gravas.

Rakstītos avotos pirmo reizi Madonas teritorija minēta 1461. g. kā Rīgas arhibiskapam piederoša zeme. Madona sākusi veidoties 1899. g. vietā, kur atradusies nelielā Biržu muiža (Modohn). Pēc Plaviņu - Gulbenes - Valkas dzelzceļa izbūves 20. gs. pašā sākumā ap Madonas staciju sāka celt transporta mezglam nepieciešamās ēkas: viesnīcu, traktieri, zirgu pastu un veikalu, kā arī dzīvojamās ēkas. Pēc 1920. g. zemes reformas Biržu muižas sadalītajām zemēm pievienoja Lazdonas biezi apdzīvoto vietu un Madona sāka strauji attīstīties. 1921. g. Madonai piešķirtas miesta tiesības, bet 1926. g. - pilsētas tiesības kā aprīķka centram. Madonā izvietojās aprīķka iestādes un attīstījās vietējā sīkstrūpniecība. Otrā pasaules kara laikā pilsēta cietusi maz.

Pauguraīnajā ainavā brīvi veidotais vēsturiskais centrs ietver gan bijušās Biržu muižas apbūvi un tagadējo Parka kalnu, gan arī 20. gs. sākuma apbūvi uz ziemelrietumiem no Madonas stacijas.

Madonas vēsturiskajam centram raksturīgas plēstu laukakmeņu un sarkana kieģeļu mūra vienstāvu un divstāvu ēkas: Leivera krogs, viesnīca, traktieri un zirgu pasts (ap 1900. g.) Poruka un Saules ielu krustojumā. Raksturīgākās 20. gs. 30. gadu ēkas ir slimnīca (1933. g., arhit. V. Bergkinds) un kultūras nams jeb bijušais Aizsargu nams (1935., arhit. V. Vitands).

20. gs. 90. gados pilsētā veikta denacionalizācija un komunālās saimniecības decentralizācija. Turpina darboties privatizētie pārtikas rūpniecības uzņēmumi, kā arī Madonas tipogrāfija.

Madonas apmeklētājiem varētu būt interesants Madonas novadpētniecības un mākslas muzejs, kā arī sakoptā un pievilcīgā pilsētas vide.

Pārējo Latvijas pilsētu vidū Madonu raksturo 20. gs. sākumā celto plēstu laukakmeņu un sarkano kieģeļu mūra ēkas.

Madona is situated in the eastern part of Latvia, 172km from Riga on the Vestiena hillocks of the Vidzeme upland. The terrain of the town is rather hilly, formed by the ravines of several small rivers.

Territory of Madona is first mentioned in written documents dating from 1461 as a property, belonging to the Archbishop of Riga. The beginnings of Madona date back to 1899 and the site of the small Birzi manor house (Modohn). After opening of Plavinas-Gulbene-Valka railway in the early 20th century, construction of a number of buildings was begun around the transport centre: a hotel, an inn, a postal station for horse mail and a shop, as well as dwelling houses. After land reform in 1920, the parcelled land of the Birzi manor were joined to the densely populated area of Lazdona, and this marked the starting point of Madona's rapid development. In 1921 Madona was granted a village status, but in 1926 - town status, as a district centre. District administration and small industry were established in Madona. The town was only slightly damaged during the World War II.

The historical centre comprises the buildings of former Birzi manor complex and the Park Hill, as well as the structures of the early 20th century situated north-western of Madona railway station.

The historical centre of Madona is featured by stone and red brick single- and two-storey masonry buildings: Leiver's Inn, hotel, tavern, and posthouse (about 1900) on the crossing of Poruka and Saules Streets. Some of the most typical buildings of 1930's are the hospital (1933, arch.V.Bergkinds), and the Culture House of former Aizsargi (The Guards) organisation (1935, arch.V.Vitands).

During the 1990's, denationalisation and decentralisation of the public facilities was carried out. Food processing enterprises continue their work in private ownership, as well as Madona's printing-house.

Visitors of Madona may be interested in The Museum of Local History and Art, as well as the well-kept and cosy town environment.

Among other Latvian towns Madona is characteristic of its boulder and red brick masonry buildings, dating from the 1920's.

Mazsalaca atrodas 151 km uz ziemeļaustrumiem no Rīgas, Salacas labajā krastā, uz Burtnieku līdzenuma un Salacas senlejas robežas.

Mazsalacas teritorija bijusi apdzīvota jau 13. gs., par ko liecina Lībiešu pilskalns Salacas kreisajā krastā iepretim bijušās Valtenberģu muižas parkam. Pirmās rakstītās ziņas par Mazsalacu (Salisbury) saglabājušas no 1528. gada. Kā biezi apdzīvota vieta baronu Fitinghofu dzimtas īpašumos Mazsalaca sāka veidoties 19. gs. vidū, kad piecu ceļu krustojumā uzcēla kroga, aptiekas, pagasta tiesas un teksstifabrikas ēkas. Tas bija Mazsalacas miesta sākums. 20. gs. 20. gados darbojās arī divas fabrikas, tipogrāfija, koppienotava. Pilsētas tiesības Mazsalaca ieguva 1928. gadā, kad arī izstrādāts pirmais apbūves plāns.

Mazsalacas vēsturiskā centra plānojumu var raksturot kā brīvu, kurā var nošķirt trīs savdabīgus centrus: Valtenberģu muižas apbūvi un parku; Mazsalacas miesta centru pie Pasta, Parka, Pērnava, Rūjienas un Baznīcas ielu krustojuma; Mazsalacas luterānu baznīcu un pilsētas kapsētu.

Vēsturiskajam miesta centram raksturīga 19. gs. beigu mazstāvu koka un mūra apbūve, kur Aurupītes augstajā krastā ievērojamākās celtnes ir Tīlta krogs, pienotava, pagastnams, aptieka, kā arī bijusi P. Raiskas vilnas un linu apstrādes fabrika.

Ievērojamākie objekti ir Mazsalacas luterānu baznīca (14.gs., 18.gs. beigas, 1890., 1927.), Mazsalacas kapsēta, kurā atdusas ievērojami novada kultūras darbinieki un Latvijas atbrīvošanas karā kritušie karavīri. Kapsētā atrodas arī Valtenberģu muižas īpašnieku kapenes. Pie baznīcas ir Varoņu birzs ar pieminekli 1914. - 1920. g. kritušajiem latviešu karavīriem (1927. g., arhit. P. Kundzīns). Pievilcīga ir Valtenberģu muižas kungu māja (1780., arhit. A. Kubrāciuss, atjaun. 1933. g.). Ap pili izvietojies plaōs regulāra plānojuma parks ar diķu kaskādi.

20. gs. 90. gados turpināja darboties privātizētie uzņēmumi, šobrīd pilsētā attīstās tūrisma nozare, kas popularizē Salacas dabas parku, Skanākalna parku un gleznaino Mazsalacas apkārtmi.

Mazsalacas apmeklētājiem varētu būt interesants koktēlnieka V. Hīrtes muzeja apmeklējums.

Citu Latvijas pilsētu vidū Mazsalaca raksturīga kā 19. gs. vidus pilsēta, kas izveidojusies gleznainajā un interesantajā Salacas ielejas ainavā 5 satiksmes ceļu krustojumā.

Mazsalaca lies 151km north-eastern of Riga, on the right bank of the River Salaca, on the border of the Burtnieki plain and the Salaca primeval valley.

Hillfort of the ancient Livs on the left bank of the Salaca in front of the former Valtenbergi manor house keeps evidences that the territory of Mazsalaca was inhabited as early as in the 13th century. Mazsalaca (Salisbury) is first mentioned in written documents dating from 1528. In the middle of the 19th century Mazsalaca began to develop into a densely populated area within the land properties of Baron von Vietinghoff, when on the crossing of five roads an inn, a chemist's shop, a local court building and a textile industry were built. That marked the beginnings of the village Mazsalaca. In 1920's there were two factories, a printing house and a diary there. Mazsalaca was granted town status in 1928, when the first masterplan of the town was elaborated.

The planning scheme of the historical centre of Mazsalaca is of a rather irregular character. Three centres can be distinguished there: the Valtenbergi manor complex with a park; Mazsalaca village centre around the crossing of Pasta, Parka, Pernavas, Rujienas and Baznīcas Streets; Mazsalaca Lutheran Church and town's cemetery.

The historical village centre is featured by low-rise wooden and masonry structures, among which the most interesting ones include the Bridge Inn (Tīlta krogs), the diary, Town Council, chemist's shop on the high bank of the River Aurupe, as well as the former wool and flax processing plant of P.Raiska.

The sites of the town are Mazsalacas Lutheran Church (the 14th cent., late 18th cent., 1890, 1927), Mazsalacas cemetery where prominent local culture personalities and soldiers that fell during the Latvian Liberation War are buried. The cemetery also contains the family tombs of the Valtenbergi landlords. Next to the church one can see the Grove of the Heroes with a monument to Latvian soldiers that fell between 1914 and 1920 (arch.P.Kundzins). The beautiful Valtenbergi manor house attracts visitor's eye (1780, arch.A.Cubracius, reconstructed 1933). The manor house is enclosed by a large park of regular planning with a cascade of ponds.

Town enterprises were privatised during the 1990's; as of today, tourism is a branch of special development, offering opportunities to visit the Salaca Nature Park, Skanaiskalns Park and the picturesque surroundings of Mazsalaca.

Visitors of the town might be interested to see the museum of wooden sculptor V.Hirte.

Among other Latvian towns Mazsalaca is interesting as a typical town of the middle of the 19th century, developed within the picturesque landscape of the Salaca valley at the crossing of five traffic roads.

Ogre izvietojusies 37 km no Rīgas, Daugavas labajā krastā, vietā, kur Ogres upe ietek Daugavā. Pilsētai cauri plūstošā upe to sadala divās daļās.

Pēc arheoloģisko pētījumu materiāliem Ogres apvidus bijis apdzīvots jau agrajā dzelzs laikmetā, par ko liecina Kentes pilskalns - viens no Daugavas lībiešu centriem. Ogre pirmo reizi minēta Latviešu Indrika hronikā, kur aprakstītas senču pili. Nosaukumu tā guvusi no Ogres upes.

Pašreizējās Ogres teritorija vēsturiski cieši saistīta ar Ikšķiles vēsturi. 19.gs. vidū Ogres centrā atradās Ikšķiles mužai piederošās Ogresgrīvas pusmužas saimniecības. 1861.gadā, atklājot Rīgas - Daugavpils dzelzceļa līniju, OGREI paverēs labas satiksmes iespējas ar Rīgu. Daudzi rīdzinieki pamanija Zilo kalnu mežus un Ogres upes krāšņumu un drīz te sāka veidoties vasarnīcu rajons. Tika atklāts arī kūrorts.

Sākoties 20.gadsimtam, OGREI attīstījās vairākas ražotnes - kokzāģētava, kartonāžas fabrika u.c. Pirmā pasaules kara laikā OGREI gandrīz visas ēkas tika nopošītas. Pateicoties tās izdevīgajam ģeogrāfiskajam stāvoklim, pilsēta drīz atplauka. Visbeidzot, 1928. gadā, OGREI tika piešķirtas pilsētas tiesības. Līdz Otrajam pasaules karam pilsēta veidojusies ar vienu izteiktu ielu, gar kuru koncentrējās galvenās sabiedriskās celtnes - pilsētas valde, viesnīca, Kūrmāja.

Vēsturiski Ogres pilsēta sadalījusies trīs daļās - OGREI, Jaunogrē un Pārogrē. OGREI attīstoties par vasarnīcu rajonu, senākā apbūve veidojusies gar Ogres upes labo krastu. Sākotnēji tika izveidota Vecogres vasarnīcu kolonija. OGREI sevišķi bija iecienījuši vācbaltieši. Celtniecība izvērsās arī Jaunogrē un Pārogrē. Jau 1930.gados bez vasarnīcam tika būvētas arī ziemā apdzīvojamās mājas. Nelielas Ogres pilsētas arhitektūrā atspogulojas dažādos laika posmos izkopti stili - sākot ar jūgendstila vasarnīcām līdz Art Deco un funkcionalisma sintēzei, Bauhaus principiem un vēlākās neogotikas tradīcijām. Tieši tas, papildus Zilo kalnu un upes tuvumam, ir Ogres pilsētas savdabības pamats.

Padomju varas gados pilsētā uzcēla Ogres trikotāžas kombinātu, kas strādāja ar ievesto izejmateriālu un izmantoja no PSRS iepludināto darbaspēku. Tas viss stipri izmaiņā pilsētas sociāli- ekonomisko stāvokli un tradīcijas. Jaunogrē tika uzbūvēts daudzstāvu dzīvojamo ēku rajons.

Ogre lies 37 km from Riga on the right bank of the River Daugava in the place where the River Ogre flows into the Daugava. The river thus divides the town into two parts.

According to archaeological researches, surroundings of Ogre were inhabited already in the early Iron Age, a fact that is evidenced by Kente Hillfort - one of the centres of the Daugava Livs. Ogre is first mentioned in Heinricus' Livonian Chronicle that provides descriptions of our ancestors' castles and forts. The town is named after the River Ogre.

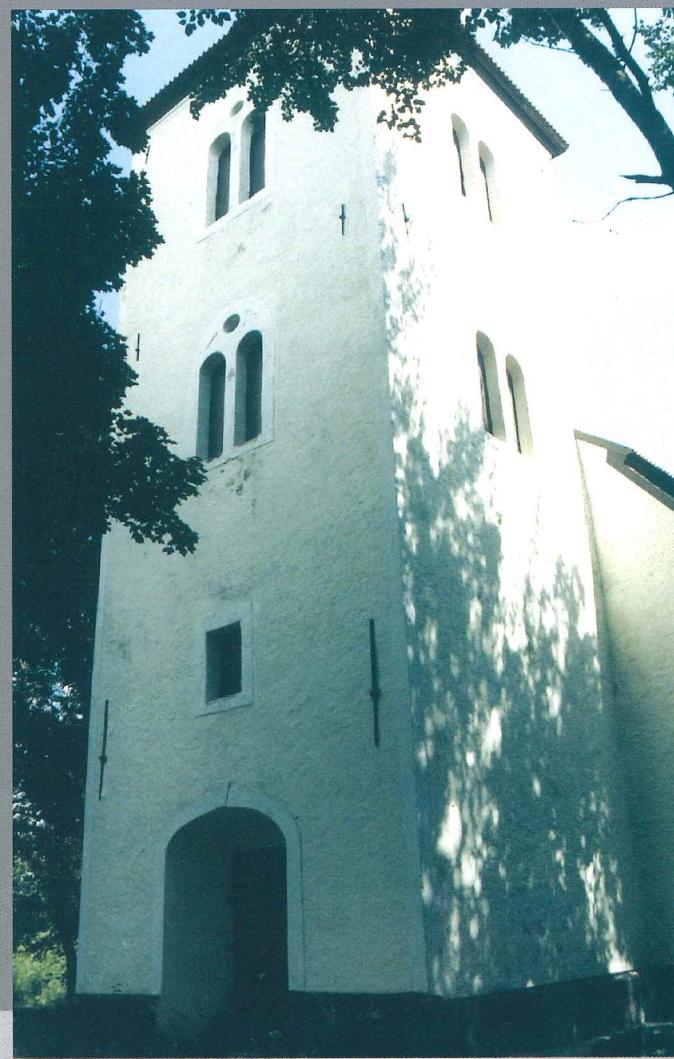
The territory of the present-day Ogre has close historical links with the history of Iksskile. In the middle of the 19th century the central part of nowadays Ogre was occupied by the farms of the Ogresgrīva half a manor that was a property of Iksskile manor. Opening of the railway line between Riga and Daugavpils (1861) provided Ogre with good traffic communications to Riga. Many rigans discovered the beauty of Zilie kalni (The Blue Hills) and the picturesque Ogre, and soon an area of summer cottages was developed there. A health resort was established, too.

There were several industries developed in Ogre in the early 20th century, e.g. a sawmill, a factory of cardboard articles and others. Nearly all buildings were destroyed during World War I. However, due to the favourable geographical position, the town was rebuilt soon. In 1928 Ogre was granted a status of a town. By World War II, the town developed alongside with one street, where the most important public buildings were concentrated, e.g., Town Hall, hotel and health resort.

Ogre town is historically divided into three parts: Ogre, Jaunogrē (New Ogre) and Pārogrē. In the beginning, when Ogre was formed as a summer cottage area, the buildings were erected on the right bank of the River Ogre. This is the site where the cottage settlement was originally developed. Ogre was especially popular among the Baltic Germans. Soon Jaunogrē and Pārogrē were also developed into built-up areas. In 1930's, all year round housing emerged alongside with the summer cottages. Architecture of this small town comprises different styles from various time periods: from Art Nouveau summer cottages to synthesis of Art Deco and functionalism, Bauhaus principles and late Neo-gothic traditions. This, in combination with the Blue Hills and the near river, constitutes the peculiarity of Ogre town.

During Soviet time a manufacture of knitted garments industry was established in Ogre. The manufacture used imported raw materials and labour force that was flooded into the country from the Soviet Union. These factors caused considerable changes into the social and economical situation and traditions of the town. A housing area of high-rise buildings was erected in Ogre.

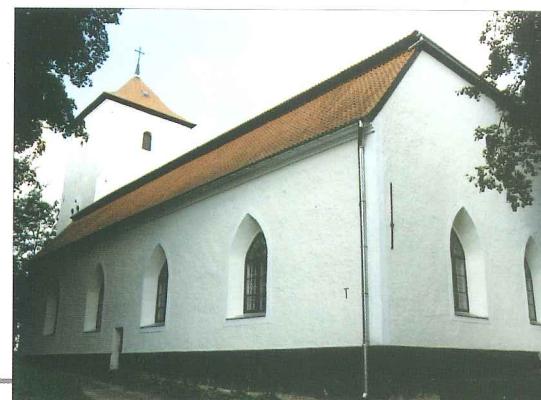

Latvijas ziemeļrietumos, 173 km no Rīgas, atrodas Kurzemes pilsēta Piltene. Piltene ir īpatnēja savā uzbūves principā - tā sastāv no trīs atsevišķām daļām, kas izvietojas viena aiz otras rietumu - austumu virzienā 11km garumā. Galvenā daļa atrodas Ventas attekas Vecventas labajā krastā auglīgā mālainā apvidū. Divas pārējās daļas - Priekšpiltene un Krievciems iestiepjās mežiem apaugušā smilšainā vietā.

Vietā, kur tagad ir Piltene, vēl pirms krustnešu iebrukuma bijusi kuršu pils un apmetne. Kopš 1234.gada Piltene kļuva par Kurzemes bīskapijas rezidenci. Vēlāk, pēc pilnīgas uzvaras pār kuršiem, senās kuršu pils vietā Ventas krastā pili cel bīskaps. Pie tās ar laiku izveidojās apmetne. Ventspils osts tiešais tuvums un kuģniecība po Ventu bija noteicīšo faktori, kādēļ bīskaps vietu savai pilij - cietoksnim ar konventa ēku - izvēlējās Piltene. 14., 15.gadsimtā te bija radies plaukstošs amatnieku un tirgotāju centrs. Jau 1557.gadā bīskaps piešķira Piltenei pilsētas tiesības.

17.gadsimta sākumā, pēc vairākkārtējas valdnieku maiņas, Piltenes apgabals tiek pakļauts tiesi Polijas karalim. Tas neiekļāvās Kurzemes hercogistē. Vēlāk Piltenes mužniecība pat nodibināja savu republiku. 18.gadsimta sākumā Piltene stipri cieta no Lielā mēra, kļūstot par maznozīmīgu Kurzemes pilsētu. Kaut gan pamazām pilsēta atguva savu dzīvīgumu, attīstību atkal pārtrauca sekojošā karadarbība. Tas ir iemesls, kāpēc Piltenei nav izdevies atgūt savu iespaidīgo varenību.

Piltenes galvenā iela - Lielā iela - bija nozīmīgākā arī pilsētas attīstības sākumā. Tā pusloka aptvēra Piltenes pili Vecventas krastā. Dažās ielās vēl redzams bruģis. Pilsētas centrā saglabājusies 19.gadsimta pirmās puses koka apbūve, tilti un baznīca, kas savā tagadējā vietā ir vismaz trešā pēc kārtas. Pilsētā vēl iespējams atrast 200 un vairāk gadus vecus koka celtniecības paraugus.

Piltene town lies in Kurzeme, north-western part of Latvia 173 km from Riga. Piltene is peculiar due to its structure: it consists of three separate parts, situated one after another in west- eastern direction in the length of 11km. The main part is located on the right bank of the River Vecventa (a branch of the River Venta), in a fertile clayey terrain. The two other parts, i.e. Priekspiltene and Krievciems (Russian village), stretch over a sandy terrain of woodlands.

Before the invasion of the Crusaders, there was a Cours' castle and settlement situated on the site of present-day Piltene. In 1234, Piltene became the residence of the Kurzeme Bishopric. Some time later, when the Cours were totally defeated, the Bishop erected a castle on the bank of the Venta in the place of the original Cours' castle. A settlement developed next to it in the course of time. Nearness of the harbour in Ventspils and shipping along the River Venta were the main factors why the Bishop decided to build his castle - a fortification with a convent building - in Piltene. During the 14th and 15th centuries the settlement developed into a flourishing crafts and trade centre. The Bishop granted town status to Piltene as early as in 1557. As a result of successive rules, the district of Piltene was directly subjected to the Polish king in the early 17th century. The district was not integrated into the Dukedom of Kurzeme. Later, the nobility of Kurzeme even proclaimed their republic. In the early 18th century Piltene was severely damaged by the Big Plague epidemic and lost its importance. Although the town gradually revived during the coming years, the development was again interrupted by wars. This is the reason why Piltene has not succeeded in regaining its former mightiness.

Piltene's main street, Liela iela, has been dominating since the very beginnings of the town development. This semicircular street enclosed Piltene castle on the bank of the Venta. Some streets are still cobbled. Wooden structures of the early 19th century, bridges and a church (at least the third church building at the same spot) feature the town centre. Examples of more than 200 years old wooden buildings can still be found in the town.

Plavīnas atrodas 123 km uz dienvidaustrumiem no Rīgas, 8 km garā joslā Daugavas senlejas labajā krastā pie Aiviekstes ietekas Daugavā. Senlejas dzījums ir ap 20 m, to piepildījusi 1960.-1965. g. celtās Plavīnu HES ūdenskrātuve.

Plavīnas (Stukmani) kā bieži apdzīvota vieta izveidojusies uz Stukmaņu muižas zemes 19. gs. 90. gados. 1956. gadā Plavīnām pievienoti Gostini (arī Trentelberga, Glazmanka, Dankari). Plavīnu un Gostinu attīstību veicināja dzelzceļu būve 19. un 20. gs. mijā, kā arī vietējas rūpniecības -stikla fabrikas, dolomita apstrādes fabrikas - attīstība. Gostini līdz 1915. g. uz Vitebskas un Vidzemes guberniju robežas bija nozīmīgs tirdzniecības un amatniecības centrs. Pirmā Pasauļas kara laikā abas apdzīvotās vietas noropstītas. Pilsētas tiesības Plavīnas ieguva 1927. gadā, bet Gostiniem pilsētas tiesības bija no 1933.g līdz 1956. g. Tagadējais vēsturisks centrs veidojies 20. gs. 20. - 30. gados. 20. gs. 50. - 80. gados Plavīnu attīstību ietekmēja vairāku hipertrofētu socialistiskās rūpniecības uzņēmumu attīstība, tai skaitā kombināts "Dolomits" kas izveidojās pie Plavīnu dolomīta atradnes pilsētas rietumu daļā.

Plavīnu vēsturiskā centra apbūvē raksturīgs lineārs plānojums, ko nosaka tā attīstības gaita starp Daugavas labo krastu no dienvidiem un Rīgas - Daugavpils dzelzceļu no ziemeļiem. levērojamākā ir Daugavas ielas un Raiņa ielas 20. gs. 20. - 30. gadu individuālā apbūve.

Raksturīga īpatnība ir vietējā dolomīta izmatošana gan 2 - 3 stāvu individuālo ēku, gan sabiedrisko ēku ceļtniecībā, levērojamākās celtnes: Plavīnu luterānu baznīca (1911.g.), Stukmani kultūras biedrības nams (1931.g.), Plavīnu ģimnāzija (1933.g.), Gostini luterānu baznīca (1828. -1830. g.), Plavīnu dzelzceļa stacija (20. gs. sākums).

Pēc 20. gs. 90. gadu denacionalizācijas turpinā darboties dolomīta apstrādes un kokapstrādes uzņēmumi, kā arī mēbeļu un šūšanas uzņēmumi. Plavīnas joprojām ir nozīmīgs dzelzceļa mezgls.

Plavīnu apmeklētājiem varētu būt interesantas pie Skanstupītes ietekas Daugavā saglabājušas 17. gs. zviedru armijas nocietinājumi - skanstis. Kalna ielā 11 no 1913. līdz 1939.g. dzīvojis ievērojams latviešu rakstnieks J. Jaunsudrabiņš. Bārukalna kapsetā apbediti Latvijas atbrivošanas karā kritušie Latvijas armijas karavīri.

Plavīnu ceļniecībā izmantotais Daugavas dolomīts piešķir pilsētai neatkarīgajam reģionālās arhitektūras savdabību.

Plavīnas lies 123 km south-eastern of Riga, within an 8km long strip on the right bank of the River Daugava valley at the River Aiviekste flow into the Daugava. The valley is about 20m deep, and it is now filled with the waters of the Plavīnas Waterplant (built 1960-1965).

In 1890's, Plavīnas (Stukmani) developed into densely populated area within the land properties of the Stukmani manor. In 1956 Gostini (also Trentelberga, Glazmanka, Dankari) were united with Plavīnas. Development of Plavīnas and Gostini were promoted by the construction of railways at the turn of the 19th and 20th centuries, as well as flourishing local industry, such as glass industry and dolomite processing plant. Until 1915 Gostini was an important trade and crafts centre on the border of Vitebsk and Vidzeme provinces. Both populated areas were devastated during World War I. Plavīnas was granted a town status in 1927, while Gostini had town status between 1933 and 1956. The present-day centre dates back to the 1920's and 1930's. Between 1950's and 1980's the development of Plavīnas was influenced by an exaggerated development of Soviet industries, among them the plant Dolomits in the western part the town near the dolomite deposit.

Historical centre of Plavīnas is featured by linear planning scheme, determined by the course of development between the southern part - the right bank of the

Daugava - and the northern part (railway line Riga-Daugavpils). Private housing at Daugavas and Rainis streets dating of 1920-1930's comprises the most remarkable buildings there.

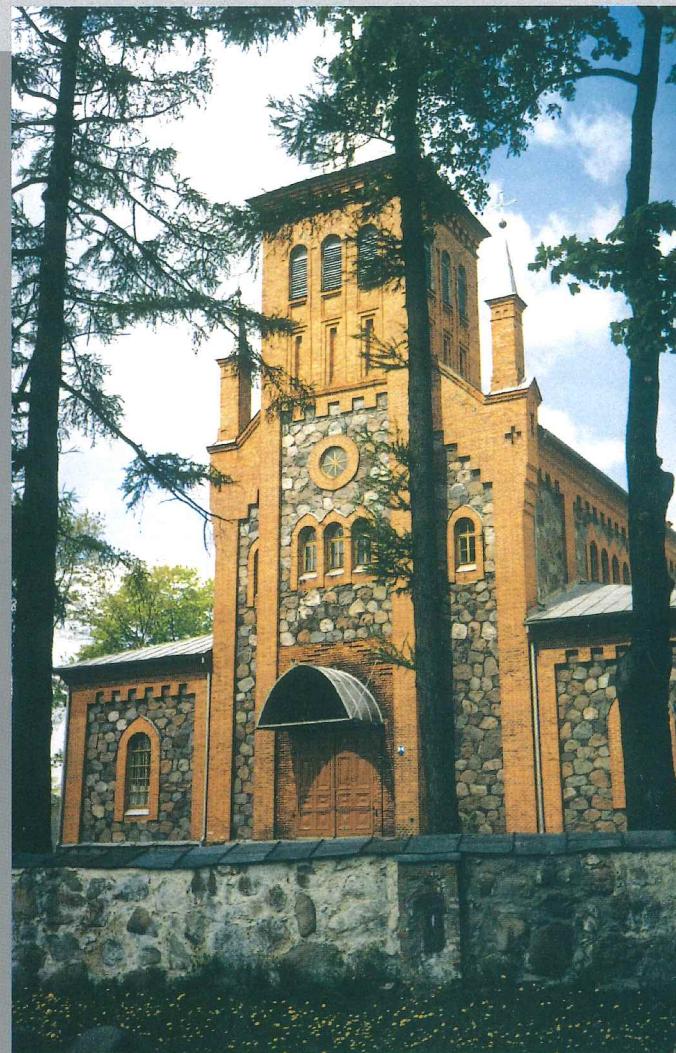
A peculiar feature of the town is the usage of dolomite as a building material in both private housing and public buildings.

Most remarkable buildings include Plavīnas Lutheran Church (1911), the House of Culture Society in Stukmani (1931), the Plavīnas Gymnasium (1933), Gostini Lutheran Church (1828-1830) and Plavīnas railway station (early 20th cent.).

After denationalisation process in 1990's, a dolomite processing plant, wood processing plants, as well as furniture and sewing enterprises are still active in production. Plavīnas is an important railway junction even today.

Visitors of Plavīnas may be especially interested in the Swedish fortifications of the 17th century (the so-called skanstis) at the River Skanstupīte flow into the Daugava. The outstanding Latvian writer Jāns Jaunsudrabiņš has lived at Kalna Street 11 between 1913 and 1939. Latvian soldiers that fell during the Latvian Liberation War were buried in Barukalns cemetery.

Daugava's dolomite that is used as a building material in the town provides a unique touch of regional architecture peculiarity.

Preiļi atrodas 204 km uz dienvidaustrumiem no Rīgas Latgales augstienes R malā, Feimāju pagusainē.

13. gs. tagadējo Preiļu teritoriju ieķēvā Livonijas ordeņa Daugavas komturijā. Pirmo reizi avotos Preiļi minēti 1382. gadā. 15. gs. Preiļu novadu izlēpo Borhu dzimtai, kas Preiļus veido kā vienu no lielākajiem savu īpašumu centriem līdz 19. gs. 60. gadiem. Pakāpeniski Preiļi veidojas arī par novada tirdzniecības centru. Preiļu pilsēta veidojās, saplūdot Preiļu muižai, ciemam un brīvciemam lielāko satiksmei ceļu krustojumā: Rīga, Livāni - Aglona, Krāslava, Rēzekne, Viljāni - Daugavpils. 1852. g. Preiļi ieguva miesta tiesības. Pēc Latvijas atbrīvošanas kara, 1928. g., Preiļiem piešķira pilsētas tiesības un pilsēta turpināja attīstīties kā tirdzniecības un amatniecības centrs. Pēc Otrā pasaules kara Preiļi kļuva par rajona centru, kurā darbojās galvenokārt pārtikas rūpniecības uzņēmumi, kā arī linu pārstrādes un šūšanas uzņēmumi. No jauna tika uzceltas gandrīz visas sabiedriskās ēkas.

Preiļu vēsturiskajam centram raksturīga brīva plānojuma sistēma ar diviem galvenajiem centriem: muižu un tagadējo tirgus laukumu.

Preiļu muižas apbūvi veido Borhu pils (1860. - 1865. g., arhit. G.Šahts, A.Beleckis) ar 19. gs. sākumā celtajām saimnieciskajām ēkām un kapellu, vārtsarga namiju (19. gs. otrā puse), kas izvietotas 43 ha lielajā Preiļu muižas ainavu parkā (veidots 19. gs. sākumā, pārveidots 19. un 20. gs. mijā). Pilsētas daļai, kas veidojusies ap tirgus laukumu raksturīga mazstāvu individuālā koka apbūve, kurā dominē Preiļu Jaunavas Marijas Debesis uzņemšanas katoļu baznīca (1886. g.). Pie baznīcas piemineklis represētajiem (1993. g.), baznīcas dārzā piemineklis "Latgales māte" (1986. g.).

20. gs. 60. - 80. g. apbūvei raksturīgas daudzstāvu tipveida sabiedriskās ēkas un dzīvojamie nami. Pēc denacionalizācijas un privatizācijas procesa 20. gs. 90. gados turpina darboties a/s "Preiļu siers", attīstās pilsētas infrastruktūra un komunālā saimniecība.

Preiļu apmeklētājiem varētu būt interesants Borhu dzimtas vēsture un Preiļu muižas ansamblis, kā arī Preiļu vēstures un lietišķas mākslas muzejs.

Preiļi ir raksturīga Latvijas mazpilsēta, kas veidojusies pie muižas glēznaīnā Latgales apvidū, kurā labi saglabājušās folkloras un katoļisma tradīcijas.

Preiļi town lies 204km south-east of Riga, at the Feimani hillocks in the western part of the Latgale upland.

The territory of the present-day Preiļi was incorporated into the properties belonging to the Livonian Order in the 13th century. Preiļi is first mentioned in written documents dating of 1382. In the 15th century Preiļi became a fief of the Borhs family that developed into one of the largest centres of their properties until 1860's. In the course of time, Preiļi developed into a regional trade centre, too. The town of Preiļi grew by merging of the Preiļi manor, village and free village on the junction of large roads: Rīga, Livāni-Aglona, Krāslava, Rezekne, Viljāni-Daugavpils. In 1852, Preiļi was granted a village status. After Latvian Liberation War, Preiļi was granted a town status in 1928 and the town continued its development as a crafts and trade centre. After World War II, Preiļi got the status of a regional centre where food processing industry played an important role, as well as flax processing and sewing industries. Almost all public buildings were built anew.

The historical centre of Preiļi is characteristic of its rather irregular planning scheme, comprising two main centres: the manor and the present-day Market Square.

The Preiļi manor ensemble consists of the Borh's palace (1860-1865, arch.G.Saht, A.Beleckis) with household buildings of the early 19th century, a chapel and gatekeeper's house (second half of the 19th cent.), that are scattered within the landscape park of the manor house. The park (43ha) was laid out

in the early 19th century and reshaped in the turn of the 19th and 20th century. The buildings surrounding the Market Square are mainly low-rise private dwellings, dominated by the Preiļi Catholic Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary (1886). There is a monument (1993) to the people that suffered from Soviet repression situated next to the church, as well as a monument "Mother of Latgale" (1986) in the church garden.

Multi-storey standard public buildings and housings represent the period of 1969-1980. After the process of denationalisation and privatisation in 1990's, joint-stock company Preiļu siers continues the production; further development of town's infrastructure is on its way.

Visitors of Preiļi may be interested in getting acquainted with the history of the Borh's family and the Preiļi manor complex, as well as the Museum of Preiļi history and applied arts.

Preiļi is a typical Latvian town hat has been developed next to the manor in the picturesque landscape of Latgale, a region that still keeps well preserved traditions of folklore and Catholicism.

Rēzekne atrodas 242 km uz A no Rīgas Latgales augstienes Z nogāzē, gleznainos Rēzeknes upes senlejas krastos ap Rēzeknes jeb Kovšu ezeru.

10. - 11. gs. Rēzeknes pilskalnā bijusi latgaļu pils. Tās vietā 1285. g. uzcelta Livonijas ordeņa mūra pils (Rositten), pie kuras izveidojās apdzīvota vieta. 16. - 18. gs. laikā Rēzekne bija viens no karu krustceļiem, par ko liecina saglabājušās pilsdrupas. Pilsētas attīstība atsākās 18. gs. vidū un 1765. g. tā ieguva miesta tiesības, bet pēc Polijas sadalīšanas kļuva par Krievijas gubernās aprīņķa pilsētu. Pilsētas tiesības tā ieguva 1773. gadā. Rēzeknes attīstību veicināja tās atrašanās nozīmīgu transporta ceļu krustojumā: Pēterburgas - Varšavas šoseja (1836. g.) un dzelzceļš, stacija Rēzekne I (1861. g.); Ventspils - Ribinskas dzelzceļš, stacija Rēzekne II (1904. g.), vietējie sauszemes tirdzniecības un satiksmes ceļi. Pēc Pirmā pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas kara Rēzekne turpināja attīstīties kā Latgales novada saimnieciskais un kultūras centrs. Pilsēta smagi cieta 1944. g. Sarkanās armijas gaisa uzlidojumos, kad sagrāva ap 65% ēku. Pēc Otrā pasaules kara Rēzekne kļuva par otru lielāko Latgales ekonomiskā rajona sociālistiskās industrializācijas centru.

Vēsturiskā centra kodols ir Rēzeknes pilskalns ar pilsdrupām. 1836. g. apstiprināja mērnieka A. Mozalovska Rēzeknes (Rēdicas) apbūves ģenerālpālānu, kurš paredzēja augstienē uz ziemelēm no vecās pilsētas dalas ieprojektēt jaunu apbūvu, tā saukto Augspilsētu. Tai paredzēja regulāru taisnstūra ielu tīklu, kuras centrā vajadzēja novietot pareizticīgo baznīcu. 1847. g. apstiprināja jaunu apbūves plānu, kurā detalizēja 1836. g. plāna centrālās dalas apbūvi. 1901. g. izstrādāja jaunu ģenerālo plānu, kurā apbūves areāls paplašinājās, saglabājot Augspilsētas regulāro plānojuma sistēmu.

Pēc Otrā pasaules kara atjaunotas galvenokārt vēsturiskā centra sabiedriskās ēkas. Pārējo apbūvi veido 50. - 60. gadu individuālā mazstāvu apbūve un 70. - 80. gadu daudzstāvu tipveida dzīvojamās mājas.

Ievērojamākie objekti: 19. gs. liecības - Vissvētā Jēzus Sirds katoļu baznīca (1893. - 1914. g.), bijusī skola un aptieka (19. gs. 80. g.), Vissvētās Dievdzemdētājas piedzīšanas pareizticīgo baznīca (1842. g.) ar Aleksandra Nevska kapellu (1867. g.), Sv. Nikolaja venticībnieku lūgšanu nams (1895., 1906. g.) ar Baltijā lielāko zvanu (4832 kg). 20. gs. pirmās puses liecības: Skolotāju institūts (1927. g., arhit. P. Kundzīšs), Latgales Tautas pils (1928. - 1929. g., arhit. P. Pavlovs), Sv. Trīsvienības luterāņu baznīca (1933. g.), Sāpju Dievmātes katoļu baznīca (20. gs. 30. g., arhit. P. Pavlovs)

20. gs. 90. gados, pārejot uz tirgus attiecībām ekonomikā, tiek veidota Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona, kas sevī ietver arī rūpniecisko rajonu ar vairākiem lieliem uzņēmumiem: piena konserver kombinātu, elektroinstrumentu rūpnīcu, labības un gaļas pārstrādes kombinātu, kā arī Rēzeknes dzelzceļa uzņēmumiem.

Rēzekne tiek dēvēta par Latgales sirdi. Vēsturiski nozīmīgi ir Rēzeknē notikušie Latgales pārstāvju kongresi 1917. g., kas nolēma par Latgales atdalīšanos no Vitebskas gubernās un pievienošanos Latvijai.

Rēzeknes apmeklētājiem varētu būt interesants Latgales kultūrvēstures muzejs, kā arī Latgales atbrīvošanas piemineklis "Vienoti Latvijai".

Rezekne lies 242km eastern of Riga, on the northern slope of the Latgale upland, on the picturesque banks of the River Rezekne around Lake Rezekne (or Kovss).

In the 10th and 11th centuries, Rezekne Hillfort housed a castle of ancient Latgallians tribe. In 1285, a stone castle (Rositten) was built instead of it by the Livonian Order, and a settlement developed next to the castle. Between the 16th and 18th centuries Rezekne was one of the crossroads of wars, an evidence of which is still kept by the castle ruins. Development of town began in the middle of the 18th century; in 1765 Rezekne was granted a village status. After the division of Poland it became a district town of Russian province. Town status was granted in 1773. Location on the junction of important roads (Petersburg - Warsaw road (1836) and railway, railway station Rezekne I (1861); Ventspils-Ribinsk railway, station Rezekne II (1904), local trade and traffic roads) was an essential factor that fostered the development of the town.

After World War I and the Latvian Liberation War, Rezekne continued its development into the economical and cultural centre of Latgale. The town suffered severe damages during an air-raid of the Red Army in 1944 when about 65% of the buildings were destroyed. After World War II Rezekne was the second largest centre of socialist industrialisation in the economical region of Latgale.

Rezekne hillfort with castle ruins forms the core of the historical centre. In 1836, a master plan of Rezekne was approved. It was elaborated by land surveyor A.Mozalovsky who envisaged developing a new built-up area, the so-called Upper town, to the north of the old part of the town. A regular, rectangular network of streets, grouped around the centre - an Orthodox Church - would feature this area. In 1847, the new plan was approved that showed the central part (according to the master plan of 1836) in detail. In 1901, a new master plan was elaborated, extending the built-up area and preserving the regular planning of the Upper Town.

It was mainly public buildings within the historical centre that were reconstructed and renovated after World War II. The rest of the building mass consists of private housing from 1950's- 1960's and multi-storey standard living blocks from 1970's and 1980's.

The most significant objects include: as to the evidences of the 19th century, Catholic Church of the Heart of Jesus (1893-1914), former school and chemist's shop (1880's), Orthodox Church (1842) with a chapel to Alexander Nevsky (1867), St.Nicolaus Meeting House of Old-believers (1895, 1906) with the biggest church bell in the Baltic states (4832kg). Evidences of the early 20th century: Institute of Teachers (1927, arch.P.Kundzins), Latgale People Palace (1928-1929, arch.P.Pavlov), Lutheran Church of the Holy Trinity (1933), the Catholic Church of Virgin Maria (1930's, arch.P.Pavlov).

In 1990's when the transition to the market economy was carried out, Rezekne's special economic zone was established, comprising the industrial region with a number of large enterprises: milk cannery, factory of electrical tools, grain and meat processing industry, as well as railway enterprises.

Rezekne is called for the heart of Latgale. The Congress of Latgale Representatives that gathered in Rezekne in 1917 is one of the historically significant events. The participants of the Congress took the decision that Latgale must be separated from the province of Vitebsk and reunited with Latvia.

Visitors of Rezekne are welcome to see the Museum of Latgale's culture and history, as well as the monument to liberation of Latgale "United to Latvia".

Latvijas Republikas galvaspilsētas Rīgas vēsturiskais centrs atrodas Daugavas labajā krastā aptuveni 10 km no Daugavas ietekas Rīgas jūras līcī. Piejūras zemienes Rīgas līdzenumā.

Arheoloģiskie atradumi Rīgas vecākās daļas - Vecrīgas - teritorijā, liecina, ka jau 12. gs. šeit bijusi vietējo iedzīvotāju apmetne. 12. gs. beigās vācu tīrgotāji centās nostiprināt savu ietekmi Baltijas jūras austrumu krastā, un līdz ar viņiem Baltijā ieradās arī krustneši. 1201. gadā bīskaps Alberts pārcēla savu rezidenci no Ikšķiles uz Rīgu un pieprasīja, lai vietējie lībieši ierāda vietu pilsētas celtniecībai. 1202. g. Rīgā ieradās vācu namnieki un pakāpeniski Rīga kļuva par agresijas bāzi pret Baltijas tautām. Raksturīgi, ka līdz pat 16. gs. beigām Rīgā notika arī iecelotāju - Rīgas bīskapa, Zobenbrāļu (vēlāk Livonijas) ordeņa, Rīgas namnieku - savstarpejās cīpas par Rīgas pārvades tiesībām. 1225. g. Rīgai piešķira pilsētas tiesības, bet 1282. g. Rīga iestājās Ziemelyācijas tirdzniecības pilsētu savienībā Hanzā. Tika noslēgti savstarpejās tirdzniecības līgumi ar krieviem un Rīga kļuva par lielāko tirdzniecības centru ne tikai pie Daugavas, bet arī visā Baltijā.

Ekonomiskā centra stāvokli Rīga saglabāja līdz pat Pirmajam pasaules karam. Atkarībā no Livonijas kara, polu - zviedru kara, kā arī Ziemeļu kara norises un rezultātiem Rīgas vēsturē vērojami gan uzplaukuma, gan panikuma periodi, kas izpauðas arī plānojuma, societinājumu un apbūves attīstībā.

Pēc Ziemeļu kara Rīga kļuva par Krievijas impērijas gubernās centru, kas turklāt atradās izdevīgā ekonomiski ģeogrāfiskā stāvoklī. Tas savukārt noteica strauju Rīgas kā tirdzniecības, administratīvā un rūpniecības centra attīstību, kļūstot par otro lielāko Krievijas impērijas rietumdaļas pilsētu pēc impērijas galvaspilsētas Pēterburgas. Jāatzīmē, ka no 1720. gada līdz 1913. g. Rīgas iedzīvotāju skaits pieauga vairāk nekā 80 reizes (no ~6000 līdz ~480 000). 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā Rīgas pilsētas teritorija palielinājās vairāk nekā 10 reizes. Rīga kļuva arī par vienu no lielākajiem dzelzceļa transporta mezgliem. Lūzuma posms Rīgas attīstībā bija 1915. - 1917. g., kad Rīga kļuva par pierītēs pilsētu, no kurās uz Krievijas vidieni kopā ar strādniekiem un to gimenēm (kopā ap 200 000 cilvēku) tika evakuēti rūpniecības uzņēmumi: rūpnīcas, fabrikas, darbnīcas.

Pirmā pasaules kara beigu posmā radās iespēja izveidot sarežģītā politiskā situāciju proklamēja Rīgā 1918. gada 18. novembrī. Sākās Latvijas atbrīvošanas karš, kurā jaunā valsts aizstāvēja savas pašnoteikšanās tiesības pret dažādiem grupējumiem, kas mēģināja atjaunot gan iespējamo Vācijas protektorātu, gan Krievijas monarhistisko iekārtu, gan jaunradīto komunistisko režīmu Padomju Krievijas sastāvā. Rīga smagi cieta karadarības laikā 1918. - 1919. g. laikā, kad pilsēta pārdzīvoja trīs dažādu politisku režīmu nomaiņu. Pēc 1920. g. augusta izpostītā Rīga kļuva par tikpat izpostītās Latvijas Republikas galvaspilsētu. 20. gs. 20. - 30. gados Rīga attīstījās kā tirdzniecības, vieglās un pārtikas rūpniecības, kā arī kultūras un izglītības centrs.

Otrā pasaules kara laikā smagi cieta vecpilsēta, tika izposta osta un galvenie dzelzceļa mezgli. Pēc Otrā pasaules kara Rīga kļuva par vienu no lielākajiem Padomju Savienības rietumu

neatkarīgu Latvijas Republiku, kuru

daļas centriem, kurā atbilstoši sociālistiskās industriālizācijas plāniem tika celti gan lieli vieglās rūpniecības, gan arī nozīmīgi militāri rūpnieciskā kompleksa uzņēmumi, jo Rīgā bija arī Baltijas kara apgabala centrs. Jaunizevdoto rūpniecības uzņēmumu darbību varēja nodrošināt tikai ar iestesto darba spēku, kā rezultātā no citām PSRS republikām no 1950. līdz 1980. g. iebraukušo iedzīvotāju skaits Rīgā pieauga vairāk nekā 7 reizes (no ~50 000 līdz ~400 000). 1991. gadā Latvija atjaunoja suverenitāti, kas tika zaudēta 1940. g. pēc padomju okupācijas. Rīga kļuva par Latvijas Atmodas centru, kuru 1991. g. janvārī Latvijas iedzīvotāji, ceļot barikādes, sargāja no iespējamiem PSRS militāro vienību uzbrukumiem.

Vēsturiskajam centra plānojumam raksturīga 19. - 20. gs. mijas regulāra apbūve, kas orientēta vecpilsētas (13. - 18. gs. societinājumu sistēmas iekšējā daļa ar 14. gs. ielu tīklu) galveno ielu virzienos. Pēc pilsētas valņu norakōanas 1857. - 1863. g. bijušā societinājumu grāvja zonā 1857. - 1863. g. (arhit. J. D. Felsko; O. Dīce) izveidoja gleznainu Bulvāru loku. Tagadējā Rīgas centra ielu tīkla pamatā ir 1815. g. izstrādātais projekts prieķspilsētu atjaunošanai pēc 1812. g. karadarības un dedzināšanas. 1879. g. izstrādāja Rīgas apbūves plānu (arhit. R. Šmelings, inžen. Ā. Agte, mērnieks R. Štegmanis), bet 1886. g. ieveisja tagadējā pilsētas teritorijas zemes gabalu sadalījumu grupās un grunts. 1925. g. pēc kara postījumu novēršanas izstrādāja jaunu Rīgas ģenerālo plānu (arhit. A. Lamze). Nākošos ģenerālos plānus pēc Otrā pasaules kara izstrādāja 1955. g., pēc tam 1969. g. un 1983. g., (arhit. G. Melbergs) un 1995. g. (arhit. A. Roze).

Rīgas vēsturiskajā centra arhitektūrā atrodami visu Ziemeļeiropai raksturīgo stilu paraugi no gotikas līdz modernismam. 1997. g. lielākā daļa Rīgas vēsturiskā centra (Vecrīga, Bulvāru loks un nozīmīgākā jūgendstila apbūves daļa centrā) tika iestēgta UNESCO pasaules kultūras un dabas mantojuma sarakstā. Jāpiezīmē, ka Vecrīgas viduslaiku pilsētas apbūve tika normainīta jau 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā, kā arī 1930. gados. Ievērojamākie ansambļi: Doma baznīca (ievērojamākā 13. - 14. gs. celtne Baltijā); Sv. Pētera baznīca (13. - 17. gs.); Rīgas pils (1330. g., 15. - 16. gs. mijā); Sv. Jāņa baznīca (13. gs., 15. - 16. gs. mijā); Sv. Jēkaba baznīca (13. gs., 18. gs. beigas); Nacionālā opera (1860. - 1863. g., arhit. L. Bonstets), Latvijas Universitāte (bij. Rīgas Politehnikums, 19. gs. 60. g., arhit. G. F. A. Hilbigs), bulvāru apbūve 19. gs. 70. - 80. g., Nacionālais teātris (1899. - 1902. g., arhit. A. Reinbergs) un jūgendstila tērs nami Alberta Elizabetes ielā 20. gs. sākumā (arhit. M. Eizenšteins, E. Laube u.c.).

Pēc denacionalizācijas un privatizācijas procesa turpinās Rīgas vēsturiskā centra ēku restaurācija, tiek izstrādāti apbūves noteikumi, kas virzīti uz esošo kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu. Vecrīgā daļēji atjaunota Otrā pasaules kara, laikā sagrāutā Rātslaukuma apbūve.

Teikā vēsta, ka tad kad Rīga būs gatava, tā nogrimis, tādēj uz jautājumu: "Vai Rīga jau gatava?", jāatbild "Rīga vēl nav gatava." Tas raksturo Rīgas mūžīgi mainīgo un skaisto seju. Rīga savā veidolā atklāj arī visas Latvijas savdabīgo skaistumu, un tai ir siksne neatkarīga vieta citu Eiropas vēsturisko pilsētu vidū.

Historical centre of Riga, the capital city of the Republic of Latvia, lies on the right bank of the River Daugava about 10km from the outlet of the Daugava into the Gulf of Riga, in the Maritime lowland, Rigava plain.

Archaeological findings from the territory of Old Riga prove that the site was inhabited by local tribes already in the 12th century. At the close of the 12th century German traders attempted to seize the control of the eastern coast of the Baltic Sea, bringing the Crusaders with them. In 1201 the Bishop Albert moved his residence from Ikskile to Riga and demanded that the local tribe of Livs would allot him a place for establishing a town. In 1202, German town dwellers arrived in the town, and gradually Riga became the basis of the aggression against the Baltic tribes. It should be mentioned that by the late 16th century various groups of invaders - the Bishop of Riga, The Sword Brothers' (later - the Livonian) Order and Riga citizens - were fighting with each other for the right to govern the town. Riga was granted town status in 1225, and in 1282 it became a member of the Northern German Trading Organisation, or the Hanseatic League (Hansa). Trade agreements were signed with Russians; subsequently, Riga became the largest trade centre not only by the River Daugava, but also in the whole Baltic region.

Riga retained the status of an economical centre by World War I. Warfare and results of different wars, like the Livonian War, the Polish-Swedish War as well as the Great Northern War influenced the city that went through the periods of both flourishing and decline. These periods have also left an impact on city planning, fortifications and construction process.

After the Great Northern War, Riga became the province centre of Russian Empire, located in a very favourable geographical and economical position. These factors fostered Riga's rapid development into a trade, administrative and industrial centre, and the city became the second largest city in the western part of Russian Empire, after the capital city St.Petersburg. Number of residents in Riga increased for more than 80 times between 1720 and 1913 (from ~6000 to ~480 000). During the second half of the 19th century and the early 20th century, the territory of the city expanded for more than ten times. Riga became one of the most important railway junctions. 1915-1917 was a period of a sudden turn in Riga's development: the city lied in the front-line and many industrial enterprises together with the workers and their families (about 200 000 persons) were evacuated to the middle of Russia.

After the end of World War I Latvia's independence was proclaimed on November 18, 1918 in a complicated political situation. Latvian Liberation War followed: the recently proclaimed state had to defend its right to self-determination against various groupings that attempted to restore the protectorate of Germany, the system of Russian monarchy as well as the newly established communist regime within the framework of Soviet Russia. Riga was badly damaged during the warfare 1918-1919 when the city experienced three different political regimes. After August 1920 ruined Riga became the capital of ruined Latvia. In the period of 1920's - 1930's Riga developed into a centre of trade, food processing and light industry, as well as culture and education.

During World War II the Old Town was severely destroyed, the harbour and the main railway junctions, too.

During post war years Riga became one of the largest centres of the western part of the Soviet Union. According to the plans of socialistic industrialisation, huge enterprises of light industry were built there, as well as important complexes of military industry, since the centre of the Baltic military region was located in Riga. The only way to man all the new factories and enterprises was to bring workers from other republics of the USSR. As a result, the number of immigrated persons increased for more than 7 times (from ~50 000 to ~400 000) between 1950 and 1980. In 1991, Latvia restored the sovereignty that was lost since Soviet occupation in 1940. Riga became the centre of the National Awakening. In January 1991, people of Latvia erected barricades in Riga in order to defend the city against possible aggression of the USSR military troops.

Regular buildings, typical of the turn of the 19th and 20th centuries, feature the planning of the historical centre. The buildings are oriented in the direction of the main streets of the Old Town (the core of the 13th-18th cent., fortification system with a street pattern of the 14th century). In 1857-1863 the city ramparts were pulled down and the surrounding area of former moats was developed into a picturesque circle of boulevards (arch.J.D.Felsko, O.Dietze). The present-day street pattern of the centre of Riga is based on the design, elaborated in 1815 for reconstruction of the suburbs after warfare and fire in 1812. In 1879, a planning scheme for Riga was elaborated (arch.R.Schmaeling, eng.A.Agté, surveyor R.Stegmann), but in 1886 the present parcel division into groups and building plots was introduced (arch.A.Lamze). After World War II, further master plans were elaborated in 1955, 1969, 1983 (arch.G.Melbergs) and in 1995 (arch.A.Roze).

Architecture of the historical centre of Riga comprises the examples of all styles that are typical for Northern Europe, from Gothic to Modernism. In 1997, a large part of the historical centre of Riga (Old Town, semicircle of boulevards and the most outstanding Art Nouveau buildings in the city centre) was inscribed upon UNESCO World Heritage List. It should be pointed out that the medieval buildings in Old Riga were replaced already at the turn of the century, as well as in 1930's. The most outstanding examples include the Dome Church (the most notable building of the 13-14th cent. in the Baltic), St.Peter's Church (13th-17th cent.), Riga Castle (1330, 15th-16th cent.), St.John's Church (1330, 15th-16th cent.), St.Jacob's Church (13th cent., late 18th cent.), National Opera (1860-1863, arch.L.Bonstedt), the University of Latvia (former Polytechnics of Riga, 1860's, arch.G.F.A.Hilbig), semicircle of boulevards (1870's -1880's), National Theatre (1899-1902, arch.A.Reinberg) and Art Nouveau apartment houses at Alberta and Elizabetes streets from the early 20th century (arch. M.Eisenstein, E.Laube and others).

After the process of denationalisation and privatisation, restoration of the buildings within the historical centre is going on. Construction regulations, aimed at preservation of the existing cultural values, are under elaboration. The buildings of the City Hall Square, destroyed during World War II, are now partially rebuilt in the Old Town.

There is a legend telling that Riga will sink in the Daugava as soon as the city is completed. This is why the question: "Is Riga completed?" always must be answered with "No, Riga is not completed yet." This features the beautiful and always changing image of Riga. In a way, Riga comprises the peculiar beauty of all Latvia, and has a unique role among other historical centres and towns in Europe.

Kurzemes vidienē starp Ziemeļkuras un Austrumkuras augstienēm caurvijas Abavas ieleja. Abos upes krastos gandrīz 4km garumā izvietojusies Sabile. Tā atrodas 108 km no Rīgas, kultūrvēsturiskās teritorijas un dabas lieguma teritorijā, gleznainajā Abavas senlejā.

11. - 13.gadsimtā Sabilē bijusi aizsarggrāvijiem nocietināta senpilsēta ar pilskalnu, kur atradies novada centrs. Tās iedzīvotāji - lībieši un kurši - galvenokārt nodarbojušies ar amatniecību. Ienākot krustnešiem, Sabile nonākusi Livonijas ordeņa rokās, kur tas uzcēla savu pili. To vēlāk pārbūvēja. Pie šīs pils apdzīvota vieta sākusi veidoties 15.gs. Kurzemes hercogistes laikā Sabile bija hercoga īpašums. Šajā laikā ,16.- 17.gs., Abavas labajā krastā audzētas vīnogas. Šī tradīcija neiznīkst, bet 1930.gados uzplaukst no jauna. Attīstījās arī citas mazās rāzotnes - kaļķu un darvas cepli, dzirnavas.

Sabile stipri nopostīja Ziemelju kara laikā. Kad 18.gadsimta beigās to ieklāva Talsu aprīņķi, pilsēta kļuva par tirdzniecības un amatniecības centru. 20.gadsimta sākuma te veiksmīgi darbojās vairāki uzņēmumi - pienotava, kokzāģētava, alus brūžis u.c. Sekojošais Pirmais pasaules karš Sabilei lielu postu nav nesis, tā turpinājā uzplaukt un 1917.gadā tai piešķira pilsētas tiesības.

Senais kurōju celjs, kas stiepās pa Abavas ieleju, nezaudēja savu nozīmību Livonijas ordeņa valdišanas laikā. Toreiz ap to veidojās ciemats, no kura Abavas labajā krastā izauga pilsēta, ko mūsdienās uzkata par Sabiles vēsturisko centru. Gar ceļa malu izstieptā pilsēta ir neatkarotajama savā uzbūvē, jo ierīkot dārzus un veidot apbūvi bija iespējams tikai joslā starp upes gulnī un senkrastu.

Interesantajai vecpilsētas apbūvei, ko veido galvenokārt vienstāvā koka ēkas, cauri vijas šauras, lūkumotas ielas. Tilts pāri Abavai to savieno ar Pārabavu. Pašreizējās pilsētas robežas aptver laiku gaitā izveidojušās trīs pilsētas daļas - Sabiles vēsturisko centru, Pārabavu un Jaunsabili. 1990.gados atkal atjaunots Sabiles vīna kalns, kur vīnogu audzēšana sākta jau ordeņa laikā un kas ir vistālāk Eiropas ziemeljos esošais vīna dārzs. Vīnogu ļekars attēlots arī pilsētas ģerbonī kā Sabiles simbols.

Abavas kreisajā krastā, iepretī Sabilei atrodas Pedvāles muižu komplekss (Firkspedvāle, Brīnku Pedvāle un Mācītājmuiža), kura 1990.gados tēlnieks O.Feldbergs ir izveidojis populāro Pedvāles brīvdabas mākslas muzeju. Otrā pasaules kara laikā nacistiskā terora apstāklos gāja bojā gandrīz visi Sabiles ebreju tautības iedzīvotāji, pēdējos gados ar Zviedrijas atbalstu pilsētas centrā norit kādreizējās ebreju sinagogas ēkas restaurāciju eksponāciju un koncertu vajadzībām.

The valley of the River Abava stretches along the uplands of Ziemelkursa and Austrumkursa. Sabile town is located on both banks of the Abava in the length of about 4km. The town lies 108 km from Riga within the picturesque Abava valley, which is also a specially protected cultural territory and restricted nature area.

In the 11th-13th centuries Sabile was a district centre, a fortified ancient town with a hillfort. The inhabitants - tribes of the Cours and Livs - were mainly occupied with craftsmanship. After invasion of Crusaders, Sabile became the property of the Livonian Order that built a stone castle there. In the 15th century, a settlement developed next to the castle. During the time of the Duchy of Kurzeme, Sabile was owned by the Duke. At that time (the 16th-17th cent.) grapes were cultivated on the right bank of the Abava. This tradition was continued in 1930's. A number of small productions were also developed, e.g. lime-kilns, tar-works and mills.

Sabile was destroyed during the Great Northern War. At the close of the 18th century when Sabile was incorporated into Talsi district, the town revived and became a centre of craftsmanship and trade. In the early 20th century a number of enterprises was working successfully in the town, such as a diary, a saw-mill, a brewery and others. World War I left few marks on the town, Sabile continued its development; town status was granted in 1917.

The ancient road of the Cours that stretched along the Abava Valley retained its importance during the rule of the Livonian Order. A small village grew by the roadside and in the course of the time it developed into a town, today referred to as the historical centre of the town. The location of the town is unique due to the fact that the only possibility to arrange buildings and gardens was within a zone between the river-bed and the ancient river bank.

Narrow, winding streets lead us through the old town buildings, mainly single-storey wooden structures. A bridge across the Abava links the town with Parabava (Over the Abava). The territory of the town comprises three parts of historically developed built-up areas: historical centre of Sabile, Parabava and Jaunsabile. In 1990's, Sabile's former wine-yard was restored. Vine-growing tradition dates back to the period of the Livonian Order, and the vineyard is notable as the northernmost place of viticulture in Europe. To celebrate this old tradition, Sabile's town emblem depicts a grape cluster.

The Pedvale manor complex (consisting of Firkspedale, Brīnku Pedvāle and the Vicarage) is situated on the left bank of the Abava, just in front of the town centre. Here, sculptor O.Feldbergs has established Pedvāle Open-Air Art Museum that has gained a great popularity.

During World War II, the Nazi killed almost all Jewish people that lived in Sabile. Now, the former Jewish Synagogue in the town centre is being restored with Swedish support, and the building will house a concert and exhibition hall.

Saldus pilsēta izveidojusies Cieceres upes krastos, 119 km no Rīgas, Austrumkuras augstienē. Te lēzeni vilnoto zemes virsmu caurstīgo Ciecere un tās pieteka Vēršāda (Kajķupīte). Pilsētas austrumu malā iesniedzas Saldus ezers.

Pirma reizi Saldus vārds dokumentos minēts 1253.gadā, kad Saldus novads nodots Livonijas ordeņa pārvāldišanā. Pirms krustnešu iebrukuma apmēram 1km no tagadējās pilsētas teritorijas atradusies seno kuršu pils, kur pie pilskalna izveidojusies apmetne. Ordenis savu pili uzcēla 15.gs. tagadējā pilsētas teritorijā. Bet 18. gs., pēc pils bojāejas tās vietā, izmantojot daļu būvmateriālu, uzcēla Saldus muižu. Tajā 1930.gados tika ierikota slimnīca.

Kurši šo vietu sauks par Saldeni, taču vācieši to pārdēvēja par Frauenburgu. Tā nav bijusi blīvi apdzīvota, bet kalpojusi galvenokārt kā laucinieku tīrgus vieta. 16.gs. tā kļuva par Kurzemes hercoga īpašumu, un jau 17.gs. te bija izveidojies nozīmīgs amatniecības un tirdzniecības centrs. Attīstījās mazās ražotnes. To produkciju pa Cieceres upi nogādāja līdz Skrundai un tālāk pa Ventu līdz Ventspili.

18.gs. sākumā Lielā mēra un karadarbības rezultātā lielākā daļa iedzīvotāju aizgāja bojā. Turpmāk vairāk nekā 100 gadus pastāvēja tikai Saldus draudze un muiža. Tikai ap 19.gs. vidu Saldus sāka uzplaukt. Pilsētas attīstību veicināja 1929.gadā atklātā Liepājas - Glūdas dzelzceļa līnija, kā arī vēlāk uzcēltā Brocēnu cementa fabrika. Saldus pilsētas tiesības piešķirtas 1917.gadā un pilsētas ģerbonis, kur attēlota koka pils, apstiprināts 1925.gadā. Kopš 1950.gada Saldus ir rajona centrs.

Saldus pilsēta tiksai vairākkārt nopostīta. No jauna celot, tā katrai reizi pavirzījusies arvien uz rietumu pusē. Nemot vērā šos faktus, šodien Saldus uzlūkojams kā pēdējos 200 gados veidojusies tipiska mazpilsēta paugurainajā ainavā. Pilsētai raksturīga 19. - 20.gs. jauktā apbūve, kura radusies gar Rīgas - Liepājas, Kuldīgas - Dobelei un Saldus - Ezeres - Mažeiku ceļiem. Kā interesanti objekti minami Saldus luterāņu baznīca (1718. - 1737.), vecākā dzīvojamā māja Striķu ielā (1857.), Kalnamuižas parks.

Saldus novadnieks ir ievērojamais latviešu gleznotājs Jānis Rozentāls, kuram pilsētā iekārtots muzejs.

Saldus town lies 119km from Riga, on the banks of the River Ciecerē, at the Upland of Austrumkursa. Lake Saldus encloses the town from the east.

Saldus is first mentioned in written documents dating of 1253, when Saldus district was ruled by the Livonian Order. Before invasion of the German Crusaders there was a fortified castle and a settlement of the ancient Cours about 1km from the territory of the present-day town. The Order erected a stone castle in the 15th century. When the castle was ruined in the 18th century, Saldus manor house was built instead of it, using the rests of the castle ruins as building material. A hospital was arranged there in 1930's.

The Cours used to call the place for Saldene, but Germans renamed it for Frauenburg. It was not densely populated, but was mainly used as a market place for peasants. In the 16th century, it became the property of the Duke of Kurzeme, and as soon as in the 17th century the town already was an important centre of craftsmanship and trade. Small-scale production was developed, and the goods were shipped along the River Ciecerē to Skrunda and then further to Ventspils by the River Venta.

As a result of the Big plague epidemic and the Great Northern War, the major part of the town dwellers died in the early 18th century. During the next 100 years only Saldus parish and manor existed there. Revival of Saldus began as late as in the middle of the 19th century. The development of the town was fostered by the railway line Liepaja-Glūda (1929) as well as the Brocēni Cement factory that was built later. Saldus was granted a town status in 1917; the town emblem that depicts a wooden castle was approved in 1925. Since 1950 Saldus is a regional centre.

Saldus town has been destroyed for several times. Every time when rebuilt the town has been "moved" to the west for a bit. Bearing this in mind, Saldus today can be perceived as a typical small town that has developed in the hilly landscape during the latest 200 years. The town is featured by the combination of the 19th century and 20th century buildings, located alongside with roads from Riga to Liepaja, Kuldīga to Dobele and Saldus - Ezere-Mazeikiai. Interesting and remarkable objects include Saldus Lutheran Church (1718-1737), the oldest dwelling house on Striķi Street (1857) and the park of Kalnamuiža manor house.

There is a museum to the famous Latvian painter Janis Rozentāls who was born in Saldus region.

Nevar atrast otru pilsētu Latvijā, kas ir tik dāsns apveltīta ar dabas krāšņumu un kultūrvēsturisko ielcību piesātināta, kā Sigulda. Pilsēta atrodas skaistās un untumainās Gaujas unikālās senlejas krastos, 52 km no Rīgas. Tās lielākā daļa ietilpst Gaujas nacionālajā parkā, ņemt izvietojies GNP administratīvais centrs.

Sigulda veidojusies pie senā tirdzniecības ceļa, kas veda no Rīgas uz Krievzemi cauri Cesisi, Valmierai un Tartu. Arheoloģiskie pētījumi liecina, ka tuvējā teritorija bijusi intensīvi apdzīvota jau pirmajā gadu tūkstoši pirms mūsu ēras. Dabiskais veidojums smilšakmens atsegumā - Gutmaņa ala, senlejas labājā krastā kalpojusi par kulta vietu, tāpat Krusta kalns kreisajā krastā. 11.-13.gs. teritoriju pie Gaujas ūdensceļa apdzīvoja Turaidas lībieši. ņeit Gaujas stāvajos krastos atradās vairākas līvu koka pilis. No tā laika saglabājušies pilskalni un senkapi - Turaidas, Satezeles, Viešu u.c. 13.gadsimtā, ienākot krustnešiem, teritoriju sadalīja - Gaujas labo krastu ieguva Rīgas arhibīskaps, kreiso - krustnešu ordeneis. Tieki uzceltas trīs mūra pilis.

1207.gadā Zobeņbrāļu ordenis sāka celt Siguldas pili, vāciski sauktu - Segewold - pirmo pili ārpus Rīgas - kas bija nepieejama no trijām pusēm, pateicoties Gaujas stāvajiem krastiem, kā arī norobežota ar aizsarggrāvi dienvidu pusē. Vēlāk pils pārgāja Livonijas ordeņa īpašumā. Ziemeļu kara laikā tā tika nopostīta. Mūsdienās saglabājušies pils konventa ēkas stāvs ar gotiskām logailām un nocītinājuma galvenais vārtu tornis.

1214.gadā pēc Rīgas arhibīskapa norādījuma nodedzinātās lībiešu virsaiša Kaupo koka pils vieta uzsāka Turaidas pils celtniecību. Tās aizsardzības sistēmas pilnveidošana turpinājās arī nākamajos gadsimtos. Pēc 1776.gada ugunsgrēka viduslaiku cietoksnī vairs neatjaunoja. Pēdējos gadu desmitos ņeit regulāri notiek arheoloģiskā izpēte, restaurācijas un konservācijas darbi. Pils komplekss ietilpst Turaidas muzejrezervāta sastāvā.

13.gs. vidū līvu teritoriju Kubeseļi piešķira Rīgas domkapitulam, kas uzcēla cietoksnī Krimuldas kalna plakumā. Laukakmens pils nebija liela. To nopostīja 1601.gadā. Pils tuvumā kopš 15.gs. atradās Krimuldas muiža, kurā 19.gs.vidū izveidojās mūsdienās vēl apskatāmā centra daudzveidīgā apbūve ar pili pašā Gaujas kraujā.

15.gadsimtā pie Siguldas pils izveidojās tirgotāju un amatnieku apmetne, un uz dienvidiem no tās uzcēla baznīcu. 16.-17.gadsimtā Siguldu skāra gan Livonijas, gan polu -zviedru karš, līdz ar to vairākkārt mainījās varas. Karadarbības rezultātā viduslaiku pilsētiņa bija nopostīta, cieta arī visas trīs Siguldas pilis. 17.gadsimtā Siguldas pils vieta izveidojās Siguldas muižas centrs, kurā 19.gs. beigās tika uzbūvēta Jauņā pils. Pēc Pirmā pasaules kara centrs nonāca Latvijas Prezes biedrības īpašumā un tajā tika iekārtota viesnīca. 1930s gados pili pārbūvēja pēc arhitekta A.Birkhāna projekta. Piedaloties māksliniekam K.Sūnījam, N.Strunkem, tika izveidots viens no greznākajiem Latvijas nacionālā stila interjeriem, kurš ir saīdzoši labi saglabājies.

Tagadējās pilsētas attīstība sākās pēc Rīgas - Pleskavas dzelzceļa atklāšanas 1889.gadā. Sākotnēji tā veidojās ap dzelzceļa staciju, un drīz uzcēla arī pirmo mūra viesnīcu. Sekojošos gados Siguldas muižas īpašnieks sāka pārdot gruntsgalbus pānsiju un vasarnicu celšanai. Parazām Sigulda kļuva par iecienītu atpūtas vietu ne tikai Rīgas, Pēterburgas un Varšavas aristokrātiem, bet pat cara ģimenes locekļu un ārvalstu aristokrātijas piederīgājiem. 1909.gadā Sigulda jaun bija miests ar 1000 iedzīvotājiem, un vasaras to skaita pat trīskāršojas.

Pilsētas tiesības Sigulda ieguva 1928.gadā. Mūsdienā Sigulda turpina attīstīties kā tūrisma, sporta un atpūtas centrs, arvien pisaistot viesus no visas pasaules.

One can hardly find another town in Latvia that would be as rich in picturesque landscapes and cultural and historical evidences as Sigulda. The town lies on the riverbanks of the beautiful and capricious Gauja primeval valley, 52km from Riga. The major part of the town is included in the Gauja National Park, and the administrative centre of the GNP has its offices there.

Sigulda grew at the ancient trade route leading from Riga to Russia through Cesis, Valmiera and Tartu. Archaeological researches prove that the adjacent territory was intensively populated as early as in the 1st millennium BC. Gutmanā Cave, a natural sandstone formation on the right riverbank, was used for cult purposes, likewise Krusta kalns (The Cross Hill) on the left riverbank. Between the 11th and 13th centuries the area by the Gauja was inhabited by the Turaida Livs. Several ancient castles of the Livs were located on the steep riverbanks. Hillforts and ancient burial grounds (in Turaida, Satezele, Viesi and other places) still keep evidences of this historical period. After the invasion of the Crusaders the territory was divided: the right bank of the Gauja was owned the Bishop of Riga, while the left bank - belonged to the Order of Crusaders. As a result, three stone castles were built.

In 1207 the Order of the Brothers of the Sword began construction of the Sigulda castle, named Segewold. That was the first castle outside of Riga. Taking advantage of the steep riverbanks, the place was inaccessible from three sides, and a moat enclosed the southern side. Later, the castle became the property of the Livonian Order and was destroyed during the Great Northern War. A part of the convent structure with Gothic window arches and the main entrance tower are preserved until nowadays.

In 1214, the wooden castle of the Liv's chief Kaupo was burned down and construction of Turaida castle was begun on the orders of the Bishop of Riga. Fortification system was continuously improved during the next centuries. After the fire in 1776 the medieval fortification was not rebuilt. Regular archaeological research, restoration and conservation activities have been performed there during the three latest decades. Today, the castle complex is a part of the Turaida Museum Reserve.

In the middle of the 13th century Kubesele, the territory of the ancient Livs, was allotted to the Dome Capitulus of Riga who erected a castle on the Krimulda hill. This rather small stone castle destroyed in 1601. The Krimuldas manor has been existing near the castle since the 15th century, and today we can still see the manifold structures of the manor complex (middle of the 19th century) with the manor house on the steep bank of the river.

In the 15th century, a settlement of traders and craftsmen grew at the Sigulda castle, and a church was erected southern of it. During the 16th and 17th centuries Livonian War and Swedish-Polish War affected Sigulda that led to several changes of governors. The medieval town was devastated as a result of warfare; all three castles were also damaged. In the 17th century the Sigulda manor grew on the site of the former Sigulda castle, and the New Palace was built in the late 19th century. After World War I the centre became the property of the Latvian Press Association that established a hotel there. During

1930's, reconstruction works were carried out after the design of arch.A.Birkans. With participation of artists K.Sūnīns and N.Strunke, one of the most luxurious Latvian national style interiors was created there. The palace interior is rather well preserved until nowadays.

Development of the present-day town began after the opening of the Riga-Pskov railway line in 1889. Initially the town grew around the station, and soon the first hotel was built. During the following years the landlord of the Sigulda manor sold plots for construction of hotels and summer cottages. Gradually Sigulda developed into a popular recreation centre attracting not only aristocracy from Riga, Petersburg and Warsaw, but also the members of tsar family and foreign aristocracy. In 1909, Sigulda already was a village with 1000 residents, a number that could triple during summer time.

Sigulda was granted town status in 1928. Contemporary Sigulda is developing into a tourism, sports and recreation centre that attracts visitors from the entire world.

Strenči atrodas 126 km uz ziemeļaustrumiem no Rīgas Gaujas labajā krastā. Tālavas zemienēs Sedas līdzenumā, vienlaidus meža masīvu vidū.

Strenči (Stackeln) izveidojušies pie 1889. g. būvētās Rīgas - Pleskavas dzelzceļa līnijas kā Gaujas plostnieku un mežstrādnieku apmešanās vieta. Ap staciju sāka veidoties Strenču miests, kuram no 1895. g. piešķirtas miesta tiesības. 1907. g. netālu no dzelzceļa stacijas atklāja Vidzemes bruņniecības celo psihiatrisko slimnīcu, kura tai laikā bija viena no lielākajām un modernākajām Eiropā. 1928. g. Strenčiem piešķirtas pilsētas tiesības. 20. gs. 30. gados Strenčos izveidojās arī četras lielas dārzniecības. Otrā pasaules kara laikā nodedzinātas 60 ēkas. 20. gs. 50. - 80. gados pilsētas labiekārtošanā un celtniecībā aktīvi piedalījās Strenču virsmežniecība un mežrūpniecības saimniecība.

Strenču centrā ievērojamāko stilistiski vienotas apbūves kompleksu veido Strenču psihoneiroloģiskās slimnīcas ēkas. Tās radušās, sākot ar 1903. g., pēc vienotas arhitekta A. Reinberga ieceres. Levērojamākie objekti ir paviljona tipa slimnieku korpusi, ārstu mājas, kā arī ūdens rezervuāra novietojums katlu mājas skurstenī un tā pielāgojums apsildei. Divu un triju stāvu plastiskas formas kieģēji mūra ēku veiksmīgi ieķļaujas slimnīcas parka ainaviskajā vidē. Otrs apbūves centrs veidojies starp Strenčupi, dzelzceļu un Valkas - Valmieras ceļa un Strenču - Jērcēnu ceļa krustojumu un raksturīgs ar saglabājušos 20. gs. sākuma vienstāvu apbūvi, kurā kā dominante izceļas 1907. g. celtā Strenču luterānu baznīca. Tās veidolā redzamas Latvijas laukiem netipiskā jūgendstila izēmnes. Baznīca atjaunota pēc Pirmā pasaules kara, 1937. g. tai uzcelts tornis.

20. gs. 90. gados turpināja darboties a/s "Strenču MRS", Strenču virsmežniecība, kā arī psihoneiroloģiskā slimnīca. Ir arī vairāki pārtikas pārstrādes uzņēmumi un moderna meža un dekoratīvo stādo audzētava. Strenči ir pirmā Latvijas provinces pilsēta, kurā ar Dānijs atbalstu pabeigts kompleksais pilsētas vides un enerģētikas projekta risinājums.

Strenču apmeklētājiem varētu būt interesanti ikgadējie Gaujas plostnieku svētki, kā arī viens no vecākajiem dzelzs-betonu tiltiem Latvijā pār Gaujas upi uz Trikātas ceļa. Ir iespējami saistoši tūrisma maršruti pa Gauju, kā arī gar Gaujas gleznaiznajiem krastiem, tāpat uz Vijiemu, Ēveli un Trikātu. Ap Strenčiem atrodas ar ogām, sēnēm un dzīvniekiem bagāti mežu masīvi.

Strenči lies 126km northern of Riga on the right bank of the River Gauja, on the Seda plain within the Talava lowland.

Strenči (Stackeln) was formed next to the Riga-Pskov railway line (built in 1889) as a settlement of the Gauja raftsmen and woodsmen. Strenči village grew around the railway station, and a village status was granted in 1895. In 1907, the psycho-neurological clinic built by the chivalry of Vidzeme was opened in the village. It was one of the largest and most modern establishments of the sort in Europe at that time. Four large market gardens were established there in 1930's. 60 buildings were burnt down during World War II. During 1950's - 1980's Strenči forestry and timber processing industry actively supported construction and development work in the town.

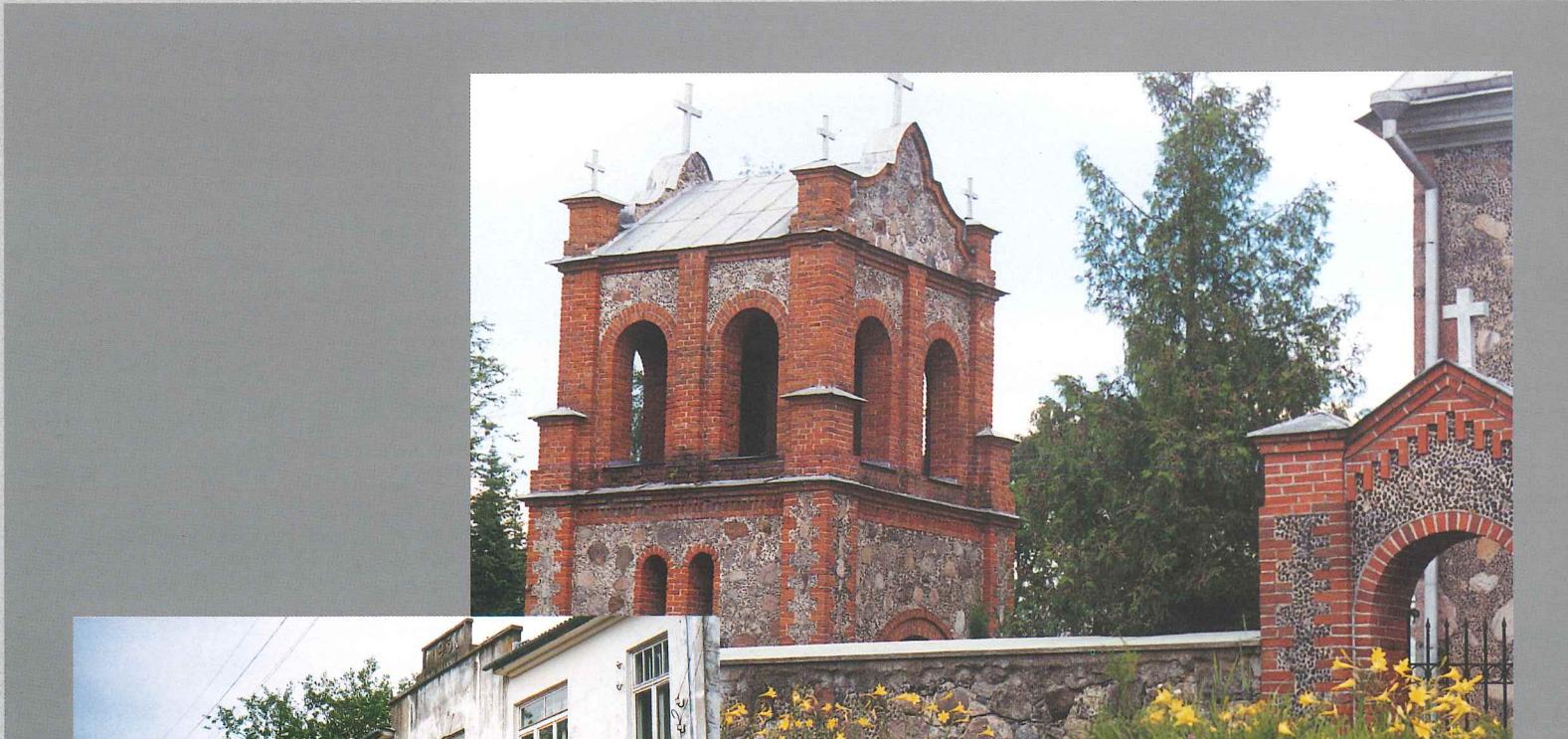
The building complex of Strenči Psycho-neurological Clinic represents the most remarkable and stylistically integrated ensemble in the centre of Strenči. Construction work was begun in 1903 according to the idea of architect A.Reinberg. Most notable objects include the pavilion-type blocks for patients, doctors' houses, as well as disposition of the water reservoir in the chimney of the boiler-house in order to adapt it for heating purposes. Two- and three-storey brick houses are successfully integrated into the landscape of the Clinic's park.

Another built-up centre has developed among the River Strenčupīte and crossing of railway line, Valka-Valmiera road and Strenči-Jērceni road. This part has still retained its single-storey character of the early 20th century, and Strenči Lutheran Church (1907) is a distinctive landmark in the townscape. It is featured by Art Nouveau style, rather atypical for Latvian rural buildings. The church was restored after World War I, and a tower was added in 1937.

Joint-stock company Strenču MRS, Strenči Forestry and Psycho-neurological clinic continued active work in 1990's. There is a couple of food processing industries and a modern plant nursery there. Strenči is the first Latvian province town where a complex project of city environment and power industry has been implemented with Danish support.

The visitors of Strenči might be interested of the annual Gauja raftmen festival, as well as one of the oldest reinforced concrete bridges in Latvia - over the Gauja on the road to Trikāta. Exciting tourist routes along the Gauja and its picturesque banks are available, as well as trip to Vijiems, Ēveli and Trikāta. The large tracts of forest that enclose Strenči are rich in berries, mushrooms and wildlife.

Subates pilsēta ar lauku teritoriju atrodas 181 km uz dienvidaustrumiem no Rīgas, Augšzemes augstienes Ilūkstes pauguraines ziemelrietumu malā pie Lielā un Mazā Subates ezera.

Pirma reizi vēstures avotos Subate minēta 1570. g., kad Kurzemes hercogs Gotthards Kettlers pārdeva Plāteram - Zibergam Subates turgus vietu. Tā jau bija sākusi veidoties 16. gs. pirmaja pusē un pastāvējusi no 1550. g.

Polijas karāja Stefāna Batorija laikā Subate turpināja attīstīties uz grāfa Plātera - Ziberga un Prodes dzimtuīžas īpašnieka Ostena - Zakena zemes. 1677. g., kad Plāteru - Zibergu dzimta pārgāja katoļicībā, ar Polijas karāja lēmumu Subates luterānu baznīcu nodeva katoļiem. Turpmākojais gados konflikti starp katoļiem un luterāniem pārauga atklātās sadursmēs. tāpēc luterīcīgie subatiesi bija spiesti pārcelties uz Subates ezera austrumu krastu, kas piederēja H. F. Ostenam - Zakenam. 1685. g. pie jaunuzceltās luterānu baznīcas izveidojās tā sauktā Jaunsubate. 1680. g. Vecsubate ieguva pilsētas tiesības. Iedzīvotājū galvenā nodarbošanās bija tirdzniecība, amatniecība un zemkopība.

Pēc Polijas daļīšanas 1795. g. abas Subates ietilpa Krievijas impērijas Kurzemes gubernā. Subatē no Krievijas, izvairoties no vajāšanām, ieceļoja daudzas venticībnieku ģimenes. 1887. g. tika ieviesta vienkāršota pilsētas pārvalde, bet 1894. g. abas pilsētas daļas apvienojās. 19. g. un 20. gs. mijā pilsētā bija diezgan raibs nacionāla sastāvs: latvieši, lietuvieši, poli, krievi, ebreji, vācieši. Pirmā pasaules kara laikā 1917. g. Subatē otrs reizi piešķira pilsētas tiesības. Latvijas atbrīvošanas kara laikā 1919. g. Subati ieņēma Lietuvas armija un līdz 1921. g. pilsēta bija sadalīta: puse Latvijai, puse Lietuvai. Vēlāk pilsētu atguva Latvija un tājā atradās valsts robežapsardzības iestādes, darbojās spēkstacija un kokapstrādes uzņēmumi. Otrā pasaules kara laikā nacistiskā terora apstākļos gāja bojā gandrīz visi Subates ebreju tautības iedzīvotāji. Pēc Otrā pasaules kara Subatē darbojās vairāki vietējās rūpniecības uzņēmumi.

Vēsturiskā centra brīvā plānojuma sistēma atspoguļo Subates vēsturi. Nosacīti par centru var pieņemt tagadējo Turgus laukumu Vecsubates pusē, kurā atrodas arī pilsētas dome, katoļu baznīca un venticībnieku baznīca. Par Jaunsubates centru parasti uzskata luterānu baznīcu. Abās Subates daļās saglabājies vēsturiskais šauro un likumaino ielu tīkls, kas, kopā ar ezera ūdeņu klātbūtni, Subates ainavai piešķir īpašu senatnīguma noskaņu.

Pilsētas vēsturiskajā centrā pārsvarā ir koka mazstāvu individuālā apbūve, kurā atspoguļojas latviešu, vācu, polu, lietuviešu, krievu un ebreju nacionālās kultūras iezīmes. Kompakti izbūvētājā pilsētas senākajā daļā saglabājušās 18. - 19. gs. ēkas: dzīvojamās mājas, skola, tēkas nams, venticībnieku baznīca un sinagoga, arī katoļu un venticībnieku kapsētas. Vecsubati ar Jaunsubati savieno tilts pār šaurumu, kas atrodas starp Subates ezeriem. Jaunsubates pusē atrodas slimnīca, vecs parks ar gravu, arī ebreju, nacistiskā terora upuru un luterānu kapsētas. Ebreju kapsētā saglabājušās 18. - 20. gs. kapakmeni.

Levērojamākie objekti: Subates Sv. Jura luterānu baznīca (celta 1685. g., attarinot Lietuvas teritorijā adaptētās kalvinistu dievnamu arhitektūras formas); Subates Erceņģēla Mīķela katoļu baznīca, vārti ar zvanu torni (1831. g.); vecā sinagoga Jelgavas ielā 1; venticībnieku baznīca Liepu ielā (20. gs. sākums).

20. gs. 90. gados pilsētas saimnieciskajā dzīvē izveidojās privātās struktūras. Darbojas apavu un kokapstrādes ražotnes, kā arī vairāki tirdzniecības un komūnālie pašvaldības uzņēmumi.

Apmeklētājam Subate ir interesanta kā Latvijas pierobežas pilsēta gleznaino ezeru krasotis, kuras vēsturiskajā veidolā atspoguļojas dažādu tautību kultūru mijiedarbība.

Subate town with a rural territory lies 181km south-eastern of Riga, in the north-western part of Ilūkstes Hillocks of Augszemes upland, at Lakes Lielais and Mazais Subate.

Subate is first mentioned in written documents in 1570, when the Duke of Kurzeme Gotthard Kettler sold a market place to Count Playter-Sieberg. The beginnings of the site can be related to the early 16th century.

During the rule of the Polish king Stephan Batory Subate continued to develop within the land properties of count Playter-Sieberg and Prode's landlord Osten-Zacken. In 1677, when the family of Playter-Sieberg converted to Catholicism, Subate's Lutheran Church was handed over to Catholic parish according to the order of the Polish king. Following years brought many conflicts between Catholics and Lutherans, and finally Subate's Lutheran people had to move to the eastern side of the lake that was owned by H.F.Osten-Zacken. In 1685, the so-called Jaunsubate (New Subate) grew next to the newly erected Lutheran church. Vecsubate was granted town status in 1680. The town inhabitants were mainly engaged in trade, crafts and agriculture.

After division of Poland in 1795, both parts of Subate were incorporated into Kurzeme province of Russian Empire. Many families of Old-believers from Russia travelled to Subate and settled down there in order to seek shelter from persecution in their own country. In 1887 a simple town administration was introduced, but in 1894 both parts of the town were united. On the turn of the 19th and 20th centuries many different nationalities lived in the town: Latvians, Lithuanians, Poles, Russians, Jews, Germans. During World War I Subate was repeatedly granted town status. During the Latvian Liberation War the Lithuanian Army took Subate in 1919 and the town remained divided into two parts - Latvian and Lithuanian - until 1921. Later Latvia regained the "Lithuanian" part of the town, and frontier guards institutions, power plant and timber processing enterprises were located there. During World War II almost all Jewish people from Subate were killed by the Nazi terror. After World War II several local industries were developed in Subate.

The rather free housing structure reflects the history of the town. One can assume that the Market Square represents the present town centre of Vecsubate (Old Subate), where the Town Council, Catholic Church and Old-believers Church are situated, too. The Lutheran Church is usually considered to be the centre of Jaunsubate. Both town parts have still preserved the pattern of narrow and winding streets that, in combination with the presence of nearby lake, creates a special impression of a town redolent of age.

The historical centre of the town is dominated by low-rise wooden dwelling houses with typical features of Latvian, German, Polish, Lithuanian, Russian and Jewish national cultures. The oldest town core still displays structures of the 18th-19th centuries: dwelling houses, a school, a court building, Old-believers' Church, Synagogue, as well as Catholic and Old-believers cemeteries. A bridge over the pass between the two lakes links Vecsubate and Jaunsubate. A hospital, an old park with a ravine and cemeteries of victims of the Nazi terror and Lutherans are located in Jaunsubate. Gravestones from the 18th-20th centuries can be seen in the Jewish cemetery.

Most remarkable objects include Subates Sv.Jura (St.Georg's) Church (built in 1685 by imitating the forms of Calvinistic church architecture that was adapted in Lithuania), Subates Catholic Church of Archangel Michael, gate with a belfry, (1831); the old Synagogue at Jelgavas Street 1; Old-believers Church in Liepu Street (early 20th cent.).

As to the economic life of the town, a number of private structures were formed there in 1990's. There is a footwear production and timber processing plants, as well as a couple of trade enterprises and public facilities operating there.

Subate may be interesting to the visitors of the town as a Latvian border town on the banks of the picturesque lakes. Interaction of different nationalities has contributed to the historical image of the town.

Uz deviņiem pakalniem Ziemeļkuras augstienē izaugusi Kurzemes pilsēta Talsi. Tā atrodas 107 km no Rīgas. Pilsētu šķērso dziļa ieklaka, kam dienvidu galā atrodas Talsu ezers, bet ziemeļu galā - Vilkmuīžas ezers. Abi ezeri bijuši savstarpēji savienoti, un joprojām glabā sevi liecības par senajiem kuršiem. Paradums mirušo lietas nogremdēt ūdenī nav novērots citām baltu tautām, un tas Talsu ezerus izceļ citu vidū.

Talsu piiskalns Talsu ezera dienvidausrumos bijis apdzīvots 10. - 14.gadsimtā, un šajā teritorijā saskārūšās kurši un lībieši zemes. Šis bija viens no nozīmīgākajiem kuršu piiskalniem, kur iepriekš, domājams, dzīvojuši lībieši. Pilij bijusi arī priekšpils un senpilsēta. Talsu ģeogrāfijā un vēsturē sava nozīme bijusi arī pārējēm pakalniem - Tiguli kalnam, Sauleskalnam, Baznīckalnam, Dzirnavkalnam, Leču kalnam, Krievgala, Vilkmuīžas un Kēniņkalnam.

Pēc vācu krustnešu iebrukuma Talsi nonāca bīskapa rokās, bet jau 1253.gadā varu pārnēma Livonijas ordenis. Tas Dzirnavkalnā uzcēla savu mūra pili, kura tika nopostīta Livonijas kara laikā un vairs nav atjaunota.

16.gadsimtā Talsi ietilpa Kurzemes hercogistē, un miestā bija vērojama saimnieciska rošība. Taču kopš 17.gadsimta Talsus skāra visdažādākie postījumi - gan Polijas - Zviedrijas karadarbība, gan viesulvētra un Lielais mēris 18.gadsimta sākumā. Visbeidzot miestu izpostīja ugunsgrēks 1733.gadā. Pēc tā Talsus pārnēma panākums, un pastāvēšanu sāka maznozīmīgs lauku centrs.

Ar 1819.gadu, kad uz Talsiem pārcēlās tuvējās Kandavas pilskungs, sākās atdzīvošanās. 19.gadsimta 70.gados Talsi uzplauka, attīstījās rūpniecības un citu nozaru uzņēmumi. ZR dalā izveidojās Jauntalsi, un 1894.gadā Talsiem piešķīra ierobežotu pilsētas pārvaldi. Pilsētas tiesības iegūtas tikai 1917.gadā.

Pilsētas vēsturiskas apbūves centrs atrodas ap Baznīckalnu Talsu ezera krastā, ap tagadējām Laidzes, Kalna un Kaleju ielām. Jau 1403.gadā šeit tika uzcelta koka baznīca. Tuvumā atradies tirgus laukums, soda vieta un kauna stabs. Ezeri 18.gadsimtā galvenokārt tikuši izmantoti saimnieciskām vajadzībām, tāpēc pret ezeriem vērstā apbūvē atspogulojas sadrumstalotu maznozīmīgu ēku struktūra. Krāšno pauguraino dabas ainavu ezera krastā piepildīja nelielu ēku apbūve.

Kad pilsēta lēnām atkopās pēc ugunsgrēka 1905.gadā, līdzās nelielām koka ēkām sāka celt vairākstāvu mūra ēkas. Pilsētas pagalmos izvietojās divstāvu saimniecības ēkas. Daudzām ēkām Talsi vecpilsētā raksturīgi jumti ar nošķautiem galiem.

Par galveno pilsētas maģistrālu 20.gadsimta sākumā izveidojās Lielā iela, kas nav zaudējusi savu pievilcību arī tagad. Tāpat šodienas vērotājām ir redzama 19.gadsimta beigās Tiguli pakalnā celtā baronu Firksu vasaras muiža - Villa Hochheim, kur tagad ierīkots Talsu novada muzejs. Muižas ēku ieskauj izkopts dendroloģisks parks. Pilsētā darbojas vairākas draudzes, kas pulcējas savas konfesijas dievnamos. Izcila ir hercoga Gotharda laikā celtā luterāju baznīca Baznīckalnā. Talsos Dievam kalpojis arī pazīstamais mācītājs, komponista L.van Bēethovena draugs K.F.Amenda.

Kēniņkalna pakājē mūsdienās slejas Koklētāja skulptūra - piemineklis Latvijas atbrīvošanas cīpu upuriem un varonjiem. Telnieks K.Zemdega to veidojis Talsu pilsētai. Iecerētājā veidolā un akmenī šo ideju īstenojis V.Titāns. Piemineklis atklāts 1996.gadā.

Kurzemes pērle Talsi šodien ir nozīmīgs autoceļu mezgls - pilsēta ir aptverta ar apvedceļiem. Arī galvenās ielas nav maznozīmīgas. Tās radušās, iezīmējot virzienus no vēsturiskā centra, ap ko izaugusi pārējā radiāli veidotā pilsēta. Talsus citu Latvijas pilsētu starpā joprojām iezīmē reljefa dažādība un ainaviskais krāšņums.

Talsi lies on nine hillocks of the Ziemelkuras upland in Kurzeme. A distance of 107 km separates the town from Riga. A deep hollow crosses the town, joining Lake Talsi in the southern part of the town with Lake Vilkmuīžas in the north. Both lakes have been linked with each other before and they still keep evidences of the ancient Cours. The custom to sink the belongings of the dead in water has not been traditional for other Baltic tribes, and this is why the lakes in Talsi are remarkable.

Talsi hillfort south-eastern of Lake Talsi was inhabited between the 10th and 14th centuries. This was the border of the lands of the Livs and the Cours. This has been one of the most significant Cours' hillforts and it is presumable that the site was inhabited by the Livs before. The castle also had a forecastle and an ancient town. Even other hillocks of Talsi - Tiguli Hill, Sauleskalns Hill, Baznīckalns Hill, Dzirnavkalns Hill, Leci Hill, Krievgals Hill, Vilkmuīžas Hill and Keninkalns Hill - have played an important role in local geography and history.

After invasion of German Crusaders, Talsi became the property of the Bishop, but as soon as in 1253 the power was seized by the Livonian Order. The Order erected a stone castle on Dzirnavkalns Hill; however, the castle was destroyed during the Livonian War and later it was not rebuilt.

In the 16th century, Talsi was a part of the Duchess of Kurzeme and this period is characteristic of an active economic life in the village. But in the 17th century the village was devastated by different misfortunes, like the Swedish-Polish War, a typhoon, and last but not least the Big Plague epidemic in the early 18th century. Finally, a fire destroyed the village almost completely in 1733. Following years mark a decline in the village fate when it exists just as a small unimportant rural centre.

Break point and revival came at about 1819 when the landlord of nearby Kandava moved to Talsi. The town flourished in 1870's when industry and enterprises of other branches were developed there. Jauntalsi area (New Talsi) grew in the north-western part, and restricted town administration was granted to the town in 1894. Town status was granted to Talsi as late as in 1917.

The historical town centre is located nearby Baznīckalns Hill at Lake Talsi and around the present-day Laidzes, Kalna and Kaleju Streets. A wooden church was built there as early as in 1403 and a market square, a punishment site and a pillory next to it. The lakes were mainly used for household purposes in the 18th century, this is why the buildings lack unity and representative character there. The picturesque and hilly nature landscape was built-up with some rather small structures.

When the town slowly revived after the fire of 1905, construction of multi-storey masonry buildings was begun alongside with the small wooden structures. Two-storey outbuildings grew in the inner yards of the town. Many buildings in the Talsi Old Town are featured by the typical hip roofs.

In the early 20th century Lielā iela (the Big Street) developed into the main street, and it has preserved its charm until today. On the Tiguli Hill one can easily see Villa Hochheim, built as a summer residence of baron Fircks, which now houses the Talsi Region Museum. The manor house is enclosed by a well-kept dendrological park. There are several churches of different congregations in Talsi, the most remarkable among them is the Lutheran Church on Baznīckalns Hill, built by the Duke Gotthard. The well-known pastor K.F.Amendt, a friend of the famous composer L.van Beethoven, has lived and worked in Talsi.

At the foot of Keninkalns Hill one can see the sculpture Koklētāja (The Kokle Player) - a monument to the heroes and victims of the Latvian Liberation War. The idea of sculptor K.Zemdega was materialised in stone by V.Titāns (1996).

Today Talsi is an important road junction since the town is enclosed by traffic ring roads. The main streets are also of importance: they mark various directions radiating from the town centre. The manifold terrain and picturesque landscapes distinguish Talsi among other Latvian towns.

Tukuma pilsētā, kas atrodas 63 km no Rīgas, starp Kurzemes un Zemgales novadiem, ir savienojūšas vairāku dabas rajonu un apvidu robežas - Ziemeļkursas augstienes Vanemas pauguraine, Spārnenes vilpītās līdzenums, austrumos - Piejūras un Viduslatvijas zemiene. Te cieši savijušas arī lībiešu, kuršu un zemgauju kultūras. Tukuma nosaukums lībiešu valodā "tukku mägi" nozīmē kaudzes kalns. Pilsētas centrālā daļa atrodas Abavas senlejas austrumu galā, kur plūst Sločenes upe; uz tās iepretī pilsētas centram no 14.gs. līdz 1947.g. bija jauku dzirnavezers. Upes virzienā pilsētai cauri stiepjas dzelzceļa līnija.

Tukuma teritorija bijusi apdzīvota jau 10. - 11. gadsimtā, kad te atradusies societināta pils un lībiešu ciems. Dokumentāli Tukuma pirmo reizi minēts 1253.gadā Kursas dalīšanas līgumā starp Livonijas ordeni un Kursas bīskapiju. Tagadējā pilsēta veidojusies ap 13.dagsimta beigās būvēto Livonijas ordena pili, šajā laikā tā darbojusies kā administratīvs un saimniecisks centrs. 15.gadsimta beigās, kad Rīgas arhibīskapija ienem Tukuma pili un izposta pilsētu, sāka celt priekšpilsētas societinājumus - garnizona apmetnes pili Šlokenbekā. Ap nozīmīgo Rīgas - Prūsijas satiksmes ceļu cēla muīžas, bet pats miests veidojās par centru. Tukumam pārejot Kurzemes hercogistes pārvaldībā, sagrautā pils tika atjaunota, pilsēta sakopta, sāka attīstīties mazās ražotnes. 17.gadsimtā Tukums piedzīvoja uzplaukumu. Taču vēlāk postījumi pilsētā sekjoja citi citam. Lielais mēris papēma gandrīz visus iedzīvotājus. Būtviecība miestā atsakās tikai 18.gadsimta vidū. Līdz gadsimta beigām pilsēta bija atkopusies, un, pateicoties Katrīna II, 1795.gadā Tukumam piešķirtas pilsētas tiesības. Tas kļūst par jaunizveidota aprīņķa centru. 19.gadsimta 2.pusē pilsētā bija vērojama strauja izaugsmē, attīstījās rūpniecība. Dzelzceļa līnijas Rīga - Tukums atlāšana aizsāka nozīmīgu satiksmes mežģīzi izveidi.

No Tukuma pilsētas rašanās sākumiem saglabājušās mūra pils paliekas un regulārs laukums - apmetnes vieta pie senā Rīgas - Prūsijas ceļa Slocenes krastā. Te saskatāmas senās pilsētas plānojuma iezīmes. 17. - 18.gadsimtā plānojums mainījās - apbūve izstiepās gar lielceļu. 19.gadsimta sākumā Tukuma apbūvi veidoja lielākoties koka ēkas lubu un dakstiņu jumtiem, plašu dārzu ieskautas. Bet 1865.gadā nodeg gandrīz viss pilsētas centrs. Tam atjaunojoties, pilsētas teritorija paplašinās, tiek veikta labiekārtošana.

Sodienas pilsētā 18.gadsimta koka namīji mijas ar atsevišķiem greznīgiem eklektisma mūra namiem. Pie pilsētas austrumu robežas joprojām atrodas 1671.gadā celtā un četrkārt pārbūvētā Durbes pils - viena no Šlokenbekas mazmuīžām. Šodien pilsētas galvenās arterijas ir Pils iela un Lielā iela. Attīstoties plānojuma struktūrai, pilsēta sadalījusies vairākās daļās - Jauntukums, Ozolini, Velki un citas. Tomēr iepriekšējo gadsimtu apbūves liecības, kas izvietotas interesantā relijefā, piešķir Tukumam īpašu pievilcību.

Tukums town lies 63km from Riga between Zemgale and Kurzeme regions, at the border point of several nature and regional areas: the Vanemas hillocks of the Ziemeļkursas upland, the Sparnenes plain and the Piejuras and Viduslatvijas lowlands in the east. Cultures of the ancient Livs, Cours and Zemigallians have intermingled here. The name of Tukums, "tukku mägi" means "a hill of heaps" in the Livs' language. The central part of the town is located in the eastern end of the Abava River valley where the River Slocene flows; between the 14th century and 1947 there was a nice mill-lake on the river in front of the town. A railway line stretches through the town in parallel to the river.

The territory of Tukums was inhabited already in the 10th-11th century, when a fortified castle and a settlement of Livs were located here. Tukums is first mentioned in written documents of 1253 in the treaty of the division of Kursa between the Livonian Order and Kursa Bishopric. The present-day town formed around the castle of the Livonian Order (built in the end of the 13th cent.); at that time it functioned as an administrative and economic centre. At the close of the 15th century when Riga Archbishopric captured the Tukums castle and devastated the town, the construction work of the suburb fortifications was begun, i.e., the garrison castle in Slokenbeka. A number of manor houses were erected near the important Riga-Prussia traffic road, and the village developed into a centre. When Tukums was incorporated into the Duchy of Kurzeme, the ruined castle and the town was rebuilt and various small local productions were established. In the 17th century Tukums flourished. Yet later years brought many misfortunes. The Big plague epidemic took the lives of almost all inhabitants. Construction work was restarted as late as in the middle of the 18th century. By the end of the 18th century the town had revived, and thanks to the Catherine II, town status was granted to Tukums in 1795. It became the centre of the recently established district. The second half of the 19th century brought rapid growth to the town: industry developed and opening of the Riga-Tukums railway line marked the formation of an important traffic junction.

Ruins of the stone castle and a regular square, the site of the former settlement on the bank of the River Slocene at the ancient Riga-Prussia road, still keep evidences of the beginnings of the town. Here one can distinguish the outlines of the ancient town planning. Yet, in the 17th and 18th centuries the planning scheme changed and the buildings were located along the road. In the early 19th century Tukums mainly consisted of wooden structures with shingle and tile roofs, enclosed by large gardens. Unfortunately, the major part of the town centre was destroyed by fire in 1865. During the reconstruction works the town territory was enlarged and improved.

The present-day townscape is featured by wooden dwellings of the 18th century that exist alongside with some splendid stone buildings of Eclecticism style. The Durbe Palace still greets the town visitors at the eastern border of the town. This manor house was erected in 1671 as a part of the Slokenbeka manor and it has been rebuilt four times. Today, the main streets are Pils and Liela Streets. As the planning scheme developed, the town has been divided into several parts - Jauntukums (New Tukums), Ozolini, Velki and other. Yet the building evidences of the former centuries, located in the interesting terrain, add a special charm to the town of Tukums.

Valka ir Latvijas un Igaunijas robežpilsēta un atrodas 157 km uz ziemeļaustrumiem no Rīgas Sakalas augstienes Ērģemes paugurainē.

Pirma reizi rakstītos avotos Valka (Pedele) minēta 1286. g. un tās attīstību veicināja Rīgas - Pleskavas un Rīgas - Tērbatas tirdzniecības ceļu tuvums. 1584. g. Valkai piešķirtas pilsētas tiesības, bet 17. gs sākumā Valka tika pilnībā nopostīta. 1783. g. Valka jau atkal bija Vidzemes gubernas aprīņķa pilsēta. No 1849. līdz 1890. g. Valkā darbojās viens no latviešu skolotāju izglītības centriem - Vidzemes draudzes skolu skolotāju seminārs, kurā mācījās daudzi ievērojami latviešu un igauņu kultūras darbinieki. 19. gs. beigās Valka kļuva par ievērojamu dzelzceļa mezgli, kur krustojās Rīgas - Pleskavas (1889. g.), Valkas - Tērbatas (1889. g.) dzelzceļa līnijas, kā arī Valkas - Pērnava (1897. g.) un Valkas - Stukmaņu (1903. g.) šaursliežu dzelzceļa līnijas. Pirmā pasaules kara laikā Valka bija ievērojams Kurzemes un Vidzemes bēgļu centrs. 1920. gadā, nospraužot Latvijas un Igaunijas valsts robežu, Valkas lielākā daļa tika pievienota Igaunijai un nosaukta par Valgu. 1922. g. Valka ieguva pilsētas tiesības. Valka attīstījās 20. gs. 20. - 30. gados kā aprīņķa centrs, tomēr līdz pat šodienai saglabājās Valgas dominante.

Tagadējās Valkas vēsturiskais centrs veidojies 20. gs. 30. gados ap Lugažu laukumu, ievērojot vēsturiskās transporta trases. Pilsētas būvnoteikumi apstiprināti 1936. g. Vēsturiskajam centram piekļaujas Cimzes kapsēta, kur atdusas daudzi ievērojami latviešu un igauņu kultūras darbinieki.

Ievērojamākās celtnes vēsturiskajā centrā : Valkas - Lugažu luterānu baznīca (celta 15. gs., vairākkārt degusi, atjaunota 1910. g.), barona M. Vrangelja nams (1854. g., tag. tiesas nams), Vidzemes skolotāju semināra ēka (1853. g., tag. novadpētniecības muzejs), Tautas nams (1927. g.), Jāņa Cimzes Valsts ģimnāzija (1930. g.), pilsētas pamatskola (1923. g.).

20. gs. 90. gados Valkas attīstību noteica tās ģeogrāfiskais stāvoklis, tādēļ galvenais uzņēmējdarbības virziens ir patēriņa preču realizācija, kā arī kokapstrāde un banku darbība.

Valkas apmeklētājiem varētu būt interesanta pedagoģa, folklorista un komponista Jāņa Cimzes (1814. -1881.) darbība latviešu izglītības un kultūras jomā. Jāātzīmē, ka Valka ap 1917. g. bija Latvijas nosacītā galaspilsēta, kurā tika publiskota Latvijas neatkarības ideja un izveidota Latviešu pagaidu nacionālā padome.

Starp pārējām Latvijas pilsētā Valku izceļ robežpilsētai raksturīgie valsts robežas pārejas punkti centrālo ielu kvartālu vidū.

Valka is a Latvian border town at the border to Estonia. It lies 157km north-western of Riga, at the Ergeme hillocks of the Sakala upland.

Valka (Pedele) is first mentioned in written documents of 1286 and its development was fostered by the location nearby Riga-Pskov and Riga-Tartu trade routes. In 1584 a town status was granted to Valka, yet in the early 17th century the town was completely devastated. In 1783 Valka again was a town of the Vidzeme province. During the period between 1849 and 1890, the Seminar of the Teachers of Vidzeme parish schools was actively working in Valka. It was one of the education centres of Latvian teachers where many remarkable Latvian and Estonian cultural personalities studied at that time. By the late 19th century Valka developed into an important railway junction, the crossroads of Riga-Pskov railway line (1889), Valka-Tartu railway line (1889), as well as Valka-Pārnu (1897) and Valka-Stukmani narrow-gauge railway lines (1903). During World War I Valka was a large centre of refugees from Kurzeme and Vidzeme. In 1920, when the Latvian-Estonian border was demarcated, the biggest part of Valka was attached to Estonia and renamed Valga. Town status was granted to Valka in 1922. During 1920's and 1930's Valka developed into a district centre, yet the dominance of Valga can be distinguished even today.

The historical centre of the present-day Valka has developed around Lugazi Square in 1930's, following the directions of the historical traffic roads. Construction regulations were approved in 1936. Cimze's Cemetery is situated next to the historical centre and many significant Latvian and Estonian cultural personalities are buried there.

Most significant buildings of the historical centre include Valgas-Lugazi Lutheran Church (built in the 15th cent., destroyed by several fires, renovated in 1910), the house of baron M.Wrangel (1854, at present used as a court building), the building of the Seminar of Vidzeme teachers (1853, at present houses the Museum of local history), Tautas nams (The Meeting House) (1927), State Gymnasium of Janis Cimze (1930) and the Primary school (1923).

The development of Valka in 1990's was defined by its geographical position. The main business branches are trade, as well as timber processing and bank services.

Visitors of Valka might be interested in the life and work of Janis Cimze (1814-1881), Latvian pedagogue, folklorist and composer who has significantly contributed to the development of the Latvian culture and education. It should also be mentioned that in 1917 Valka was the "preliminary" capital city of Latvia where the idea of an independent Republic of Latvia was made public and the Latvian National Interim Council was founded.

Among other Latvian towns Valka is characteristic of the border crossings on the central streets, a typical feature of border towns.

Valmiera atrodas 107 km uz ziemeļaustrumiem no Rīgas dabas ainavu un reljefa apvidu krustpunktā. Vēsturiskais centrs izveidojies pie Rātsupites ietekas Gaujā, Gaujas senlejas labajā krastā.

Tagadējās Valmieras apkārtne 13. gs ietilpa latgalu apdzīvotajā Tālavas novadā. Pilsēta veidojusies pie sena tirdzniecības ceļa, kas gar Gauju veda no Baltijas jūras piekrastes uz igauņu un krievu apdzīvotajām vietām. 13. gs. celta Zobenbrāļu, vēlāk Livonijas, ordeņa pils. Ir uzska, ka Valmierai pilsētas tiesības ir jau no 1323. g., kad pilsētai jau bija sava maģistrāts. Vienlaikus ar pilsētu 13. -15. gs pastāvēja apmetne Lucas kalnā. 14. -16. gs. Valmiera bija Hanzas savienības pilsēta. No 16. gs. 2. puses līdz 18. gs. sākumam Valmiera kļuva par krievu, zviedru un poļu karaspēku savstarpējo cīņu objektu, kā rezultātā pilsēta tika atkal un atkal nopostīta. 18. gs. 80. gados Valmiera kļuva par aprīņķa centru, kura attīstību noteica gan senie, gan jaunie - zirgu pasts, dzelzceļi - tirdzniecības ceļi. Valmierai bija nozīmīga loma Latvijas atbrīvošanās kara vēsturē. 20. gs. 20. -30. gados Valmiera kļuva par nozīmīgu Ziemeļlatvijas administratīvu un saimniecisko centru ar samērā attīstītu vidējo rūpniecību. Tika radīti priekšnotekumi, lai Valmiera veidotos par kūrortu un tūrisma centru. 1944. g. septembrī, atkāpītīties vācu okupācijas karaspēkam, un ienākot Sarkanas armijas daļām, nodega Valmieras vēsturiskais centrs. Pēc Otrā pasaules kara Valmierā attīstījās lieli ķīmiskās un pārtikas rūpniecības uzņēmumi, kuru darbības nodrošināšana radīja raksturīgo sociālistiskās rūpniecības pilsētas vidi.

Par Valmieras viduslaiku apbūvi liecina tikai Sv. Šimona baznīca (1283. - 1285. g.) un ordena komūra pils drupas (13. gs. beigas), kā arī viduslaiku pilsētas zemes nosciņinājumi. 17. gs. 40. g. tika izveidots renesansei raksturīgais regulārais ielu tīkls un taisnstūra veida kvartāli, tomēr pēc 1944. g. ugunsgrēka saglabājušās tikai nedaudzus 18. gs. ēkas.

Vēsturiskā centra apbūvi var raksturot kā dažu salīpu veidā saglabājušās 13. - 20. gs. pirmās puses ceļtnes, starp kurām izveidojusies pompožā padomju sabiedrisko ēku un daudzstāvu dzīvojamo māju apbūve. No 18. gs. saglabājusies Vecā aptieka, Valteru namīņš un Zirgu pasta stacija. No 19. gs. ceļnēm jaātzmē bijušā Valmieras skolotāju semināra ēka (1900. g.). Pilsēta ir vairāki nozīmīgi 20. gs. 30. gadu sabiedrisko ceļnu paraugi: bankas ēka (1932. g., arh. A.Kalniņš), Valmieras komercskola (1940. g.), Tiesu nams (1939., arhit. K. Cināts), kā arī savrupmājas. Nozīmīgs kultūrvēsturisks objekts ir Pilsētas kapi, kurā ir gan daudzi tēlietniecības piemineklī, gan ievērojamu vēsturisku personu kapa vietas.

20. gs. 90. gados Valmiera ir kļuvusi par lielāko Ziemeļvidzemes pilsētu, ievērojamu saimniecisko, kultūras un sabiedrisko centru.

Valmieras apmeklētājiem varētu būt interesanti zināt, ka tā ir hernhūtisma (brāļu draudzu) centrs Vidzemē, kā arī apskatīt Karātavu kalnu, Valmieras teātri, Divala parku, Valmieras muzeju.

Valmierai raksturīgs karu laikā izpostīts vēsturiskais centrs, kas saglabājis sākotnējo plānojumu arī pēckara rekonstrukcijas apstākjos.

Valmiera lies 107km north-eastern of Riga surrounded by picturesque landscapes and hilly terrain. The historical centre is situated on the mouth of the River Rātsupīte, on the right bank of the Gauja valley.

In the 13th century, the surroundings of present-day Valmiera were a part of Talava region that was inhabited by the ancient tribes of Latgallians. The town grew at the ancient trade route that stretched from the coastline of the Baltic Sea, alongside with the River Gauja to Estonian and Russian settlements. The Order of the Brothers of the Sword (later the Livonian Order) erected a stone castle there in the 13th century. It is considered that Valmiera was granted a town status as early as in 1323. A settlement at the Hill Luca existed simultaneously with the town in the 13th-15th centuries. During the 14th-16th centuries Valmiera was a member of the Hanseatic League. During the second half of the 16th century to the early 18th century, Russian, Polish and Swedish troops were attempting to seize the control over the town, which resulted in numerous destruction.

In 1880's Valmiera became a district centre and the development of the town was determined by trade routes - both the ancient and the new ones (like railway and horse post). Valmiera played an important role in history of the Latvian Liberation War. In 1920's and 1930's Valmiera developed into an important administrative and economical centre of Northern Latvia with local industry. Good preconditions were created for Valmiera's further development into a tourism and health resort centre. In 1944 when the troops of the Nazi retreated and the town was taken by the Red Army, the historical centre of the town perished in flames. After World War II large enterprises of chemical industry and food processing were established in Valmiera. As a result, the town environment acquired the features typical of socialist industry.

The only evidences that still reminds us the medieval town are St.Simon's Church (1283-1285), castle ruins of the Livonian Order (late 13th century) and medieval earth fortifications. In the 1640's, the regular street network and rectangular blocks, a typical feature of Renaissance, were laid down; unfortunately, only some structures of the 18th have survived the fire in 1944.

The historical centre is featured by several small "islands" of the old structures (the 13th-20th cent.) that are scattered among pompous public buildings and high-rise residential houses of the Soviet time. The Old Drugstore, House of Valteri and the station of the horse-post are some evidences of the 18th century. Some of the most remarkable buildings include the former building of the Valmiera Teacher's Seminar (1900). Several examples of the public buildings of 1930's can be seen in the town, e.g. the Bank building (1932, arch.A.Kalniņš), Valmiera Commercial School (1940), the Court Building (1939, arch.K.Cināts), as well as cottages. The town cemetery is an important historical site that comprises many sculptural monuments and graves of famous historical personalities.

In 1990's Valmiera has developed into an important economical, cultural and public centre and the largest town of Northern Vidzeme.

Visitors of Valmiera may be interested in the history of the Herrnhuters (Valmiera was an important centre of this movement in Vidzeme), as well as the Gallows Hill, Valmiera Theatre, the Divala Park and the Museum of Valmiera.

Valmiera is characteristic of the town centre that has preserved some original historical features throughout the wars and post war reconstruction.

Viena no Kurzemes ietekmīgākajām pilsētām ir Ventspils. Tā atrodas 184 km no Rīgas, Piejūras zemienē, Ventas krastos pie Baltijas jūras. Dokumentāli zījas par Ventas grīvas apdzīvotību neparādās līdz pat 13.gadsimtam, taču arheoloģijas materiāli liecina, ka apkārtne ļaudis dzīvojuši jau pirms mūsu ēras. 13.gadsimtā Ventspili bijusi ordeņa pils. Tirdzniecības apmetnei pie tās jau 1378.gadā bijušas pilsētas tiesības. Livonijas ordena valdišanas laikā Ventspils bija attīstījusies par ostas pilsētu un 14. - 16.gadsimtā ietilpa Hanzas tirdzniecības pilsētu savienībā. Kurzemes hercogistes laikā Ventspils bija iecirkņa centrs. Ekonomisku uzplakumu pilsēta piedzīvoja hercoga Jēkaba valdišanas laikā 17.gadsimtā, jo tā bija nozīmīga hercogistes osta, kuģubūvēs un amatniecības centrs. Kuģubūvētavās strādāja ataicināti holandišie meistari un Ventspils kokamatnieki, būvējot greznus kuģus.

17. - 18.gadsimtā Ventspils cīeta abos Ziemeļu karos, vēlāk arī Lielajā mērī. Neskatoties uz to, tirdzniecības sakari ar citām valstīm tika uzturēti. Vēlkie ierobežojumi tos kavēja, līdz 18.gadsimtā pilsēta pamazām zaudēja ostas nozīmi un iestājas panākums. Jau 1796.gadā Ventspilī tika piešķirtas aprīķa pilsētas tiesības. Ekonomiskie procesi aktivizējās ap 19.gadsimta vidu, kad no jauna tika dibināta Ventspils kuģubūvētava. Tad veidojās arī vairāki rūpniecības uzņēmumi - virvju fabrikas, kokzāgtavas.

19.un 20.gadsimta mijā strauji uzplauka osta un tika izbūvēta ziernas osta Ventas kreisajā krastā. Veica arī citus uzlabošanas darbus. Atklāja dzelzceļa līniju. 20.gadsimta sākumā Ventspils no vietēja mēroga osts bija kļuvusi par modernu Krievijas impērijas tranzītostu. Osts nozīme pilsētas dzīvē saglabājās un tai joprojām ir stratēģiski nozīmīga loma.

Kurzemes hercogistes laikā pilsētas apbūve bija izaugusi tagadējās vecpilsētas apjomā, tikai nelielu daļu no tās aizņēma viduslaiku Ventspils. Gandrīz neskarts saglabājies 18.gadsimta ielu tilks un dažas ēkas. Ta laika plānos ir redzama kuģubūvētavas vieta Ventas krastā. 1831.gadā inženieris Fetingis izstrādāja jaunu pilsētas ģenerālpālīnu, kur paredzēja pilsētas attīstību dienvidaustrumu virzienā. Taču attīstība nenoritēja tik strauji un uzplakums bija vērojams tikai 19.gadsimta beigās. 1868.gadā Plostu ielas galā, vecās pārceltuves vietā uzcēla plostu tiltu pār Ventu. Šis laiks uzsakātāms par Ostgala apbūves sākumu. Pilsētas apbūvi pārsvār veidoja koka ēkas.

1899.gadā tika izstrādāts jauns ģenerālpālīns, paredzot jaunu regulāru ielu sistēmu. Gadsimtu mijā pilsētā bija vērojams ekonomisks uzplaukums, attīstījās būvniecība. Dienvidos no Vecpilsētas uzcēla Jaunpilsētu un sākā būvēt vairākstāvu dzīvojamās mājas. 1921.gadā Ventspils teritorijā ieiklāva piepilsētas ciemus, kas piederēja Sarkanmuži, kā arī mežu.

Ventspils izdevīgais stāvoklis Ventas grīvā veicinājis tās attīstību un veidošanos par turīgu Kurzemes pilsētu, kur stratēģiski svarīgākais objekts izsenis bijusi osta. Tās izaugsme un darbība arī noteica pilsētas apbūves raksturu - bez dzīvojamajām un sabiedriskajām ēkām īpaša vieta ieraudāma noliktavu ēkām, agrākajai kuģubūvētavai, moliem. Ostgalā saglabājusies vēsturiskā apbūve, ko veido koka un mūra nami, kas piederējuši jūrniekiem, kapteiniem, turīgākiem zvejniekiem. Atsevišķi uzlūkojami dažādu konfesiju dievnamī, kā arī baptistu lūgšanu nams.

Tagadējā pilsētā Ventas krastos izvietota industriālā apbūve, savu lomu ir paturējusi osta. Upes labajā krastā izaugusi Pārventa. Saprātīgas saimnieciskās darbības rezultātā Ventspils izveidojusies par sakoptu un patikamu pilsētu, kur jūtama gan pietāte pret kultūrvēsturisko vidi, gan jaunas izaugsmes iespējas.

Ventspils is one of the mightiest cities of Kurzeme. It lies in the Maritime lowland, on the banks of the River Venta, 184km from Riga. Although written sources do not mention inhabitation at the mouth of the Venta before the 13th century, archaeological researches bear evidence that the vicinity was inhabited already in the 1st millennium BC. The Order castle was built in Ventspils in the 13th century. The trade settlement at the castle had a town status as early as in 1378. During the rule of the Livonian Order Ventspils developed into a harbour town and was a member of the Hanseatic League (Hansa). During the time of the Duchy of Kurzeme, Ventspils was a regional centre. An economic boom dates back to the time of the Duke of Kurzeme Jacob in the 17th century when the city was an important port and centre of shipbuilding and crafts. Dutch experts and local craftsmen worked together in the shipyards, building magnificent vessels and ships.

In the 17th and 18th centuries the town was devastated by both Northern Wars and later by the Big plague epidemic. In spite of it, trade contacts with other towns were maintained. Later restrictions set hindrances to it and in the 18th century the city gradually lost its importance as a harbour city and went through a period of decline. In 1797 Ventspils acquired status of a district town. Economical processes were activated in the middle of the 19th century, when the shipbuilding facility was started anew. A number of other enterprises were established, too, such as rope factories and saw-mill.

At the turn of the centuries the port grew rapidly and a new winter port was built on the left bank of the Venta. Other improvements were made and a railway line was opened. In the early 20th century Ventspils had developed into a modern transit port of the Russian Empire. The role of the port has always been of great importance for the city, and it has retained its strategic significance until now-a-days.

During the period of the Duchy of Kurzeme the town borders had reached the size of the present-day Old Town; medieval Ventspils forms only a small part of it. The 18th century street network and some buildings have survived almost without any alterations. Old town plans depict the site of the shipyard on the bank of the Venta. In 1831 a new master plan was elaborated by eng.Fieting. This plan envisaged a further development in south-eastern direction. However, the growth was not as rapid and the flourishing period came first at the close of the 19th century. In 1868, a floating bridge was built in the site of the former ferry at the end of Plostu Street. This can be considered to be the date of the development of Ostgals built-up area. Townscape was mainly dominated by wooden structures there.

In 1899 a new master plan was elaborated that envisaged a new regular street network. The turn of century marked a period of rapid development in the city with active construction work. Jaunpilsēta (The New Town) was built southern of the Old Town. Since 1921 the territory of Ventspils comprised the land areas of former Sarkanmuiza manor, and forests.

The favourable geographical position at the mouth of the Venta has always fostered city's development and prosperity. The port has always played a strategically important role and also influenced the townscape where public buildings and housing is mixed with warehouses, former shipyard and moles. Some part of the historical built-up environment has still survived, comprising wooden and masonry buildings that belonged to sailors, shipmasters and prosperous fishermen. There are several churches of various confessions, as well as a Baptist meeting house there.

As of the present-day city, the riverbanks are mainly occupied by industrial objects. The port has retained its importance. Parventa (Over the Venta) has grown on the right bank of the Venta. Rational and comprehensive economic activities have contributed to a well-kept and pleasant city environment that respects cultural and historical values and provide opportunities for further development.

Vilāni atrodas 216 km uz dienvidaaustrumiem no Rīgas, Jersikas līdzenuma A malā, gleznaīnās Malta upes labajā krastā. Pirmo reizi Vilāni rakstītajos avotos minēti 1495. g. Livonijas ordeņa mužu nomas līgumā.

Vēlāk, 18. gs. vidū, Vilānu muižas zemes nonāca Poļu Vidzemes vaivada M. Rika īpašumā, ar kura gādību uzcēla bernardiešu klosteri un baznīcu. 18. gs. beigās Vilāni sāka veidoties par miestu Rīgas - Rēzeknes tirdzniecības ceļa malā, kura iedzīvotāji nodarbojās ar siktirdzniecību un amatniecību. 1862. gadā Vilāniem piešķirtas miesta tiesības. 1904. g. izveidota Vilānu stacija uz Ventspils - Ribinskas dzelzceļa. Miesta uzplaukumu veicināja Janovska ādu fabrikas darbība, kura apgādāja Krievijas armiju, kā arī linu apstrādes fabrika. Pirmā pasaules kara laikā uz Krieviju evakuēja ādu fabriku. Pēc Latvijas atbrīvošanas kara un agrārreformas miestam pievienoja zemes piegriezumus, veidojot jaunus apbūves gabalus. 1928. g. Vilāniem piešķirtas pilsētas tiesības. 20. gs. 20. - 30. gados tas ir galvenokārt tirdzniecības centrs. 1936. g. uzcelta lopkautuve. Otrā pasaules kara laikā stipri cieta katoļu baznīca un klostera ēkas, kā arī pilsētas centrs. 1950. g. uzcelta Vilānu HES, kas atjaunota 1994. g. 20. gs. 60. - 80. gados pilsētā attīstījās galvenokārt sadzīves pakalpojumu ražotnes, kā arī Latgales novada lielāko rūpniecības uzņēmumu filiāles.

Līdz 20. gs. 30. gadiem Vilānu vēsturiskais centrs veidojies ap lielāko ceļu krustojumu un katoļu baznīcu Malta upes labajā krastā. Tā ir pilsēta, kas vēsturiski veidojusies kā amatniecības un tirdzniecības centrs pie poļu magnāta celtās baznīcas un klostera.

1930. g. pilsētai tika apstiprināti būvnoteikumi, kuros paredzēja saimnieciskā centra, dzīvojamajā rajona un rūpniecības rajona izveidošanu. Vilāniem raksturīga mazstāvu koka apbūve, kas organiski iekļaujas dabas ainavā. Kā apbūves dominante un centrs jāatzīmē Sv. Miķeļa Erceņģeļa baznīca un bernardiešu vēlāk mariānu, klosteris (1753. - 1772. g., saspridzināts 1944. g., daļēji atjaunoti pēc Otrā pasaules kara). Kā interesanti elementi jāatzīmē 19. - 20. gs. mijas saglabājušos koka dzīvojamo māju dekoratīvā apdare. Apmeklētājiem varētu interēsēt arī Riku un Janovsku dzimtu vēsture un bernardiešu ordeņa darbība Vilānos.

Pilsētas attīstība mūsdienās saistīta ar lauk-saimniecības attīstību tās apkārtnē un pārtikas pārstrādes, kokapstrādes un apkalpojošās sfēras uzņēmumiem pilsētā.

Vilani lies 216km south-eastern of Riga, in the eastern part of the Jersikas plain, on the right bank of the picturesque River Malta. Vilani is first mentioned in written documents of 1495 in a manor lease agreement as a manor of the Livonian Order.

Later, in the middle of the 18th century the land of the Vilani manor became the property of M.Rick, the magnate of Polish Vidzeme, who supported construction of a Bernardian monastery and a church. By the end of the 18th century Vilani developed into a village by the Riga-Rezekne trade route. The village inhabitants were engaged in trade and craftsmanship. In 1862 Vilani was granted a village status. In 1904 Vilani railway station was opened on the railway line Ventspils- Ribinsk. Development of the village was also fostered by Janovsky's Leather factory that supplied goods to the Russian army, as well as a flax processing plant. During World War I the leather factory was evacuated to Russia. After Latvian Liberation War and land reform, new areas of land for development of built-up areas were attached to the village. In 1962 Vilani was granted a town status. During 1920's and 1930's it was mainly a trade centre. In 1936, a butchery was built in Vilani. During World War II the Catholic church and monastery buildings, as well as the town centre were devastated. In 1950 Vilani Waterplant was erected (renovated in 1994). During 1960's - 1980's various public services and sub-branches of the largest Latgales industries were developed in the town.

By 1930's, the historical centre of Vilani was formed around the largest crossroads and the Catholic Church on the right bank of the Malta. It is a town that originally developed as a crafts and trade centre next to the church and monastery that was built by a Polish magnate.

In 1930, building regulations were approved for the town that envisaged development of an economical centre, a residential area and an industrial area. Vilani is characteristic of the low-rise wooden structures that are naturally integrated into neighbouring landscape. The Church of Archangel Michel and the Bernardian (later - Marian) monastery dominate the townscapes. These structures are from 1753-1772, blasted in 1944, partly renovated after World War II. One should also pay attention to the decorative finish of the wooden dwelling houses from the turn of the 19th and 20th centuries. Visitors might be interested in the history of the Ricks and Janovskys families and the activities of the Bernardian Order in Vilani.

Present development of the town is connected with agriculture in the surroundings of the town, as well as service enterprises, food and timber processing industries in the town.

VALSTS
KULTŪRAS
PIEMINEKĻU
AIZSARDŽĪBAS
INSPEKCIJA

Eiropas Kultūras Mantojuma Dienas
"Latvijas pilsētu vēsturiskie centri"
2001. gada septembris

European Heritage Days
"Historic Town Centres in Latvia"
September 2001

Teksti: A. Āboltiņš, I. Tapīna
Tulkojums angļu valodā: R. Meija, O. Erta
Fotogrāfijas: J. Vitiņš, J. Dambis, J. Zilgalvis, J. Tapals, J. Lūsis, G. Melķs,
A. Biedriņš, I. Birzniece, A. Linarts, Latvijas rajonu un pilsētu galvenie valsts
kultūras pieminekļu aizsardzības inspektori

Texts by A. Āboltiņš, I. Tapīna
Translations by R. Meija, O. Erta
Photos by J. Vitiņš, J. Dambis, J. Zilgalvis, J. Tapals, J. Lūsis, G. Melķs,
A. Biedriņš, I. Birzniece, A. Linarts, Senior regional state inspectors
for cultural heritage protection

Ideja, dizains, druka: APGĀDS MANTOJUMS

From 7 - 9 September 2001 it will be already the seventh year since the European Heritage Days will be held in Latvia.

The Council of Europe has given the great honour to Latvia to open the European Heritage Days for 47 European countries.

Since 1991, European Heritage Days, initiated by the Council of Europe, have been organised every year throughout Europe. One of the basic ideas of this initiative is to bring people closer to cultural heritage to raise and maintain public awareness about the preservation of cultural heritage.

This year, the focus of the European Heritage Days in Latvia will be on the historical centres of Latvian cities and towns.

In comparison with Western Europe, Latvia is rather sparsely inhabited. Cities are smaller and they are located far from each other.

Historical investigations show that at the end of the first millennium and in the beginning the second millennium there formed peasant, artisan, and merchant inhabited localities round Ancient Latvian castles - ancient towns.

They mainly originated by the side of water and overland strategic routes. Till the 16th century there formed up 11 towns in Latvia, till the 17th century - 10 towns, till the 19th - 5 towns; now there are 77 towns.

The largest of the cities and the richest in history is Riga, which was founded in 1201 and which, has 805,997 inhabitants at present; the smallest town, Durbe, was founded in 1893 and it has 465 inhabitants at present.

In the beginning of the 20th century, there arose interest in preservation of town historical centres in Latvia; however, earnest practical actions began with the year of 1967 when Old Riga was proclaimed a state-protected zone.

At present, there are 44 town-planning monuments under state protection in Latvia. In December 4, 1997, the Historical Centre of Riga was included in UNESCO World Heritage List.

Riga and other towns of Latvia are not stagnating, they need to develop and that is unavoidable connected with changes.

We have to secure in the presence of Latvia and society of the whole world the quality of these changes; to preserve the values that have been betrayed to us, and all what we are doing now would shape a living space of a good quality for people. It could be our contribution of our time, which could obtain the appreciation of the future society and become preservable heritage.

J. Dambis, Head of the State Inspection for Heritage Protection of Latvia, National co-ordinator of the European Heritage Days of Latvia.

B. Grinvalde, Head assistant of the State Inspection for Heritage Protection of Latvia, Head of the working group responsible for organising the European Heritage Days 2001 in Latvia.

Latvijā no 2001. gada 7. septembri līdz 9. septembrim jau septīto gadu norisinās Eiropas Kultūras mantojuma dienas. Latvijai ir uzticēts gods šajā gadā, 8. septembrī kinoteātrī "Rīga" atklāt Eiropas kultūras mantojuma dienas 47 kontinenta valstīm.

Eiropas Kultūras mantojuma dienas kopš 1991. gada pēc Eiropas Padomes iniciatīvas notiek visā kontinentā. To mērķis - tuvināt cilvēkus viņu kultūras mantojumam un informēt sabiedrību par tām nozīmīgākajām vērtībām, kas veido mūsu kopīgo atmiņu.

Šogad Kultūras mantojuma dienu temats Latvijā - pilsētu vēsturiskie centri. Latvija salīdzinājumā ar Rietumeiropu ir apdzīvota samērā reti. Pilsētas ir mazakas un atrodas diezgan tālu cita no citas. Vēstures pētījumi liecina, ka pirmā gadu tūkstoša beigās un otrā gadu tūkstoša sākumā ap senlatviešu pilim izveidojās zemkopju, amatnieku un tirgotāju apdzīvotas vietas - senpilsētas. Tās radās galvenokārt pie ūdens un sauszemes stratēģiskajiem ceļiem. Latvijā līdz 16. gadsimtam izveidojās 11 pilsētas, līdz 17. gadsimtam - vēl 10 pilsētas, līdz 19. gadsimtam - 5 pilsētas, un šobrīd mūsu valstī ir 77 pilsētas. Lielākā no pilsētām ar visbagātāko vēsturi ir Rīga, dibināta 1201. gadā un šobrīd ar 805 997 iedzīvotājiem, mazākā pilsēta - Durbe - dibināta 1893. gadā, šobrīd tajā dzīvo 465 iedzīvotāji.

Interese par pilsētu vēsturisko centru saglabāšanu Latvijā radās 20. gs. sākumā, bet no pietra praktiska darbība aizsākās 1967. gadā, kad Vecrīgu izsludināja par valsts aizsargājamu zonu.

Šobrīd valsts aizsardzībā Latvijā ir 44 pilsētbūvniecības pieminekji. Rīgas vēsturiskais centrs kā unikāls cilvēka radošā gēnija meistardarbs 1997. gada 4. decembrī iekļauts UNESCO pasaules mantojuma sarakstā.

Rīga un citas Latvijas pilsētas nav sastingušas, tām jāattīstās un tas neizbēgami ir saistīts ar pārveidojumiem.

Latvijas un visas pasaules sabiedrības priekšā mums jānodrošina, lai šie pārveidojumi būtu kvalitatīvi, lai mēs saglabātu mums nodotās vērtības un lai tas, ko mēs šobrīd darām, veidotu kvalitatīvu cilvēka dzives telpu un būtu mūsu laika pienesums, kas iegūtu nākotnes sabiedrības atzinību un arī kļūtu par saglabājumu mantojumu.

J. Dambis, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas vadītājs, Eiropas Kultūras mantojuma dienu Latvijas Nacionālais koordinators.

B. Grinvalde, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas vadītāja palidze, 2001. gada Eiropas Kultūras mantojuma dienu rīkošanas darba vadītāja.